BOGOMIL RAINOV

INSPECTORUL ȘI NOAPTEA

BOGOMIL RAINOV

Inspectorul şi noaptea

În româneşte de Nicolae Mărgeanu şi Laura Baz-Fotiade

Editura Univers
Bucureşti – 1973

Dacă vă spune cineva că profesiunea de inspector criminalist e prin definiţie romantică, trimiteţi-l la mine; ori, şi mai bine, trimiteţi-l la dracu!

Şapte şi jumătate dimineaţa. Aştept să sune telefonul şi, ca să treacă timpul, studiez peisajul pe care mi-l oferă fereastra: dimineaţă obscură de decembrie, lămpile de pe stradă, licărind ca prin ceaţă, şuvoaiele de ploaie, pe care vântul le aruncă în geam şi, suprapunându-se peste toate acestea, propria mea fizionomie. Ce să zic, o mutră plină de farmec, pe un fundal şi mai fermecător!

Stau şi aştept să sune telefonul, dar nu din cale-afară de nerăbdător, întrucât tot ce mă aşteaptă este o mică întâlnire intimă cu un cadavru. În general, clienţii mei sunt morţii şi n-am decât neplăceri de pe urma lor. Partea proastă este că între o întâlnire de acest fel şi alta n-apuci să faci şi tu un lucru cât de cât folositor. De pildă, să te duci şi tu să te tunzi, ca omul, să schimbi becul ăsta, care te orbeşte cu cei patruzeci de waţi ai lui, ori barem să dai jos de pe perete poza câinelui grănicer cu zâmbet viclean şi blană violetă.

Telefonul se încăpăţânează să nu sune. Părăsesc priveliştea îmbietoare pe care mi-o dezvăluie fereastra şi încep să mă plimb prin birou, printre cele patru mese de lucru la care nu stă nimeni. În biroul

acesta lucrăm patru inspectori, dar mie mi se întâmplă rar să dau ochii cu ceilalţi trei, ca şi lor cu mine, de altfel, fiindcă mai tot timpul suntem pe teren, în misiune. În schimb sunt veşnic prezente mesele acestea la care nu stă nimeni şi care, învăluite în lumina mai mult decât blândă a becului mai sus pomenit, conferă încăperii un aer de confort, fără egal. Într-atât de în largul tău te simţi în ea, că îţi vine să ridici capul aidoma câinelui grănicer de pe perete şi să urli din străfundul bojocilor.

Izbutesc să înfrâng această pornire atavică şi mă mulţumesc să-mi împing pălăria mai spre ceafă, ceea ce în limbajul meu secret înseamnă; capul sus, amice, şi priveşte înainte, vultureşte!

Şi uite-aşa, tot încercând să privesc înainte, vultureşte, mă trezesc fluierând uşor. Melodia pe care o fredonez invariabil de ani şi ani de zile nu e niciun twist, niciun rock, ci un tango mai demodat chiar şi decât balonzaidul, pe care cu onoare îl port. Fluier aşa, în neştire, agitând două degete pe tăblia mesei în tactul străvechii melodii şi, încet-încet, cele două degete ale mele încetează să mai fie degete. Şi se metamorfozează în doi omuleţi – ea şi eu – care se rotesc pe birou; de altfel, nici biroul nu mai e birou, ci ringul de dans al unei grădini de vară, unde şi-a avut începutul o anume poveste...

Ring de dans... Termenul e destul de elocvent în ce priveşte seriozitatea întâmplării la care mă refer, ţinând seama de faptul că, în materie de dans, eu sunt la fel de agil ca şi cadavrul căruia urmează să-i fac o vizită în dimineaţa aceasta. Povestea s-a petrecut pe malul mării... Exact ca în *Paul şi Virginia,* cu deosebirea că cei doi eroi contemporani erau cazaţi într-o casă de odihnă. Difuzorul restaurantului

nu transmitea decât una şi aceeaşi melodie. Cu siguranţă că era ultima placă încă neştearsă de atâta folosire. Aceeaşi melodie hârâia la difuzor şi în seara când am făcut cunoştinţă cu fata. Ceilalţi de la masă au profitat de muzică şi s-au dus să danseze. Noi doi am rămas însă la masă. Ce situaţie idioată – tu, care ai condus atâtea şi atâtea interogatorii, să nu poţi încropi o conversaţie mai de Doamne-ajută! E adevărat că nici fata nu-mi prea venea în ajutor. Abia după ce a înţeles care mi-e profesiunea, a rostit cu jumătate de glas: „Trebuie să fie groaznic să priveşti tot timpul numai latura obscură a vieţii...” Până în momentul acela nu-mi trecuse prin minte că eu privesc numai latura obscură a vieţii. Dar fata era învăţătoare şi, fără doar şi poate, mai versată în asemenea treburi. Difuzorul a tăcut, ca apoi să reia aceeaşi melodie. „Nu vrei să dansăm?” mi-a propus fata. „Aş vrea, dar nu mă pricep”, i-am răspuns. „Nu-i nimic, hai să încercăm...” Dedesubtul nostru, vuia marea...

În sfârşit, sună telefonul, iar eu, încă sub impresia idilicei scene, ridic receptorul şi bolborosesc mecanic:

— E gata? Cobor îndată.

După care, îmi trag la loc pălăria pe frunte, îndesind-o bine. Acest gest, în limbajul meu secret, poate avea cele mai diverse semnificaţii, dar în cazul de faţă, una singură: „Acum, la lucru – gata cu reveria!” Din mers, smulg balonzaidul din cuier şi tot din mers îl şi îmbrac, în timp ce cobor scările, iar tangoul meu se încăpăţânează să-mi răsune în urechi, după cum refuză să mi se şteargă din minte evoluţia mea de atunci de pe ringul de dans. Tot ce fac, fac absolut mecanic, în virtutea obişnuinţei. Cu alte cuvinte, melodia asta a mea mă împiedică să acţionez

omeneşte, lucid şi operativ, preschimbându-mă într-un automat care îşi salută din cap colegii adunaţi în curte, se aşază pe canapeaua din spate a maşinii de serviciu ce aşteaptă cu motorul în funcţiune, care se lasă pe spătar, atât cât îi îngăduie spaţiul strâmt, îşi tufleşte pălăria peste faţă, în aşa fel ca să se izoleze de acele elemente banale şi dezagreabile cu care debutează o zi de lucru, şi ca să mai poată contempla cu ochii minţii, măcar încă vreo câteva minute, pe cei doi omuleţi rotindu-se în noapte pe ringul de dans.

Motorul zbârnâie la a-ntâia şi pornim.

Cu ochii întredeschişi în umbra pe care o lasă peste ei borul pălăriei, zadarnic îmi dau ghes să mă dezmeticesc; tot aşa rămân, toropit şi pe jumătate tolănit pe banchetă, căci şi fără să deschid ochii ştiu prea bine ce aş putea vedea: spinarea şoferului şi a locotenentului de la secţia tehnico-ştiinţifică, cele două fâşii de lumină galbenă a farurilor, care izbutesc cu greu să desprindă din ceaţă şirul cenuşiu al faţadelor de clădiri, înecate în semiobscuritatea zorilor.

Maşina lunecă aşa o vreme, apoi se opreşte. Şi fără să mă uit, ştiu că am ajuns la locuinţa medicului legist. Şi fără să mă uit, ştiu că, în clipa aceea, el şi nu altcineva deschide portiera maşinii şi se instalează gâfâind pe banchetă lângă mine.

— Ce zici de vremea asta?...

Întrebarea, precum se vede, mie îmi este adresată. Cu un gest leneş, plasez pălăria la locul ei obişnuit pe ţeastă şi-l învălui într-o privire absentă, pe acel virtuos al autopsiilor.

— Profesia ta nu-ţi dă prea multă strălucire, şi nici virtute, observ eu maliţios, pe când maşina porneşte din nou.

— Nu sunt de acord, băieţaş! De strălucire şi virtute are nevoie oricine. Şi, se-nţelege, de o gustare zdravănă de dimineaţă. Eu mi-am pus burta la cale. Înainte de a ieşi, am grijă să fac plinul. Mai ales pe o vreme ca asta.

Reflecţiile acestea privitoare la însemnatul rol al micului dejun în viaţa unui om nu sunt deloc noi pentru mine. Le ascult distrat şi, la fel de distrat, scot din buzunar pachetul de ţigări. Imprudenţă fatală, căci îndată se şi face auzită cunoscuta replică:

— Dă-mi şi mie una...

— Parcă te lăsaseşi de fumat?

— Tocmai de aia! mă lămureşte Paganini al autopsiilor, scotocind în pachet fără jenă, în căutarea ţigării celei mai bune şi mai moi.

Oftez resemnat şi întind spre el chibritul aprins.

— Ce baftă pe mine: ori de câte ori lucrez cu tine, te găsesc în perioada când te laşi de fumat. Abstinenţa asta a ta mă costă cam scump.

Paganini trage în piept un fum şi îmi propune cu mărinimie:

— Lasă-te tu de fumat!

— Mersi! Viaţa, nu ştiu cum dracu, e şi aşa făcută numai din renunţări. Într-o vreme, de pildă, a trebuit să renunţ la medicină.

— Am mai auzit povestea asta, mormăie doctorul. Nu te opreşte nimeni să încerci încă o dată.

— Stai, că nu cunoşti urmarea!

— Şi anume?

— Am avut multe de suferit, sărăcia a fost aceea care m-a împiedicat să devin medic... Da, am avut multe de suferit...

Aici, fac intenţionat o pauză, ca să provoc întrebarea:

— Ei, şi mai departe?

— Mai departe, nimic... spun. Te-am cunoscut pe tine şi am tras concluzia că n-am pierdut nimic.

— Mă aşteptam să spui ceva de genul acesta, observă medicul legist şi în glasul său nu e nici urmă de iritare.

Tocmai lucrul acesta mă şi face să ţiu la el – o dată măcar n-am izbutit să-l scot din sărite! Îi zic şi „Paganini al disecţiei” şi „moşule”, cu toate că nu-i decât cu opt ani mai mare ca mine, îi mai zic şi „cioclu emerit”, dar nimic nu-l scoate din dispoziţia sa senină.

— Adevărul e, moşulică, spun eu împăciuitor, că tu meriţi un oarecare respect. E drept că nu consulţi decât cadavre, dar ai cel puţin satisfacţia că nu le-ai adus tu în starea asta, cum obişnuiesc să facă atâţia dintre confraţii tăi...

Sunt gata să-i mai aduc şi alte asemenea elogii, dar maşina se opreşte şi şoferul întoarce capul spre noi.

— Aici e numărul 27, tovarăşe maior. Mă uit pe geam şi desluşesc vag o poartă înaltă de fier împodobită cu flori ruginite de fontă şi o serie de alte abţibilduri de pe timpuri.

— Bagă maşina în curte, spun. Nu-i nevoie să oferim cartierului un spectacol gratuit.

Maşina alunecă pe alee, străjuită în dreapta, de coroanele golaşe şi ude ale unor copaci înalţi. În stânga, silueta neagră a unei vechi case boiereşti. Ferestre înalte şi triste. Tencuiala căzută. Umezeală şi melancolie. Fără să mai vorbim de chiria piperată. Schiţez în minte, din obişnuinţă, elementele topografice. Amplasarea ferestrelor. Un mezanin. O grădină de iarnă, legată de una dintre încăperi. Ceva

mai departe – intrarea, în faţa căreia oprim.

Coborâm din maşina, urcăm câteva trepte şi ne pomenim într-un hol vast şi întunecos. Una din acele încăperi tradiţionale, care simbolizau în trecut luxul burghez şi menite îndeosebi să te facă să te împiedici de mobilele plasate alandala în semiobscuritate. În cazul de faţă, din fericire, mobila lipseşte. Singurul lucru pe care îl observ în penumbră este silueta unui miliţian proţăpit în faţa uneia dintre uşi. Flerul profesional mă determină să mă îndrept către uşa aceea.

Şi iată-ne în cameră, pe care de aici încolo o vom numi „locul crimei”. Un loc al crimei îndeajuns de spaţios, cu toate că senzaţia de spaţiu e în bună măsură anulată de belşugul de mobilă, desperecheată şi inutilă, cu care e înţesat: două garderoburi, unul cât toate zilele, cu oglinzi, celălalt fără, un scrin prevăzut cu placă de marmură, mai multe măsuţe pe care cu mare greutate ai putea aşeza vreun obiect, deoarece şi aşa, fără nimic pe ele, abia îşi păstrează echilibrul, o uriaşă vază japoneză falsă, o toaletă cu oglindă rotundă îngălbenită de timp, foteluri şi taburete, doi ficuşi de o parte şi de alta a uşii care dă spre grădina de iarnă şi o groază de alte calabalâcuri, pe care mă abţin să le mai enumăr, ca să nu fiu acuzat de naturalism.

Din această aglomerare de mobilă de familie se desprind câteva piese care, în mod cert, vor avea pretenţia să deţină un oarecare rol în povestirea de faţă. O masă grea lustruită. Pe ea, o cutie de bomboane, o sticlă de coniac, golită pe jumătate, două ceşti rămase nebăute, una – aproape plină, cealaltă – aproape goală. În dreptul mesei, nişte scaune, tot două şi ele.

În celălalt colţ al camerei, un pat dublu masiv. Deasupra patului, pe perete, într-o ramă mare, fotografia unui bărbat impunător. Pe pat e lungit însuşi originalul.

Observ că bărbatul e într-o poziţie destul de chinuită. Mai ales dacă ne gândim că va trebui să rămână în poziţia asta până la sfârşitul veacurilor, sau, ca să nu exagerăm, până la totala putrefacţie. Nu-mi place nici expresia feţei, care nu mai păstrează nimic din zâmbetul plin de siguranţă din fotografie. Fie vorba între noi, nici acel zâmbet fotogenic nu prea îmi place, căci trădează o fire impertinentă şi sfidătoare. Dacă adăugăm zâmbetul acesta la celelalte date ale situaţiei concrete, putem conchide că locatarul acelei camere a fost în trecut un om mulţumit, în general, de soarta sa.

În timp ce studiez topografia încăperii, nu uit să trag din vreme în vreme cu ochiul la manevrele pe care le executa prietenul meu – medicul-legist. Precauţie deloc inutilă, dovadă că atunci când Paganini al nostru se apleacă deasupra cadavrului, ferm decis să-i stabilească diagnosticul, eu abia prind momentul să strig:

— Doctore, fără palpare, te rog!

— Îmi cunosc meseria, băieţaş, bolboroseşte virtuozul şi îşi retrage în grabă mâinile.

— Nici nu mă îndoiesc... Ultima dată am găsit pe cuţitul criminalului atâtea amprente de-ale tale, încât dacă aş fi vrut să scurtez cercetările, puteam foarte liniştit şi te arestez pe tine!

În spatele meu sclipeşte blitzul aparatului de fotografiat. Apoi al doilea fulger, al treilea. Locotenentul îşi cunoaşte meseria, ca şi toţi ceilalţi de altfel. Acesta e începutul cercetării, începutul unei noi

anchete. Începutul unei noi zile de muncă.

Altcândva detectivii geniali dintr-o singură ochire de vultur stabileau totul, inclusiv diminutivul criminalului. Pe când nouă ne este dat să ne mişcăm cu paşi de broască ţestoasă. Fotografii de ansamblu. Fotografii nodale. Fotografii de detaliu şi, apoi, descrierea. Cercetare dinamică. Cercetare statică. Şi iar descriere. Amprente. Şi iar descriere. Până se alcătuieşte un album întreg de fotografii de familie şi un vraf de documente din care lipseşte tocmai elementul principal: crimă sau sinucidere.

— Crimă sau sinucidere? repet, cu glas tare de data asta.

— Asta o s-o stabileşti tu, bombăne medicul legist.

— Când a murit? întreb, uitându-mă la ceasul deşteptător de pe noptieră.

Ceasul deşteptător îşi vede de treabă cu ţăcănitul lui de tinichea; numai ceasurile din romane se opresc exact la ora şi secunda fatală.

— Când a murit? repetă medicul scărpinându-se după ceafă şi adaugă: Pe la miezul nopţii.

— Cauza?

— Simt un miros de migdale amare, observă Paganini.

— Asta-mi aduce aminte de copilărie.

— Iar mie, de cianură de potasiu, ridică din umeri medicul.

— Altceva?

— Altceva, mai târziu. Deocamdată trece sinucidere. Dacă apare între timp criminalul şi îşi recunoaşte fapta, o să corectăm procesul-verbal... Dar la fel de bine poţi să procedezi şi invers: caută criminalul şi dacă nu-l descoperi, treci sinucidere.

Aici, prietenul meu îşi întrerupe brusc sfaturile

înţelepte şi, în chip vădit străfulgerat de o idee genială, se apropie de masă şi întinde mâna spre paharul aproape gol.

— Doctore, vă rog! intră în panică locotenentul.

Paganini îşi retrage mâna, apoi se apleacă şi adulmecă cu precauţie paharul.

— Aşa cum mi-am închipuit: miros de migdale amare şi de coniac.

— Ce fel de coniac? „Pliska” sau „Extra”?

— Gustă! îmi propune cu mărinimie doctorul. La coniacuri te pricepi mai bine decât mine.

Se uită la mine cu o mină plictisită, ba chiar scârbită: ce rost are să-mi storc creierii, când lucrurile sunt atât de evidente!

— Totul e cât se poate de clar, numai un mizantrop ca tine poate să admită că e vorba de o crimă.

— Chiar aşa! încuviinţez eu dând din cap. Numai că, vezi, există şi un al doilea pahar. Şi când doi inşi beau, iar pe locul unde a avut loc libaţia rămâne un singur cadavru, parcă îţi vine totuşi să te întrebi cine a fost cel de al doilea petrecăreţ, al cărui organism e atât de rezistent la cianură!

Cu aceste cuvinte, îi întorc spatele lui Paganini, lăsându-l să adulmece în tihnă paharele, şi ies în hol.

— Cine mai locuieşte aici? îl întreb pe miliţianul care stă de pază în poziţia de drepţi, în semiobscuritate.

— Camera din stânga este a avocatului Dimov, cea din dreapta a familiei Baev.

— Ăştia sunt toţi locatarii?

— A, nu! Jos, la subsol, mai sunt şi alţii...

— Trebuie să văd acest subsol. Subsolurile au întotdeauna o biografie a lor, suspectă. Uşi secrete. Intrări subterane. Aceste elemente le veţi întâlni în

orice roman.

Cobor pe scară şi mă pomenesc într-un coridor îngust, văruit de curând şi luminat cam la fel de viu ca şi biroul meu de la miliţie. Din coridor dau trei uşi. Bat la cea dintâi şi ea se deschide imediat. Atât de repede, încât am impresia că femeia care a apărut în prag a stat cu urechea lipită de uşă. Îi arăt cu un gest neglijent legitimaţia.

— Ah, da, tovarăşe şef, poftiţi, vă rog! Eu sunt Katia, tovarăşa Katia, desigur că vi s-a vorbit despre mine. Am vrut să vin sus, să vă ofer serviciile mele, dar am primit dispoziţie să aştept aici...

Intru în cameră şi învălui într-o privire rapidă întreaga atmosferă. Şi aici e aceeaşi înghesuială ca şi în odaia mortului, cu singura deosebire că mobilierul e de calitate mai proastă, iar pe un perete, în locul portretului, e atârnată o tapiserie jerpelită. Tapiseria înfăţişează un leu superb ce se strecoară printre nişte ardei verzi gigantici – în viziunea artistului, vegetaţia luxuriantă a pădurilor virgine.

În timp ce admir silueta nobilei fiare, vocea hodorogită din spatele meu nu conteneşte o clipă:

— Doamne, ce îngrozitor, nu-i aşa? Măcar că răposatul Marinov nu prea era el uşă de biserică. Oricum, aşa, pe neaşteptate!... Vreau să văd ce ochi o să holbeze prietena mea Mara, care stă în vecini şi care mereu zicea: Marinov ăsta n-are de gând să îmbătrânească şi el ca toţi oamenii?... Că, vezi bine, toţi îmbătrânim, unii mai repede, alţii mai încet, pe când lui Marinov, răposatului adică, tot i se mai aprindeau călcâiele după fetişcane şi, în loc să îmbătrânească, parcă întinerea mereu, aşa că...

— Staţi, începetişor! o opresc eu, întorcându-mă brusc. Hai s-o luăm metodic, pe rând. Problema întâi,

a doua... şi aşa mai departe.

O clipă, femeia mă priveşte uluită, cu gura deschisă larg şi cu ochii holbaţi. Pesemne că aude pentru întâia oară în viaţa ei că se poate vorbi şi aşa, după un plan de probleme – punctul unu, doi, trei... Apoi cedează:

— Cum vreţi dumneavoastră, tovarăşe şef. Cum socotiţi că-i mai bine. Că eu şi Marei îi spun, când vine la mine şi...

Iat-o că iar s-a pornit!

— Staţi! strig eu, ca să curm cascada de vorbe. Mai întâi, de când îl cunoaşteţi pe Marinov?

— De când îl cunosc? Păi, cum să mai ţin minte de când îl cunosc? De vreo treizeci de ani şi mai bine... Eram o fetişcană când am intrat în casa asta, dar pe atunci nu era aşa de golaşă ca astăzi, ci era o casă de oameni avuţi, cu canapele de pluş şi covoare groase, cu plafoanele cu ştucatură şi un parchet – să-l lingi cu limba, nu alta, că doar eu eram aceea care făceam curăţenie aici, eu şi Mara, prietena mea...

— Cu ce se ocupa Marinov?

— Păi, să vedeţi, avea o meserie bunicică, dar şi duduca, răposata, îi adusese ca zestre parale frumuşele.

— Cu ce se ocupa? repet eu răbdător întrebarea.

— Era detectiv. Dar din ăia particulari, care pe timpuri erau angajaţi să urmărească pe cuconiţe şi domnişoare, care cu care umblă şi chestii dintr-astea, numai că treburile de dârvală le făcea plevuşca, alde Dimov şi alţii de teapa lui, în vreme ce domnul Marinov numai stătea în cabinet şi dădea ordine – te duci, acolo ş-acolo, tu faci cutare şi cutare... Că şi pe noi ne strunea, de ne mergeau fulgii, ar fi trebuit să ai şase mâini ca să-i intri în voie! De câte ori nu i-am

spus eu Marei că, după capul meu...

Problema unu, doi, trei? Până să zici unu, femeia asta a ajuns la o sută unu. Îşi varsă vorbăria într-o adevărată cascadă, care e cronica vie a cartierului. Deschide gura ei cât o şură şi îţi povesteşte cu lux de amănunte cum şi ce a fost pe timpuri, cum şi ce a fost în anii mai aproape de noi, de pildă cum a fost înghesuit Marinov de legile noi, de i-a primit în locuinţa lui pe fostul său agent Dimov şi pe fostul său contabil Baev, numai să nu-i fie băgaţi oameni străini în casa, şi care a fost rolul celor două nedespărţite prietene Katia şi Mara, în tărăşenia asta...

Îşi revarsă cascada de vorbe şi puţin îi pasă că pe tine te interesează cu totul altceva – chestiuni concrete şi precise: cine, pe cine, cum, când şi de ce... în toată vorbăria ei, care durează de nu ştiu când, până acum n-a fost prezent decât bărbatul chircit pe pat în odaia de sus.

— Din ce trăia Marinov? reuşesc s-o întreb în scurtul răstimp când se opreşte să-şi tragă răsuflarea.

— Păi, fratele lui îi trimitea regulat dolari din străinătate, aşa că nu era cazul să-i fi plâns de milă... Unde mai pui că nu de mult a luat pe vila care a vândut-o mai bine de zece miişoare şi bag mâna în foc că nici nu s-a atins de ei, fiindcă...

— Staţi! şi ridic mâna. Dacă-i aşa, atunci, după părerea dumneavoastră, de ce s-a sinucis?

— De ce?

Faţa Katiei împrumută brusc o expresie enigmatică. Se apleacă confidenţial spre mine şi, cu o voce şoptită, dar care poate fi auzită până în centrul oraşului, îmi bolboroseşte la ureche:

— Dacă tot mi-aţi cerut părerea, aflaţi că nu-i vorba de sinucidere, ci de crimă...

La rândul meu, mă aplec plin de recunoştinţa spre ea şi, la fel de şoptit, la fel de confidenţial, o întreb:

— Dumneata ai făcut-o?

— Cum, eu?

— Dar cine?

— Baev, cine altul! Tot cartierul ştie că nevasta lui Baev se ţinea cu Marinov, ca să capete de la el tot felul de boarfe din pachet şi altele de soiul ăsta, lucru pentru care Baev şi Marinov nu se puteau suferi şi... chiar adineauri mă gândeam să vă spun, dar, de! m-am luat cu altele: azi în zori, Baev, pare-se, a cotrobăit în odaia lui Marinov.

— Adică, cum: „pare-se”?

— Păi, ştiţi, că noi două, eu şi cu femeia care vine pentru plata luminii, am descoperit cadavrul. Femeia cu lumina porneşte să cutreiere străzile de pe la şapte dimineaţa şi trece de la o casă la alta, aşa că Marinov îmi lăsa întotdeauna mie banii, ca să nu-l trezească pe el: numai că de data asta a uitat să mi-i lase, aşa că eu şi femeia aceea am urcat sus şi i-am bătut la uşă, şi fiindcă nu ne-a răspuns, am apăsat pe clanţa uşii, care era descuiată. Am aprins lumina şi atunci l-am zărit, prin geamul grădinii de iarnă, pe Baev, din spate, care tocmai căuta să se facă nevăzut. Pot să jur că era spatele lui Baev, i-am văzut foarte bine, la lumina lămpii, pardesiul în carouri, aşa că degeaba a căutat el s-o şteargă de-acolo...

— Prin urmare, Baev, şi nu altcineva?

— Baev, sunt sigură că el e. Cu toate că, dacă tot m-aţi întrebat, s-ar putea să fie şi Dimov.

— Dimov? De ce?

— Păi, da, Dimov. Nici ăştia doi, Marinov şi Dimov, nu se puteau suferi, cu toate că jucau table câteodată, dar totdeauna ieşea cu ceartă, fiindcă

Marinov îşi închipuia că şi azi îi mai poate da ordine lui Dimov, de parcă Dimov ar mai fi fost şi astăzi sluga lui şi nu cogeamitea avocatul...

— Au jucat cumva table şi azi-noapte?

Femeia amuţeşte. Faţa ei ia o expresie de şiretenie, şi răspunde prudentă:

— N-am auzit nimic.

— Camera dumitale e exact sub camera lui Marinov. Îmi închipui că auzi ce se întâmplă sus?

— Aud numai când e gălăgie mare.

— Dar azi noapte ce-ai auzit?

— Nimic.

— Voci, paşi, altceva de felul ăsta?

— Până ce-am adormit n-am auzit nimic, absolut nimic. Eu, ştiţi, mă culc devreme.

— Cine mai locuieşte aici jos?

— Păi, o mulţime de lume... Uitaţi aici, după perdea, doarme Jana, nepoată-mea. În cele două cămăruţe de dincolo, locuiesc inginerul Slavov şi doctorul Kolev, nişte băieţi de treabă, liniştiţi şi muncitori...

— Staţi! şi ridic din nou mâna. Unde-i nepoata dumitale? Poate a auzit ea ceva.

— A, n-a auzit nimic, vă garantez eu, azi noapte nici n-a fost acasă. A dormit pe la prietene. Iar Slavov şi Kolev sunt la serviciu. La ceasul ăsta toţi sunt la serviciu. Numai Baeva s-ar putea să fie acasă. Femei ca ea n-au altă treabă decât să-şi facă unghiile şi să bage zâzanie între oameni...

Tot e bine, îmi zic. Să începem cu Baeva. Femeia fatală, cea care bagă zâzanie între oameni.

Părăsesc această cascadă vorbitoare cu un sentiment de profundă uşurare, deşi ea continua să trăncănească în spatele meu. Număr din nou treptele,

în direcţia opusă însă, şi din nou nimeresc în holul cufundat în semiobscuritate. Bat la prima uşă.

A bate pe la uşi, fie vorba între noi, este una din ocupaţiile mele cele mai frecvente, deşi nu cea mai îndrăgită. Dacă aş număra uşile la care am bătut în viaţa mea, sunt sigur că i-aş întrece pe toţi factorii poştali din orice raion al capitalei, luaţi la un loc. Unii dintre colegii mei sunt chiar de părere că exagerez în privinţa asta şi că, privită chestiunea sub aspectul operativităţii, a convoca oamenii în cabinetul tău pentru a le cere informaţii şi a bate oraşul în lung şi-n lat în calitate de inspector ar fi chipurile la fel de eficient. Dar în această problemă eu rămân ferm la părerea mea, indiferent de urmările nefaste asupra bugetului personal şi îndeosebi asupra paragrafului numit: „Încălţăminte şi repararea de încălţăminte” pe care le are un asemenea punct de vedere, şi anume că cutare persoană transplantată în cabinetul meu niciodată nu-mi va destăinui prin cuvinte şi prin expresia feţei atâtea date câte aş putea obţine de la ea în mediul ei familiar, la ea acasă. În afară de asta, ce rost are să iroseşti timpul oamenilor, când tu tocmai pentru asta eşti plătit, să ţi-l iroseşti pe-al tău cu folos? Dar să lăsăm digresiunile, fiindcă la ele recurg de obicei autorii lacomi de onorarii mai substanţiale.

Şi cum spuneam, iată-mă bătând la uşa familiei Baev. Uşa se deschide numaidecât. Am impresia că în casa asta toată lumea pândeşte pe după uşi. În faţa mea se află Dora Baeva, femeia fatală. În linii mari şi abstracţie făcând de surplusul de fard, o damă bine. Rujul şi rimelurile – treacă-meargă. Dar pleoapele albastre!... La urma urmei, de ce nu s-o fi purtând încă şi nasul verde?

— Tovarăşul e de la miliţie, nu-i aşa? rosteşte tărăgănat Baeva, scutindu-mă astfel de îndatorirea de a-mi exhiba legitimaţia. De fapt, vă aşteptam. După cum vedeţi, stau şi aştept să puneţi capăt arestului...

Femeia fatală e într-adevăr echipată de plecare. E îmbrăcată într-un elegant costum bleumarin cu nasturi imitând monezile antice. Şic, plus o boare de „Chanel” sau de altceva din import.

— Nu e vorba de niciun arest, spun eu cu naivitate, pătrunzând în încăpere. O simplă formalitate. Şi, ceea ce e important, sută la sută în avantajul dumneavoastră: pierdeţi zece minute acum, ca să nu pierdeţi mâine două ore deplasându-vă până la secţia de miliţie.

Dora apreciază largheţea şi schiţează un zâmbet candid.

— Sunteţi foarte amabil. Poftiţi!

Ceea ce şi fac. Camera nu e prea mare şi e aranjată într-o manieră... dar hai, să nu fiu grosolan şi să nu spun că e de prost gust! Un dormitor nou din furnir roşu şi alb, un şifonier uriaş care ocupă o jumătate din spaţiu. Tot felul de feţe de masă şi milieuri din mătase artificială de toate culorile curcubeului, plus alte mărunţişuri care se potrivesc cu cadrul ca nucă în perete. Pe masă, o fotografie într-o ramă din nuieluşe de bambus. În fotografie un om în vârstă, cu obrajii rotofei şi care parcă tocmai umflă un balon.

— Tatăl dumneavoastră? zic, arătând cu indiferenţă către fotografie. Semănaţi.

— A, nu, soţul meu, bolboroseşte încurcată Dora.

— Ah, mariajele astea cu diferenţe mari de vârstă!... Mă rog, dacă nu-i un secret, de ce v-aţi căsătorit? Ca să intraţi în posesia acestui şifonier

uriaş, ori ca să obţineţi buletin de Sofia?

— Nu sunteţi prea amabil, îşi strânge buzele tânăra femeie. M-am înşelat. Pesemne că sunt foarte naivă. Mereu mă înşel.

— Cum, mereu? La Baev vă referiţi?

Ea tace o clipă. Apoi, zâmbetul îi revine.

— Îmi permiteţi să aprind o ţigară?

— Tocmai mă gândeam să vă rog acelaşi lucru... intervin eu galant şi scot pachetul cu un gest amabil. Orice s-ar spune, între a trata cu o ţigară o femeie frumoasă şi a permite unui medic legist să ţi-o aleagă pe cea mai moale din pachet, e totuşi o diferenţă!

Dora ţine ţigara între degete cu un gest studiat după jurnalul de mode, suflă fumul printre buzele ei fardate, ridică un picior şi îl plasează peste celălalt.

— Cum v-aţi dat seama că buletinul a fost motivul?

— Pur şi simplu am ghicit, spun eu cu modestie, şi cu acelaşi aer modest, îmi las ochii pe genunchii ei dezgoliţi.

— Sunteţi un bărbat periculos.

— Spuneţi asta convinsă fiind că dumneavoastră sunteţi periculoasă, îi zâmbesc eu, cântărind încă o dată din priviri picioarele. Hai să ne întoarcem la realitate! Care erau relaţiile dintre soţul dumneavoastră şi Marinov?

— Nu prea strălucite. Dar nici chiar proaste.

— Unii martori sunt de altă părere.

— Oamenii exagerează întotdeauna. Mai ales acei din categoria bârfitoarei de Katia.

— După dumneavoastră, care este motivul pentru care aceste relaţii nu erau prea... bune?

— N-aş putea să spun. Trebuie să fi fost vreo veche neînţelegere. Se cunoşteau de foarte mulţi ani.

— Soţul dumneavoastră a lucrat cândva la Marinov,

nu-i aşa?

— Mi se pare că da.

— Nu vi se pare că Marinov manifesta oarecare simpatie pentru dumneavoastră?

— Credeţi că puţine sunt femeile pentru care manifesta Marinov simpatie? zâmbeşte Baeva cu condescendenţă. În unele ocazii a flirtat şi cu mine... Bineînţeles, lucrul ăsta nu prea îi era pe plac soţului meu, dar din asemenea fleacuri, vă daţi seama, nu se pot isca animozităţi.

— Animozităţi, spuneţi...

— Poate că nu m-am exprimat corect. Deşi această nenorocire nu mă afectează personal, ştiţi, asemenea lucruri te indispun...

— Înţeleg. Acum, duceţi-vă, plimbaţi-vă, aerisiţi-vă un pic, şi după ce o să vă mai adunaţi gândurile, stăm de vorbă din nou.

— Cu plăcere, zâmbeşte ea obosită. Cu toate că nu văd ce aş putea să vă comunic în plus.

— Pentru moment, nici eu nu văd, dar mai ştii!... spun dând din cap în semn de rămas bun şi dau să plec. Dar, înainte de a ajunge la uşă, întorc brusc capul.

— Vă amintiţi, pe la ce oră a venit soţul dumneavoastră acasă azi-noapte?

— N-aş putea să vă spun cu exactitate... răspunde Dora, niţel iritată. În orice caz, destul de târziu.

— Ce înţelegeţi prin „destul de târziu”?

— Cam pe la trei, poate chiar pe la patru.

— În mod obişnuit vine atât de târziu?

— Se mai întâmplă din timp în timp.

— De la un păhărel, de la o belotă? Sau din altă parte?

— Nu ştiu. Nu-l întreb niciodată. În privinţa asta,

avem convenţiile noastre.

— Şi respectă şi el aceste convenţii?

— Nu înţeleg aluzia, mormăie femeia fatală. Dar după mutra ei supărată, îmi dau seama că a înţeles chiar prea bine.

O las să-şi recapete buna dispoziţie şi plec. Holul cufundat în semiobscuritate e gol. Miliţianul a plecat, ancheta s-a terminat, cadavrul a fost dus, casa îşi poate relua viaţa ei obişnuită. Deci, aici nu mai e nimic de făcut.

Afară, după cum era şi de aşteptat, continuă să plouă. Îmi îndes pălăria până aproape de nas şi mă înfund în ceaţa. Ce să spun! E o vreme, mamă-Doamne! – vorba doctorului. Pe o vreme ca asta, cel mai dificil de stabilit este dacă se crapă de ziuă sau se lasă seara. Dar pentru asta există ceasornice. Ar fi interesant de aflat cât va mai merge ceasul lui Marinov. Din observaţiile mele mai vechi rezultă că sinucigaşii nu prea au obiceiul să întoarcă ceasul deşteptător înainte de a-şi clăţi măruntaiele cu cianură de potasiu. Apoi, mai e ceva – obiectele, fie ele ceasuri sau altele, sunt mai cinstite decât unii oameni în indicaţiile pe care le dau. Pardon, tovarăşă Baeva, n-am vrut să te jignesc! Dumneata ai tăinuit ce-ai putut. Soţul dumitale, atât cât îi va sta în puteri, va face acelaşi lucru. Ceilalţi, la rândul lor, vă vor urma exemplul. Chestia e că unii oameni ascund unele lucruri, alţii altele; inversând treaba, constatăm că tocmai prin asta fiecare divulgă altceva. Nu ştiu dacă mă înţelegeţi.

Păşesc înainte cufundat în gânduri de felul acesta şi aproape că nu iau în seamă cele ce se petrec în jurul meu.

Precizarea aceasta mă scuteşte de obligaţia de a

descrie cu lux de amănunte străzile oraşului meu natal, particularităţile ceţei, de genul culoare, miros, temperatură, trecătorii – sex, vârstă, caracteristici de umblet. Ca să n-o mai lungesc: iată-mă ajuns la ţinta, labirintul de coridoare şi curţi interioare al Casei de Comerţ.

De ce îi spune casei ăsteia „de comerţ” şi nu „a avocaţilor”, din moment ce, din timpuri imemorabile, e ocupată numai şi numai de birouri de avocaţi, rămâne o taină neelucidată nici chiar de secţia de criminalistică a miliţiei. În sfârşit, de comerţ, a avocaţilor, vorba e că are un aspect respingător rar întâlnit!

Culoarea galbenă, cu care e împrospătată în fiecare an, nu izbuteşte în niciun fel să acopere amprenta grea a anilor. Pe zidurile abia vopsite, reapar cu stăruinţă petele de funingine şi de igrasie acumulate în decurs de decenii şi decenii, îndărătul ferestruicilor sumbre şi înguste ai senzaţia că nu s-a risipit nimic din atmosfera pestilenţială a afacerilor puse acolo la cale de-a lungul vremii. Dughenile de la parter nu seamănă câtuşi de puţin cu nişte birouri, ci mai degrabă cu nişte vizuini. Curţile înguste te fac să te simţi prăvălit în niscaiva puţuri sumbre, pe care le acoperă capacul de zinc al cerului ploios.

Şi cu toate acestea „casa” e prevăzută cu o comoditate de nepreţuit: tăbliţele emailate ce atârnă, în rânduri lungi, la toate intrările. Ghidându-te după aceste tăbliţe, poţi găsi cu mare uşurinţă persoana din branşa avocaturii pe care o cauţi, cu condiţia să ai la dispoziţie un ceas-două libere.

Mă cufund în lecturarea acelor nume necunoscute, până ce îl descopăr pe cel care îmi trebuie. Dimov, despre care e vorba, îşi are dugheana-birou undeva

nu departe de intrarea principală. Înăuntru – patru birouri şi două persoane. Şansele ca unul din ei să fie Dimov sunt de cincizeci dintr-o sută.

— Tovarăşul Dimov?

Bărbatul de lângă uşă, foarte concentrat la maşina de scris – o adevărată capodoperă într-o asemenea cancelarie – ridică nemulţumit capul:

— Ce doriţi?

Am în faţa mea un fante îmbătrânit, ale cărui eforturi de a-şi ascunde vârsta bat la ochi numaidecât.

— O mică informaţie, spun eu cu un zâmbet cuceritor.

Zâmbetul nu are efectul scontat.

— Mai exact?

— Aş prefera între patru ochi, insist, aruncând o privire scurtă spre bărbatul celălalt, din fundul vizuinii.

Tovarăşul Dimov, în chip vădit plictisit, se decide în cele din urmă să iasă din birou. Ieşim în curte.

— Nu ştiu dacă e locul cel mai potrivit, remarc, arătând din ochi spre oamenii care se perindă întruna prin faţa noastră.

— De ce nu? îmi replică îmbufnat Dimov. Am înţeles că e vorba de o mică informaţie.

— Fie, cum vreţi. Vecinul dumitale, Marinov, a fost găsit mort azi-dimineaţă.

— Cum? Ce spuneţi?!

Dimov a făcut o mutră lungă.

— Otrăvit.

— Adică cum, otrăvit? Cine l-a otrăvit?

Mirarea sa pare sinceră. Dacă nu cumva am de-a face cu un talent actoricesc deosebit.

— Mi-ai luat vorbă din gură, spun eu.

Replica a produs un oarecare efect. Pentru o clipă, Dimov pare încurcat. Apoi, faţa lui îşi recapătă expresia obişnuită, obraznică.

— N-aţi nimerit la adresa potrivită.

— Dumneata ai fost funcţionar la Marinov, iar mai târziu prietenul lui, trec eu direct la fapte.

— Da’ de unde, ce funcţionar! Am lucrat pentru el o perioadă scurtă ca să câştig un ban, fiindcă, tovarăşe – şi aici glasul lui împrumută un accent voit grav – pe vremuri, un om ca mine, ca să-şi facă studiile, era nevoit să muncească. Da, da! Nu ca alţii, râzgâiaţi de mici, feciori de bani gata, cei săraci, cum eram şi eu, trebuia să muncim.

— Mă bucur că am de-a face cu un om cu o origine socială sănătoasă.

— Şi n-am fost câtuşi de puţin prieten cu Marinov, în afară de cazul că socotiţi că dacă faci din când în când o tablă cu cineva, eşti neapărat şi prieten cu omul respectiv.

— E clar, dau eu din cap. Se pare că am fost indus în eroare. Totuşi, dacă aveţi unele date despre el, mai ales din ultimul timp, ele ar putea fi utile anchetei...

— N-am niciun fel de date, mă întrerupe Dimov. Şi, în general, nu înţeleg de ce v-aţi adresat mie. După câte ştiu, moartea prin otrăvire nu e specialitatea avocaţilor, ci a medicilor. Duceţi-vă la doctorul Kolev. Marinov era pacientul lui Kolev. Întrebaţi-l pe el...

— Bună idee! Nu văd de ce n-aş face şi asta. Numai că, nu ştiu de ce, eu îmi pusesem mari speranţe în dumneata...

— Degeaba! V-am spus: n-aţi nimerit la adresa potrivită.

— Fie, în cazul ăsta...

Dau din umeri resemnat şi Dimov este gata s-o ia

din loc, când îi pun o întrebare inopinată:

— Vă puteţi aminti cum v-aţi petrecut timpul aseară?

El tresare şi ridică privirea, dar răspunde imediat:

— Astă-noapte n-am fost în Sofia.

— Dar unde?

— La Iambol. În legătură cu un proces. M-am întors azi dimineaţă cu trenul de cinci şi patruzeci.

— Bravo! fac. O călătorie cum nu se poate mai oportună!

Dimov, îmi dau seama, e gata să-mi dea o replică în termeni nu foarte amabili, aşa că, pentru a preveni culpa denumită „ultraj adus reprezentanţilor legii”, îi întorc spatele şi iată-mă din nou în locul meu predilect, adică în mijlocul ceţii.

Dacă ar fi să tragem linie şi să recapitulăm, aş spune că, deşi în principiu n-am nimic împotriva avocaţilor, cel interogat adineauri de mine era departe de a-mi fi devenit simpatic. Dar dacă mă gândesc bine, ce costum grozav avea! Cel puţin să-i fi cerut adresa croitorului. Ar fi cât de cât un punct luminos în toată această anchetă tenebroasă...

Vecinul celor doi, doctorul Kolev. Fie, să dăm ochii şi cu acest Kolev. Nu e mai puţin adevărat că, în asemenea împrejurări, oamenii aruncă vina, ca pe o minge, unul asupra altuia. Mai pe şleau spus, se joacă cu tine. Nici măcar nu-şi dau seama că există şi jocuri periculoase. Dintr-un loc afli ceva, dintr-altul altceva, şi uite-aşa, mingea începe să crească aidoma unui bulgăre de zăpadă care se rostogoleşte şi care poate provoca o avalanşă. Nu ştiu dacă mă înţelegeţi.

Ploaia aproape că s-a potolit. Dar eu ştiu din experienţă că tocmai această ploaie care „aproape” nu plouă este cea mai periculoasă, fiindcă aşa cum

stă, ca atârnată în văzduh, înghite totul şi pe toţi, inclusiv pe cetăţenii paşnici aflaţi la cheremul ei şi, în general, e atât de zdravăn statornicită, de parcă n-ar mai exista pe lume şi zile frumoase. O astfel de ploaie, care aproape nu plouă, într-o jumătate de oră te murează într-atâta încât creşti în greutate mult mai cu spor, decât dacă ai petrece trei serii consecutive la odihnă în staţiunea Boroveţ.

Exact lucrul ăsta se întâmpla şi cu mine, în drum spre policlinică. Din fericire, în policlinică e cald, dar aici mă aşteaptă o nouă încercare. Secţia pe care trebuie s-o vizitez nu e chiar cea mai nimerită pentru cei de sexul meu. Sunt nevoit să dau la o parte, cu un zâmbet amabil şi stingherit, femeile care aşteaptă, să aştept şi eu până ce iese pacienta dinăuntru, ca să pot pătrunde în sfârşit în cabinetul ginecologului.

Bărbatul în halat alb mă studiază cu sprâncenele puţin ridicate, şi abia după ce înţelege, văzându-mi legitimaţia, că nu vin la control, îşi recapătă expresia sa obişnuită. O expresie, aş spune, nu de foarte bună dispoziţie, dar în niciun caz atât de acră ca a avocatului.

În timp ce doctorul Kolev îşi spală mâinile, îmi omor timpul studiindu-l. Nu, categoric, nu e un om de tipul lui Dimov. Acela e o fire ascunsă, căruia îi place totuşi să-şi trăiască din plin viaţa, cu siguranţă, însă, un ticălos. Cel din faţa mea e uscăţiv şi încruntat, poate chiar niţel mizantrop, dar pasionat de munca lui, chiar pedant. Într-atât de pedant, încât îşi va mai freca cel puţin două ore mâinile sub robinet.

Tocmai atunci Kolev, parcă anume ca să mă dezmintă, îşi retrage mâinile de sub robinet, ia prosopul şi se şterge îndelung, întoarce privirea spre mine şi schiţează un zâmbet. Un zâmbet palid, şi

toate supoziţiile mele se năruie ca un castel din cărţi de joc. Faţa lui uscăţivă devine dintr-o dată blajină, comprehensivă şi câtuşi de puţin încruntată. Un chip plin de omenie şi obosit. Veţi spune că zâmbetele mint.

Aşa este, dar nu şi acesta, care e spontan şi neprefăcut.

— De ce nu staţi jos? întreabă doctorul agăţând prosopul de cuier.

— Nu văd niciun obiect pe care m-aş putea aşeza în afară de masa ginecologică...

Pe faţa uscăţivă flutură un nou zâmbet abia perceptibil.

— De ce neapărat pe masa ginecologică? Luaţi loc în fotoliul meu...

Nu refuz. După o oră de mers prin ploaie, ar fi şi peste puterile mele. Mă instalez în fotoliu şi, ca să-mi compun o mină cât mai cuviincioasă, împing pălăria pe creştetul capului. Kolev se aşază pe un colţ al biroului, scoate un pachet de ţigări şi îl întinde spre mine.

— Luaţi din ale mele, zic. Trataţia dumneavoastră ar putea fi interpretată drept o tentativă de mituire.

— Iar trataţia dumneavoastră, în cazul de faţă, exercitare de presiune asupra martorului, mi-o întoarse el, luând totuşi ţigara.

Cu omul acesta mă pot înţelege. Din păcate, oamenii cu care m-aş putea înţelege sunt de obicei foarte prost informaţi în legătură cu crimele pe care le anchetez.

— E vorba de Marinov, încep eu. A fost găsit mort.

Doctorul pare că reflectează o clipă asupra cuvintelor mele. După care, dă cărţile pe faţă:

— Ştiam.

— De la cine?

— Are vreo importanţă de la cine? întreabă el, dar îndărătul acestor cuvinte desluşesc reproşul: „În felul acesta îmi plăteşti sinceritatea?”

— S-ar putea să aibă importanţă, cum s-ar putea să n-aibă.

— Mi-a comunicat Baeva.

— De ce tocmai dumitale? Şi de ce tocmai ea?

— Mie, pentru că sunt medicul ei. Tocmai ea, pentru că ea e singura mea pacientă în casa aceea.

— De unde se poate trage concluzia că Marinov n-a fost pacientul dumneavoastră.

— Evident, mai ales dacă ţinem seama de specialitatea mea...

— Un medic poate da sfaturi de ordin medical şi în afara specialităţii sale...

— O, dacă aveţi în vedere mărunţişuri de genul unei gripe sau al unei amigdalite, Marinov, recunosc, venea destul de des să-mi bată la uşă... Din moment ce eşti medic, eşti obligat să acorzi asistenţă oricui.

— Minunat principiu!

— Scuip pe acest principiu, bodogăne Kolev, încurcat. Scuip pe el, când e vorba de un om de teapa lui Marinov.

— Scuipaţi? Atunci, cum rămâne cu regulile de igienă? „Scuipatul este interzis”. Tocmai unui medic să-i amintesc această prescripţie?

— Aşadar, după dumneavoastră, în numele acestui principiu aş fi obligat să-i ofer serviciile mele lui Marinov? îşi ridică Kolev sprâncenele în unghi drept, morfolind capătul ţigării.

— Bineînţeles, răspund eu fără ezitare.

— Dar ştiţi ce fel de servicii îmi cerea să-i fac?

— Exact asta şi vreau să aflu.

— Chiuretaje... asta îmi cerea. Chiuretaje, pentru prietenele lui. Vasăzică, scuipatul este interzis, iar avorturile permise, Inspectore, unde ajungem dacă o luăm aşa?

Kolev zâmbeşte, de astă dată mai puţin amical, stingând şi fărâmiţând în scrumieră chiştocul umezit.

— Am greşit, îmi cer scuze, bolborosesc eu la rândul meu. Dar el n-a suferit niciodată de o boală serioasă?

— Era sănătos tun. Dacă lăsăm deoparte faptul că, moralmente, era complet putred, putem spune că era sănătos tun.

— În ce sens putred? Afemeiat? Sau la ce vă referiţi?

— În adevăratul sens al cuvântului, putred. Afemeiat... Afemeiat e foarte puţin spus. Un om care corupea totul în jurul lui. Pe vecini îi transformase în slugile sale. Nu ştiu prin ce mijloace, dar îi transformase într-un fel de servitori. Şi pe Baev, şi pe Dimov, şi pe bătrâna aceea, Katia. Se distra cu Baeva şi, în acelaşi timp, flirta cu Jana, studentă. Până şi pe mine a încercat să mă cumpere. Ca să nu mai vorbim de tranzacţiile de valută, de coruperea şi batjocorirea de minore, de câte şi mai câte!

— Spuneţi că se distra cu Baeva? N-aş vrea să intru în amănunte intime, dar fiindcă sunteţi ginecolog poate cunoaşteţi unele lucruri în plus în privinţa asta?

Kolev zâmbeşte din nou.

— Relaţiile dintre bărbat şi femeie le-am studiat numai ca un capitol al fiziologiei. N-am manifestat şi nu manifest interes pentru cazurile concrete. Şi, în general, nu sunt un om curios.

— La fel ca şi mine. De aceea ne şi înţelegem atât de bine. E însă evident că, cunoaşteţi un număr

considerabil de lucruri despre răposatul Marinov.

— Suficient de multe cât să-mi fi făcut o părere clară despre individ. Dar ceea ce v-am spus e aproape tot ceea ce ştiu, fiindcă n-am întreprins o anchetă specială. Eu, după cum vedeţi, sunt plătit pentru altceva. Iar alături, dacă aţi observat, mai aşteaptă destule paciente.

— Am înţeles aluzia şi plec imediat. Doar o ultimă întrebare, în chip de concluzie.

Rostind aceste cuvinte, dau şi mai pe ceafă pălăria, ca să-mi subliniez şi mai bine aerul degajat şi să câştig şi mai mult simpatia interlocutorului, aprind o ţigară nouă şi mă fac şi mai comod în fotoliu, spunându-mi mecanic că – iată, ce altceva aş mai putea visa, decât să zăbovesc cât mai mult în cabinetul doctorului, unde e cald şi bine şi îmi pot odihni ciolanele murate?...

Kolev s-a ridicat între timp de pe colţul biroului, dar aşteaptă răbdător.

— E vorba de Dora. Mie mi se pare totuşi că ea este cea care se distrează cu ceilalţi. Pe când dumneavoastră spuneţi că Marinov o utiliza drept distracţie.

— Într-adevăr. Dar totodată v-am spus că nu ştiu nimic în plus. În orice caz, în locul dumneavoastră, n-aş judeca lucrurile după aparenţe.

— Dumneavoastră în locul meu şi eu în locul dumneavoastră... Dumnezeu ştie câte prostii am comite! Aşa încât ar fi preferabil ca, în loc să inversăm rolurile, să dăm dovadă de mai multă sinceritate. Nu ştiu ce pasăre mi-a ciripit la ureche că Baeva v-a încredinţat mult mai multe lucruri decât mi-aţi adus mie la cunoştinţă.

Kolev se încruntă din nou, faţa i se face aproape

rea:

— Ascultă, inspectore! Am spus adineauri că scuip pe principii, ceea ce nu înseamnă că scuip pe orice fel de principii. Dacă Dora, aşa cum susţii, mi-a încredinţat într-adevăr ceva, vreo chestiune personală, aş fi un mizerabil, dacă l-aş trâmbiţa în dreapta şi în stânga. Cu atât mai mult, cu cât sunt absolut convins că ea nu are niciun amestec în moartea lui Marinov. Dora nu e decât o fiinţă nefericită, iar eu am încercat s-o ajut în mod cu totul dezinteresat, ţin să subliniez ultimul cuvânt. Şi dacă n-am reuşit, e numai din cauză că am avut de-a face cu o fiinţă realmente nenorocită, căreia împrejurările i-au sucit capul.

— Explicaţia dumitale mi se pare nu mai puţin sucită. Sau mai ştii, nu mă pot ridica eu la nivelul terminologiei dumitale!... Sunt convins că va urma o izbucnire. Şi nu mă înşel. Kolev ridică în sus mâna costelivă cu degetele răşchirate, de parcă ar solicita mărturia divinităţii însăşi şi se lansează într-un adevărat torent verbal:

— Cum e posibil să nu înţelegi nişte lucruri atât de simple?! Cum poţi să consideri drept seducătoare o biată victimă? O fetiţă candidă... care a fugit de la nişte părinţi îmbâcsiţi de prejudecăţi mic-burgheze... dintr-o familie unde singura perspectiva ce i se oferea era de a sluji o viaţă întreagă ca bucătăreasă şi fată în casă... Care a venit la Sofia să urmeze o facultate... dar a căzut la examenul de admitere... Care s-a lăsat amăgită de promisiunile lui Baev, un tontălău îndrăgostit... Abia se dezmeticeşte şi iat-o încâlcită în plasa de minciuni a celuilalt erotoman... încâlcită până într-atâta, că deşi i se oferă posibilitatea de a urma un curs pentru surori de caritate, preferă să se

lase ademenită de promisiunile mincinoase ale lui Marinov şi dă cu piciorul unei profesiuni sigure şi onorabile...

Şi Kolev continuă să peroreze în acelaşi spirit, trunchiind frazele în accesul său de mânie şi gesticulând cu mâna sa costelivă, de parcă mi-ar arunca în obraz fiecare frântură de frază. Când, în cele din urmă, termină, eu mormăi împăciuitor:

— Bine, bine... examenul medical s-a terminat! Puteţi să vă îmbrăcaţi... şi părăsesc cabinetul în viteză, spre a preîntâmpina o nouă izbucnire istericoasă.

Afară, situaţia e neschimbată – „aproape" nu plouă. Ceea ce mă obligă să iau tramvaiul, deşi urăsc transportul electric. Când mergi pe jos, merg şi gândurile laolaltă cu tine, de cum te vâri la înghesuială, parcă şi gândurile se înghesuie unul într-altul – îşi pierd avântul, se orientează către preocupări meschine, mic-burgheze. De pildă, că s-a făcut ora prânzului. Şi, în consecinţă, ar fi momentul să iei masa. E adevărat că unii confraţi ai doctorului Kolev sunt de părere că hrana fierbinte este profund dăunătoare stomacului, dar tare aş vrea să-i văd pe deştepţii ăştia cum s-ar mai strâmba dacă li s-ar servi ciorba sleită şi varza cu carne de oaie rece de tot – plăcere de care eu am extrem de des parte pe lumea asta.

Cobor în faţa Palatului Justiţiei, trec încă o dată pe lângă Casa de Comerţ, de data asta doar în tranzit, şi mă strecor pe poarta Casei de Economii exact în momentul când un slujbaş se pregătea s-o încuie. Sala e goală, dacă punem la socoteală funcţionarele care ies de după ghişee, grăbite să se ducă să ia masa de prânz. Pe mine însă mă interesează un

singur ghişeu, cel burduşit de bancnote, deasupra căruia atârna o tăbliţă „Casa”. Îndărătul unei despărţituri din marmură, stă pe scaun bărbatul din fotografia pe care am văzut-o la familia Baev, voinic, mătăhălos, cu o faţă binişor îmbătrânită, cu nişte obraji de parcă ar umfla un balon. Dacă ne-am ghida după expresia ei, am zice că tipul face parte din categoria oamenilor a căror unică desfătare este lectura necroloagelor proaspăt afişate pe străzi.

Mă postez cu modestie în faţa ghişeului, dar omul e mult prea scufundat în socotelile sale, ca să-mi acorde atenţie. Când ridică în sfârşit capul, nici măcar nu mă onorează cu o privire.

— Casa e închisă, mormăie fălcosul şi îşi aţinteşte privirea pe geam, de parcă eu acolo aş fi pe pervaz.

— Cu atât mai bine, dau eu din cap.

— A! Vasăzică sunteţi şi spiritual!...

De astă dată Baev îmi aruncă o privire morocănoasă.

— Am spus: casa este închisă. Degeaba mai aşteptaţi.

— Cât priveşte casa, am înţeles. Dar e vorba de dumneata. Ce mai faci?

Şi îi lipesc legitimaţia de sticla ghişeului.

Fălcosul este vizibil încurcat, dar tot atât de vizibil este şi că se străduieşte să-şi mascheze starea de spirit.

— Cu asta puteaţi să începeţi, mârâie el cu aceeaşi voce funcţionărească, dar parcă ceva mai îndulcită. Despre ce e vorba?

— Despre prietenul şi vecinul dumitale Marinov. Omul e mort.

— Cum, mort? întrebă Baev holbând ochii.

— Aşa, bine. În mod definitiv şi irevocabil. La drept

vorbind, în singurul mod posibil. De altfel, ştiu bine că ai aflat dinainte trista veste.

— Habar n-am avut.

— Ciudat...

— Ce e, mă rog, ciudat?

— Ciudat! Fiindcă dumneata ai fost primul care l-ai văzut pe Marinov mort...

Fălcosul se ridică în picioare de partea cealaltă a ghişeului.

— ...Problema este dacă eşti ultimul care l-a văzut viu.

Casierul s-a aplecat spre mine. Ochii săi bulbucaţi se uită spre mine răvăşiţi.

— Staţi puţin... Eu nu ştiu nimic...

— Lasă-te de iordane, Baev! Jocul ăsta e prea complicat pentru dumneata. Mai bine spune-mi ce-ai căutat azi de dimineaţă, devreme, în odaia mortului.

— Azi de dimineaţă, devreme?... În odaia mortului?...

— Da. Şi lasă baltă trucul ăsta cu repetatul fiecărei întrebări, pe care-l folosesc elevii din cursul inferior, cei abonaţi la nota doi, când vor să câştige timp. Ai fost văzut. Există martori. Aşa că trebuie să vorbeşti.

Omul simte totuşi nevoia unei pauze, ca să poată cântări situaţia. După care fălcile solide se pun în mişcare.

— N-am intrat în cameră. Mă duceam la serviciu şi am văzut că uşa care dă în grădina de iarnă e deschisă... La fel şi uşa de la cameră... Chiar m-am mirat că Marinov le-a lăsat vraişte pe o vreme urâtă ca asta... Am tras cu ochiul... L-am văzut: dormea. Am închis uşile şi am plecat... Asta a fost tot.

— Dormea într-o poziţie destul de incomodă.

Casierul şi-a recăpătat în oarecare măsură

siguranţa de sine. Este destul de satisfăcut de povestea pe care a inventat-o.

— N-am dat atenţie poziţiei.

Fără să-l pierd din ochi, scot o ţigară şi o aprind.

— După cum n-ai dat probabil atenţie nici manifestărilor de simpatie ale decedatului faţă de soţia dumitale.

Baev mă fulgeră cu privirea, apoi iarăşi lasă ochii în jos. Pe faţa lui flutură un zâmbet care se vrea dispreţuitor:

— Minciuni şi bârfe. Marinov era afemeiat, asta o ştie o lume întreagă, dar nu întrecea măsura. Simpatie... Dacă-i vorba de simpatie, o manifestă mult mai degrabă faţă de aia, studentă.

— Dar se spune că şi pe soţia dumitale o copleşea cu atenţii?

— Prostii! Câte un mic cadou, acolo...

— De exemplu?

— Nu mai ţin minte. Câte o pereche de ciorapi, ori un combinezon...

— Nu ţi se pare, observ eu maliţios, că aceste articole de galanterie sunt nişte cadouri destul de intime? Când cineva te îmbracă într-un combinezon, nu e exclus ca într-o zi să-şi exprime dorinţa de a te şi dezbrăca de el...

— Pe mine nu m-a îmbrăcat în combinezon, mă întrerupe Baev, furios.

— În privinţa asta te cred fără ezitare! Admit chiar că dumneata în combinezon ai arăta în aşa hal, încât cine te-ar vedea, nu ar dori să te dezbrace, ci din contră, s-ar grăbi să te acopere cu o pătură... Dar noi vorbeam de soţia dumitale.

— Lăsaţi-mi nevasta în pace! mârâie de data asta foarte supărat casierul. Aţi întrecut orice măsură!

— Îmi dau şi eu seama, dar sunt cazuri, când n-ai încotro. De exemplu, după ce ţi s-a servit o poveste de genul celei pe care mi-ai servit-o, fără ruşine, adineauri: am tras cu ochiul, am închis uşile ca să nu răcească şi m-am retras în vârful picioarelor... Sau, vorba lui Cezar: am venit, am văzut, am plecat la serviciu...

Baev se pare că abia acum a înţeles că povestea inventată de el nu ţine. Tremurând de enervare, se apleacă din nou peste ghişeu:

— V-am spus adevărul adevărat... Dacă vreţi să insinuaţi că aş avea ceva comun cu moartea lui Marinov...

— Păi, stai! îl liniştesc eu. N-am ajuns încă acolo! Spune-mi mai bine, unde te aflai în momentul când s-a produs moartea?

Casierul deschide gura să răspundă, când, deodată, întrevede cursa care i se întinde.

— Nu ştiu la ce moment vă referiţi, mormăie el.

— Atunci, spune-mi aşa, în general, unde ai fost azi noapte.

— Cu nişte prieteni... Adică cu un prieten.

— Numele şi adresa persoanei?

— Ivan Kostov, strada Svetla, numărul 4.

— Unde lucrează?

— E pensionar.

— Telefonul?

— N-are telefon.

Mă aplec peste ghişeul lui, proptindu-mi amândouă palmele pe placa de marmură. Ochii întunecaţi ai celuilalt, înconjuraţi de un alb-gălbui murdar, sunt la o palmă de ai mei.

— Atunci cum o să-i comunici ce să-mi spună mie? Strada Svetla e destul de departe de aici, nu-i aşa?

Sau poate ai şi luat legătura cu el? Când ai vorbit cu el? Înainte de a veni la serviciu? Apropo, la ce oră ai venit la serviciu?

Seria de întrebări este într-adevăr exagerat de lungă pentru un om ca Baev, care anevoie formulează răspunsurile chiar la întrebările adresate una după alta. Singurele care-l ajută să-şi organizeze apărarea sunt interjecţiile, crâmpeiele de vorbe inofensive, fără însemnătate, şi mai ales răspunsurile repetate:

— Nu... doar v-am spus... cu un prieten... Ce să-i comunic? Eu... Nu... ca de obicei...

Nu fac niciun efort să-l ascult. Nici să-l antrenez în minciună. Important e să-l fac să înţeleagă singur că din minciunile lui străvezii s-a ales praful. Dacă mă gândesc bine, nici asta n-are cine ştie ce importanţă.

Ciorba şi carnea de berbec cu varză au corespuns întru totul aşteptărilor. Sleite de-a binelea. Îmi dreg gustul rămas în gură cu o ţigară şi urc în birou. Aprind lumina şi mă uit cu melancolie la becul chior. Dincolo de geam semiîntunericul după-amiezii de iarnă e pe cale să se preschimbe în întuneric beznă.

Ploaia care a mai adunat puteri izbeşte în fereastră, la fel ca de dimineaţă. O bucată de vreme, rămân în contemplarea veselei imagini a chipului meu reflectat pe veselul fond al vremii de afară. Numai că de dimineaţă şi până acum, au avut loc nişte evenimente mărunte, drept care pun mâna pe telefon.

Dau un telefon ici, un telefon colo, şi încet-încet, simt cum se înfiripă în mine un sentiment de siguranţă, încercat de orice şofer, când urechea îi percepe că motorul merge cum scria la carte. Maşina s-a pus în funcţiune. La tot felul de servicii şi în diverse colţuri ale oraşului, culegerea datelor a

început, la celălalt capăt al firului se perindă oameni pe care îi cunosc bine şi pe care mă pot bizui.

— ...Ei, da, şi despre trecut şi despre prezent... cât priveşte viitorul, nu mă interesează... Ce glumă?... Nu glumesc defel! Şi despre ceilalţi doi, tot ce se ştie despre ei... Şi mai repejor, bine?

Pe vremuri, marii pionieri ai disciplinei noastre se aruncau cu mâinile goale în vâltoarea criminalisticii. Luptă corp la corp. Intuiţie. Urechea la broasca uşii şi mâna pe trăgaci. De pumnii aplicaţi direct la bărbie nici nu mai vorbesc. Pe când acum – birocraţie sadea. Ai nevoie de unele informaţii – te adresezi departamentului respectiv. Aşa e cum vă spuneam; dacă se găseşte careva să spună că profesia de inspector criminalist e prin definiţie romantică, daţi-l pe mâna mea!

Şi becul ăsta chior, cu cei patruzeci de waţi ai lui!... Din vreme în vreme, când mă uit la el, mă apucă amocul. Nu, nu se mai poate! Trebuie să dau chiar acum ordin să-l schimbe!

Însufleţit de această lăudabilă intenţie, mă ridic de pe scaun şi mă îndrept spre uşă. Dar în aceeaşi clipă, uşa se deschide şi în prag se iveşte locotenentul.

— Sunteţi chemat de tovarăşul colonel.

— Chiar mă pregăteam să mă duc la el. Ai aranjat ceva cu cianură de potasiu?

— Aranjat. Mâine voi avea lista tuturor persoanelor care au primit cianură, cu repartiţie, în ultimul an.

În timp ce străbat coridorul, mă gândesc că atunci când te cheamă şeful la el, n-o face neapărat cu intenţia să-ţi ofere trandafiri. De fapt, o dată s-a întâmplat şi minunea asta. Intru – şi ce să vezi – pe biroul şefului un buchet de trandafiri! În realitate era un corp delict. Candidul criminal îşi ascunsese

revolverul printre flori. Dar, mă rog, de ce trandafiri? Gladiolele sunt mai ieftine. Chestiune de gust...

— Ei, ce noutăţi? zice şeful, indicându-mi fotoliul chiar de lângă birou.

E formula sa invariabilă. Ca întrebare, lipsită de sens. Un fel de bună-ziua, fiindcă orice noutate i-a ajuns dinainte la urechi.

Îi prezint totuşi, în două cuvinte, faptele. Apoi mă apuc să-i expun câteva variante.

Colonelul mă ascultă cu atenţie, de parcă pentru prima dată ar auzi cum e condusă asemenea acţiune.

Eu, în locul lui, precis că aş fi mormăit: „Dă-i drumul, dar pe scurt.” El însă ascultă cu luare-aminte şi, ca de fiecare dată, am sentimentul că pândeşte partea slabă a versiunii mele.

— ...În general, spun, greutatea în cazul de faţă nu constă în descoperirea mobilului, ci în stabilirea celui care a operat. Până acum există patru făptaşi posibili ai crimei, iar până diseară numărul lor s-ar putea ridica la şase. Omul ăsta numai de duşmani n-a dus lipsă.

Şeful dă din cap şi împinge către mine cutia de lemn plină cu ţigări. El nu fumează, ceea ce nu-l împiedică să-şi aducă aminte, deşi cu întârziere, că sunt şi fumători pe lume.

— Exact ca în cazul acela de falsă sinucidere de la Ruse, observă şeful.

— Întocmai, confirm eu, trăgând lacom în piept primul fum.

— Absolut la fel, numai că oarecum diferit, râde şeful, mulţumit că m-a prins cu ceva.

— Deosebiri există întotdeauna, spun, chiar şi între gemeni.

— Da, dar aici mi se pare că e ceva mai mult. Sunt

sigur că observi şi tu deosebirile. Până în momentul de faţă, evident, ai suficiente motive să bănuieşti o persoană sau alta, dar eşti încă departe de a avea certitudini. Să admitem că Marinov a fost otrăvit. În acest caz, criminalul ar fi putut foarte uşor să însceneze o sinucidere, luând pur şi simplu cu el cel de-al doilea pahar. Pe de altă parte, povestea e veche! Se poate întâmpla şi invers: sinucigaşul, din anumite raţiuni personale, urmând să-l inducă în eroare pe anchetator, să-l facă să creadă că n-a fost sinucidere, scoate frumos din bufet un al doilea pahar... O posibilitate minimală, totuşi o posibilitate.

— Nu mi se pare plauzibilă.

— Nici mie, ridică din umeri şeful. Dar ai înţeles desigur de ce îţi sugerez aceste lucruri.

Cu riscul de a apărea nu prea inteligent, îmi ţin gura.

Şeful se ridică încet dindărătul biroului. E un bărbat înalt, niţel adus din spate, doar cu puţin mai în vârstă decât mine, cu toate că pe epoletul imaginar poartă două steluţe în plus. „O singură stea” ar spune cineva mai grăbit, deoarece până la următoarea mea avansare nu mai am de aşteptat decât câteva luni. Dar cum pe mine personal diferenţa de steluţe nu m-a deranjat niciodată, eu spun „două”. Una, zic eu, i se cuvine pentru răbdarea cu care ascultă şi încearcă să pătrundă în esenţa problemei, iar a doua – pentru priceperea cu care coordonează diversele noastre anchete, ocupându-se concomitent de toate.

Şeful face câţiva paşi prin încăpere, părând că îşi caută cuvintele. Lucru cu totul neobişnuit pentru el. Apoi se reazemă cu spatele de fereastră şi aţinteşte asupra mea privirea aceea, rezervată exclusiv discuţiilor în afara orelor de serviciu.

— Frăţioare, chestia e că unii dintre noi, fiindcă ani de-a rândul au scormonit în gunoi şi fiindcă şi astăzi sunt nevoiţi s-o facă, s-au deprins să caute peste tot mârşăvia cea mai neagră posibilă, chiar şi atunci şi acolo unde nu există... Într-un cuvânt, au devenit exagerat de bănuitori; e şi ăsta un fel de deformare profesională. Bineînţeles, nu e vorba numai de o problemă moral-psihologică. Chestiunea are şi o latură strict operativă: o susceptibilitate excesivă, nu numai că nu este necesară, cum îşi închipuie unii, ci din contră, poate genera foarte uşor eroarea, în ultimă instanţă, şi te împiedică să întrevezi rezolvarea justă a unui caz.

Continui să tac. Nu pentru că nu înţeleg şi nici pentru că n-aş fi de acord, ci pur şi simplu fiindcă mă străduiesc să apreciez în ce măsură observaţia este valabilă şi pentru mine.

— Aşa e? întreabă şeful, privindu-mă cu ochii săi calmi şi spălăciţi.

— Aşa e... Dar mărturisesc că, în momentul acesta, nu sunt capabil să-mi dau seama în ce măsură sunt eu însumi deformat, sau nu...

El zâmbeşte.

— Ia-o nu ca un fapt, ci ca o posibilitate.

Apoi chipul său îşi reia expresia oficială.

— Nu ştiu de ce, am impresia că în cazul de faţa te-ai oprit cam devreme la o anume variantă. Se-nţelege că soluţia nu se găseşte în buzunarul meu şi admit că s-ar putea ca în final să ai dreptate. Dar eu aş zice să acţionezi fără idei preconcepute.

Când mă întorc la mine, îl găsesc acolo pe medicul legist, instalat cât se poate de confortabil la biroul meu.

— A, ai binevoit să-ţi faci apariţia, spun eu pe un

ton acru, fiindcă sunt încă sub impresia discuţiei avute cu colonelul.

Paganini al autopsiilor îşi freacă mâinile în semn că-i este frig, fără să ia câtuşi de puţin în seamă proasta mea dispoziţie. Omul ăsta are un talent deosebit de a nu da atenţie laturii neplăcute a vieţii.

— E cam frig la tine, flăcăule! Am îngheţat. Ce-ar fi să ne încălzim cu câte o ţigară?

Oftez din rărunchi şi arunc pe masă pachetul cu ţigări, al doilea pe ziua de azi.

— Pacienţilor tai le e şi mai frig şi nimeni nu le oferă ţigări. Ei hai, dă-i drumul, spune, cu ce noutăţi ai venit?

Amicul nu se zoreşte cu răspunsul. Scotoceşte fără ruşine prin pachet, ca să-şi găsească o ţigară mai moale, o freacă între degete, cere din privire un chibrit, aprinde fără grabă şi, abia după ce trage vreo trei fumuri, binevoieşte să observe:

— Deocamdată n-am stabilit nimic definitiv. După cum am spus de la început, moartea a survenit cam pe la miezul nopţii. Analiza otrăvii încă nu e terminată, dar nici ea nu va face decât să confirme constatarea mea: cianură de potasiu. Amintirea ta din copilărie... Altceva: autopsia a stabilit consumul sistematic şi abundent de alcool.

— Lucrul ăsta îl ştiam şi fără autopsie.

— Şi încă ceva, dar nici aceasta nu e o noutate pentru genialul inspector căruia nimic nu-i scapă: cancer la plămâni.

— În sfârşit ceva pozitiv.

— Într-atât de pozitiv, încât rezolvă problema dintr-un foc şi pune capăt anchetei, conchide Paganini şi, umflându-se în pene, se înfundă şi mai adânc în fotoliu.

— Îi pune capăt... Dacă spui tu... mormăi eu, privindu-l distrat.

— Nu văd ce-ai putea face altceva mai inteligent. Omul era bolnav de cancer, s-a convins de asta şi a înghiţit cianură de potasiu ca să evite durerile crizelor, Cazuri de-astea au fost destule.

— Dar al doilea pahar? Îl uiţi mereu!

— Dacă te obsedează chiar atât de mult, dă-l tu pe gât şi pune punct. Al doilea pahar... L-o fi vizitat, înainte de asta, vreun prieten şi s-au cinstit şi ei, ca oamenii.

— Cine a hotărât să se sinucidă, n-are chef de musafiri şi de trataţie, spun eu nu atât pentru Paganini, cât pentru mine.

În aceeaşi clipă, medicul legist, străfulgerat de o idee, se ridică şi începe să peroreze triumfător:

— Stai! Am prins firul: prietenul acela era medic. S-au întâlnit să bea un păhărel, dar în timpul vizitei, ăla, Marinov, l-a tras cu dibăcie de limbă şi a aflat adevăratul diagnostic. Apoi, îndată ce medicul a plecat, bolnavul, deprimat, a înghiţit cianură de potasiu.

— Ai să mă aduci la sapă de lemn, tu cu variantele tale, mormăi eu obosit. Ai să-mi iei locul.

— Nu-ţi fie teamă, mă linişteşte Paganini. Un loc atât de rece n-am jinduit niciodată. Şi, ca să nu te plângi, poftim, îţi cedez versiunea mea pe gratis!

— Dă-mi tu mie certificatul de autopsie, iar varianta ţine-o pentru tine. Sau nu! Stai!

De data asta sunt eu străfulgerat de o idee. Mă aplec peste birou şi-l înşfac pe Paganini de umăr.

— Măi, drace împieliţat! Cum s-a putut naşte în capul tău găunos toată povestea asta? E clar! Tu eşti medicul cu care a băut Marinov!...

Între timp, cum se spune şi în procesele-verbale, s-a terminat şi ziua de lucru. Părăsesc direcţia miliţiei, ceea ce nu înseamnă că trebuie să trageţi concluzia pripită că şi ziua mea de lucru a luat sfârşit. Eu şi cu cei de o seamă cu mine constituim excepţiile... Noi, ca să zic aşa, lucrăm în acord. Câtă vreme nu-l avem pe criminal în batistă, nici vorbă de odihnă!

Merg prin ploaie, cuprins de melancolie. Melancolia mi-o provoacă gândul la casa bătrânească. Dar nu mă refer la cea în care m-am născut, o, nu! – în treacăt fie spus, nici n-o mai ţin minte – ci la cealaltă, cea în care a trăit Marinov. Când intru în curte, întunericul s-a lăsat de-a binelea. Un vânt puternic apleacă spre pământ crengile castanilor, dar acest detaliu de atmosferă îl percep mai degrabă cu urechea decât cu privirea. Becul de deasupra intrării e aprins. Katia, în mână cu sacoşa de piaţă, tocmai iese pe uşă.

— A tovarăşul şef... strigă femeia-cascadă, de parcă apariţia mea ar fi însemnat împlinirea celor mai frumoase visuri ale ei. După cum vedeţi, mă duceam să târguiesc câte ceva.

— Târguiţi, nu vă deranjaţi. Voiam doar s-o văd pe nepoţica dumneavoastră. Să îndeplinesc o simplă formalitate.

— Îmi spunea mie ceva c-o să treceţi pe la noi, de asta i-am şi spus să nu plece – s-ar putea să te caute şeful, i-am zis, e un om grozav de cumsecade, tovarăşul care conduce ancheta, dar ai cu cine te-nţelege? Tinerii de astăzi nu stau pe acasă nici să-i pici cu ceară! Şi-a făcut manichiura, s-a fâţâit, cât s-a fâţâit în faţa oglinzii, şi ia-o de unde nu-i! Nu de puţine ori, când stau de vorbă cu Mara, îi spun: Maro, draga mea, să ştii, că ăştia de astăzi...

— Scuzaţi-mă că vă întrerup, dar nu vă amintiţi pe

la ce oră a venit aseară acasă tovarăşul Dimov?

Ochii femeii se fac mici şi, ca să zic aşa, ai dracului. Ea se apleacă confidenţial la urechea mea:

— Tovarăşul Dimov cică ar fi fost azi-noapte la Iambol. La toţi ne-a spus aşa. Dar asta să i-o spună lui mutu! Cine-i acasă şi cine nu e, asta o ştiu eu, mai bine ca oricine, fiindcă toţi, când se întorc acasă, trebuie să treacă prin dreptul ferestruicii mele, aşa că le văd picioarele, iar azi-noapte am văzut picioarele lui Dimov trecând prin faţa gemuleţului meu; era destul de târzior...

— Înainte sau după miezul nopţii?

— A! Înainte, absolut sigur, fiindcă ceva mai târziu, după ce i-am văzut picioarele prin gemuleţ, m-am sculat să beau apă şi ceasul nu era încă unsprezece şi jumătate...

— Se pare că nu aveţi un somn prea liniştit.

— Păi, la anii mei, tovarăşe şef, somnul aşa e – ba dormi, ba nu dormi, nici tu nu mai ştii!

— Dar spuneţi-mi, n-aţi auzit nimic deasupra, adică în odaia lui Marinov?

Femeia se uită lung la mine, de parcă ar căuta să-şi dea seama dacă n-a trăncănit cumva ce nu trebuie, după care spune şoväind, ţuguindu-şi buzele groase:

— Nu, absolut nimic. Dacă aş fi auzit, v-aş spune, de ce nu?

— Bine, bine, o liniştesc eu. Tovarăşii Kolev şi Slavov s-or fi întors acasă?

— Doctorul e acasă, tovarăşul Slavov e şi el, iar de mine, dacă mai aveţi nevoie, mă întorc într-o clipită, numai de n-aş întâlni-o pe Mara, ştiţi, prietena mea. E o femeie foarte de treabă, tovarăşe şef, dar şi o limbută fără pereche... aici. Eu n-aş zice că-s chiar tăcută din fire, mă ştiu eu, dar Mara, prietena mea,

chiar că le întrece pe toate cumetrele, numai că trebuie s-o înţelegeţi şi pe ea, că doar ştiţi cum era pe vremuri, toată ziulica alergătură şi roboteală, de-ţi simţeai picioarele frânte de atâta tevatură şi când să rămâi şi tu să mai răsufli – ce, parcă venea cineva să te ducă la cinema ori la cofetărie, cum fac bărbaţii de astăzi? Pe dracu! Altă distracţie n-aveai decât să ieşi până în uliţă, să sporovăieşti şi tu cu vecinele, că doar nu te costă niciun ban...

Cobor treptele spre subsol şi mă gândesc la ultimele cuvinte ale cumetrei; îmi aduc aminte de mahalagioaicele de pe vremuri, stând pe scăunele în faţa porţilor, şi trebuie să convin că viaţa unei femei nu era prea veselă, dat fiind că singura ei plăcere era sporovăiala, care, vorba ei, nu costa niciun ban. Se înţelege că asta nu constituie o scuză pentru o femeie pe care o vezi că te minte de la obraz.

Becul de la subsol abia licăreşte. Îndărătul uşii lui Kolev se aude o voce de bărbat şi una de femeie. Discuţia pare interesantă, dar cum am fost întotdeauna de părere că a trage cu urechea e un lucru nedemn, bat la uşă cu fermitate. Uşa se întredeschide, făcând loc capului doctorului. După expresia feţei, înţeleg că numai de oaspeţi nu-i arde.

— Tot eu... îl informez în mod inutil. Scuzaţi, dar ce să-i faci: meseria-i meserie.

— Vă înţeleg, dă din cap, rece, Kolev. Şi meseria mea e la fel: muncă nenormată. Din păcate, în momentul acesta nu sunt singur. Ştiţi, am o rubedenie în vizită...

— Voiam să precizăm un mic amănunt, dar dacă-i aşa, să lăsăm pentru mâine, spun eu, împăcat cu situaţia.

Doctorul stă la îndoială – să intre în casă ori să iasă

– apoi face un pas înainte şi trage uşa în urma lui.

— Dacă e vorba numai de un minut... Mă tem însă ca nu cumva să repeţi vizita exhaustivă de dimineaţă.

— Nicio grijă! De data asta n-am să mă dezbrac.

Scot ţigările. Aprindem fiecare câte una.

— Ei? îmi dă ghes Kolev, niţel nerăbdător.

— Dacă nu mă înşel, mi-ai spus azi-dimineaţă că răposatul era un om zdravăn ca piatră sau ceva în genul ăsta.

— Într-adevăr, era perfect sănătos.

— Numai că ai omis să-mi spui că blocul dumitale de granit avea cancer.

— Cancer?

Kolev pare surprins, dar nu din cale-afară.

— Ei, da, cancer! Probabil că dumneata eşti adeptul unui curent în medicină care consideră cancerul o simplă indispoziţie trecătoare a organismului... Cu toate astea, s-ar fi cuvenit să aminteşti şi acest amănunt.

— Cum aş fi putut aminti un amănunt care nu-mi era cunoscut?

— Presupun totuşi că Marinov a discutat cu dumneata despre cancer, aşa, în general, ori chiar despre cazul său particular?

— Niciodată!

Glasul îi este categoric. Expresia feţei sale uscăţive de asemenea.

— Şi nici niţică otravă nu ţi-a cerut niciodată? Să zicem, cianură de potasiu? Sau altceva?

— De unde şi până unde! Aşa cum ţi-am mai spus, el otrăvea mediul ambiant fără să se slujească de preparate speciale.

— Am înţeles. Dar în cazul de faţă e vorbă nu de mediul ambiant, ci chiar de el...

La aceste cuvinte, uşa dindărătul lui Kolev se deschide brusc. În prag apare rubedenia, o fată zveltă cu o mutrişoară drăguţă, dar şi nemulţumită, ca să fiu exact. Îmi aruncă o privire în treacăt şi spune:

— A, aveai musafiri. Mă întrebam unde ai dispărut.

— Tovarăşul este inspector de miliţie, o lămureşte Kolev, nu prea încântat de apariţia ei.

Apoi, amintindu-şi de codul manierelor elegante, mormăie:

— Faceţi cunoştinţă...

Ne dăm mâna.

— Dumneavoastră tot în ginecologie activaţi? o întreb.

— În domeniul biologiei, dacă acest lucru poate să intereseze miliţia, zâmbeşte ea.

— În domeniul biologiei? Până nu demult o femeie frumoasă devenea în mod automat artistă de cinema, iar acum, ca să vezi, lucrează în biologie. Unde am ajuns, Dumnezeule!

— Nimic nu e ireparabil, zâmbeşte din nou femeia. Dacă găsiţi ceva potrivit pentru mine în cinematografie, puteţi să mă anunţaţi oricând.

Dă uşor din cap şi dispare din nou după uşă, urmărită de privirea insistentă a lui Kolev. Omul ăsta pesemne că e foc de gelos.

— Simpatică colegă... fac eu, galant. Pe deasupra, şi rudă... Nu prea seamănă cu dumneata, dar e simpatică, orice s-ar zice!

— Gândurile dumitale am impresia că au luat-o razna, s-au abătut de la preocupările de serviciu, observă doctorul.

— Ce să-i faci! *„Cherchez la femme”,* cum spun franţujii, când se apucă să debiteze banalităţi. Dar să ne întoarcem la ale noastre: ce alt medic mai

consulta Marinov?

— Din câte ştiu, niciunul. Nu era el omul care să arunce banii pe doctori. În plus nu avea nici motive...

— În afară de cancer.

— Ţi-am mai spus: nu cred că ştia că are cancer. În orice caz, mie nu mi-a împărtăşit o asemenea temere.

— Prin urmare, ipoteza sinuciderii cade... mormăi eu, chipurile pentru mine.

— Ce-ai spus?

— Nimic. Pur şi simplu, gândesc cu glas tare. Ca în romane. Ori ca la balamuc. Tu îţi pui întrebarea şi tot tu îţi răspunzi.

— În cazul ăsta, se pare că am devenit al treilea colocutor. Şi inutil pe deasupra.

— Întocmai! Exact! Dau eu din cap. Du-te la rubedenia dumitale. Rudele nu prea îşi poartă ele de grijă una alteia, dar folosesc şi ele la ceva...

Spunând aceasta, fac stânga împrejur şi mă îndrept spre camera lui Slavov. Ciocănitul meu în uşă nu produce niciun efect. Apăs pe clanţă şi uşa se deschide. În încăpere nu e nimeni, dar într-o nişă acoperită cu o perdea de nylon se distinge clipocitul unui duş în funcţiune.

— E cineva aici? întreb, deşi e evident că există.

— Numai o clipă, se aude de după perdea o voce înăbuşită. Aşteptaţi-mă în cameră.

În faţa ochilor mei se află un pat, pe care e aşternută o cuvertură de o curăţenie ireproşabilă. Mă aşez şi aştept. Patul e moale şi îmi iau permisiunea să mă întind pe el, să dau pălăria mai pe frunte, în scopul asigurării unei odihne mai plăcute, şi să aprind şi o ţigară.

Camera nu e luxoasă, dar e intimă. Gazda se pare că a avut ambiţia să-mi demonstreze că şi un

celibatar e un om. Niscaiva planuri modeste urzesc şi eu relativ la camera mea. Le amân deocamdată, în aşteptarea rezolvării unei mici probleme personale. Care problemă, cred că am amintit lucrul ăsta, şi-a avut începutul pe un ring de dans.

Dau capul pe spate, şi în timp ce fumez în această poziţie, cu ochii la nişa în care se află duşul, îmi dau seama mai mult sau mai puţin conştient că zgomotul duşului se preschimbă pe nesimţite în vuietul mării şi în sunetele unui tango niţel cam demodat.

Marea vuieşte acolo jos, în întuneric, iar eu dansez cu ea pe terasă şi, ca să-i abat atenţia de la jalnicul meu stil coregrafic, o întreţin despre tot felul de fleacuri. În cele din urmă, mi se face ruşine şi îi propun să ne întoarcem la masa noastră. „Vezi, nu sunt în stare s-o scot la capăt nici măcar cu un tango.” „Dar nici nu dansezi chiar atât de prost, spune ea cu mărinimie, în timp ce ne reluăm locurile la masă. În toate e nevoie de puţină deprindere.” „Ei bine, eu nu am deprinderea necesară. Nici pentru dans, nici pentru odihnă, mormăi eu cu oarecare jenă, sentiment care îmi e altfel aproape necunoscut. Se pare că, la mine, coloana vertebrală s-a cam strâmbat în procesul muncii. De pildă, mă uit la şerveţelul ăsta nevinovat şi îmi aduc aminte de şerveţelul cu care un sadic din Burggs a înfundat gura nevesti-sii înainte de a o înjunghia. Sau, iată, sticla asta banală – eu văd o altă sticlă, exact ca asta, dar în care vinul a fost amestecat cu piatră vânătă. Sau furculiţa asta... Dumitale cu siguranţă că nici prin cap nu-ţi trece că o furculiţă poate servi şi la altceva decât la consumarea fripturii de viţel din farfurie. Ei bine, acum un an la Pleven...” „Eşti îngrozitor! mă întrerupse ea. Sau eşti pur şi simplu obosit.” „A, nu, mă simt foarte bine. Dar

adevărul e că mi s-a cam strâmbat şira spinării”. „Dar trebuie că ai şi dumneata viaţa dumitale personală!” „Ar trebui, zic eu. Teoretic, ar trebui. Dar mă tem că n-am.” Apoi ne ridicăm ca să ne plimbăm, şi difuzorul ne trimite de departe melodia sa în surdină, iar marea vuieşte în întuneric...

Ca să ne întoarcem la realitate, se cuvine să facem un salt considerabil, de la plaja nocturnă la camera de celibatar a inspectorului... Un pat răvăşit... Volumele de medicină legală pe duşumea... Şifonierul cu ceva lenjerie curată şi foarte multă murdară şi cu... atenţie, atenţie!... un obiect vestimentar absolut nou: uniforma, pe care inspectorul n-a îmbrăcat-o niciodată şi pe care nu se ştie dacă o va îmbrăca vreodată, dacă renunţăm să luăm în considerare acea ultimă împrejurare, oficială şi oarecum tristă, când cei apropiaţi, în semn de mulţumire că ai manifestat atâta solicitudine faţă de nu se mai ştie câte cadavre necunoscute, se îngrijesc să-l ferchezuiască... pe al tău.

Gândul scurtimii vieţii noastre mă determină să aprind o nouă ţigară. Mă ridic de pe patul cel atât de ospitalier şi pornesc să mă plimb prin cameră, ceea ce îmi dă putinţa să apreciez mai concret atmosfera în care mă aflu. O încăpere, precum se ştie, este oglinda celui care o locuieşte. Numai că trebuie să ai priceperea de a descifra cu exactitate imaginile reflectate. Trebuie să fi trecut prin sute de camere, ca să poţi dintr-o ochire să pătrunzi, din combinaţia de obiecte moarte, caracterul şi aspectul exterior al omului respectiv, înainte de a-l fi văzut la faţă. În cazul nostru, Gheorghi Slavov. Patul e scurt – înseamnă că e scund de statură. La chiuvetă e rânduit un set întreg de obiecte de toaletă – grijuliu

deci, în ceea ce priveşte aspectul şi ţinuta. Dintre obiectele de toaletă lipseşte pieptănul – cu siguranţă că e chel. Peste tot e o ordine meticuloasă – fără doar şi poate, un celibatar în vârstă, cu tabieturi de fată bătrână...

Perdeaua se dă deoparte şi din nişă îşi face apariţia un bărbat înalt, cu un păr negru des, înfăşurat într-un prosop alb ca zăpada.

— Tovarăşul Slavov? Scuzaţi-mă că am venit la o oră nepotrivită, dar era necesar să vă văd.

— Nu face nimic, dă din cap cu amabilitate bărbatul înfăşurat în prosop. Cu ce vă pot fi de folos?

— Bănuiţi desigur despre ce e vorba: am venit în legătură cu cazul Marinov. Sunt de la miliţie.

— Care caz?

— După câte se vede, nu prea sunteţi la curent. Marinov a fost găsit, azi-dimineaţă, otrăvit în camera sa.

Slavov bolboroseşte câteva cuvinte pe care nu le înţeleg. Care nu par a fi de compasiune.

— Nu vă văd deloc mişcat.

— Deloc, recunoaşte inginerul.

— Ba chiar dimpotrivă...

— Da, chiar dimpotrivă, cade el de acord şi chiar cu plăcere. Vedeţi ceva straniu în asta?

— În profesia mea nimic nu e straniu, în afară de necunoscut. Iar în cazul pe care-l anchetez sunt o sumedenie de necunoscute.

— Nu ştiu cu ce aş putea să vă fiu de folos. Nu sunt defel la curent cu cele întâmplate.

— Nu vă faceţi griji în privinţa asta: niciunul dintre locatari nu e la curent. Ce mă interesează pe mine sunt nişte lucruri cu totul banale, cunoscute cu siguranţă de toţi.

— Dacă-i aşa, de ce vă adresaţi tocmai mie? Kolev e şi el acasă, aşa cred.

— Da, dar el e ocupat în clipa asta. Cu biologia, bănuiesc. A primit vizita unei specialiste în această disciplină, care presupun că îl iniţiază în studiul evoluţiei speciilor...

— A, Evtimova... Aluziile dumneavoastră sunt deplasate. E logodnica lui.

— Eu am auzit că i-ar fi rudă. În sfârşit! Ce-mi pasă mie? Atunci, să ne ocupăm de ceilalţi vecini ai dumneavoastră şi, dacă îmi permiteţi, să luăm loc.

— Scuzaţi-mă, aproape că roşeşte Slavov. Ar fi trebuit să vă propun eu asta...

Ne aşezăm şi eu mă întorc la problema care mă interesează, dar inginerul Slavov nu face decât să repete:

— Nu sunt la curent cu cele întâmplate. Nu am legături cu vecinii.

— Cu absolut nimeni? insist eu.

— Aproape cu nimeni, precizează Slavov.

— „Aproape” sună ceva mai încurajator. Cum se numeşte excepţia? Dora sau Jana?

— Întrebarea dumneavoastră e destul de neprotocolară, zâmbeşte inginerul.

— Atunci, s-o luăm prieteneşte! Dora sau Jana?

— Jana. Dar asta, mai demult. Acum nici nu ne mai cunoaştem.

— E regretabil că rupeţi în felul acesta contactul cu lumea... Pariez că v-aţi certat din cauza lui Marinov.

— Cauzele sunt cu totul altele. Marinov n-are nicio legătură cu ruptura dintre noi. E vorba pur şi simplu de o prietenie desfăcută datorită unor divergenţe de vederi şi de gusturi.

Vorbind, ia de pe masă scrumieră şi mi-o întinde,

de teamă ca nu cumva să scap pe jos scrumul.

— Bine, bine, fac eu. N-am de gând să intru în amănunte intime. Veţi fi totuşi de acord că pentru mine important e să ştiu dacă Marinov a întreţinut unele legături cu Jana sau nu.

— În ultima vreme, Marinov îi cam trăgea clopotele Janei, dar nu cred că a avut succes.

— Ce vă face să credeţi lucrul ăsta?

— Ce mă face?... Faptul că totuşi o cunosc oarecum pe Jana. Fata asta poate că nu procedează întotdeauna raţional, dar după cheful ei, totdeauna. Iar ca o fată ca ea să accepte avansurile unui bătrân ca Marinov... vă daţi seama şi dumneavoastră...

— Dar tanti Katia ce atitudine avea în legătură cu această problemă? întreb eu, stingând ţigara şi aprinzând alta.

— Nu ştiu. Vă rog să mă înţelegeţi: doresc sincer să vă fiu de folos, dar viaţa oamenilor din casa asta chiar că nu m-a interesat niciodată.

— Bine. Să lăsăm asta. Cine a fost aseară în camera lui Marinov?

— N-am idee.

— Totuşi, trebuie să fi auzit cel puţin paşi, spun eu, ridicând privirea spre tavan. Camera dumitale şi aceea a Katiei se află exact sub locuinţa lui Marinov. Ce fel de paşi au fost, de bărbat sau de femeie?

Slavov a ridicat şi el ochii pentru o clipă spre tavan. Apoi şi-i îndreaptă repede în altă direcţie.

— N-am fost atent. Întrebaţi-o pe Katia. Ea are o ureche mai versată pentru astfel de treburi.

— Mersi pentru idee. Fără doar şi poate că îmi va fi de mare folos. Dar, deocamdată, întrebarea ţi-am adresat-o dumitale. Fiindcă veni vorba, ce-ai făcut în timpul respectiv?

— Adică, în care timp?

— De exemplu, între orele zece şi miezul nopţii?

Slavov dă din umeri şi arată masa din colţ, încărcată de planşe.

— Am lucrat. Apoi m-am culcat.

— La ce oră te-ai culcat?

— Nu-mi amintesc exact.

Văd că omul e din ce în ce mai stingherit din pricina încăpăţânării sale. Trebuie să-l ajut.

— Nu se poate să nu-ţi aminteşti. Eşti un om ordonat, Slavov. E suficient să arunc o privire prin cameră, ca să constat cât eşti de ordonat în toate. Pariez că te culci la oră fixă, că te scoli la oră fixă. Pariez că astă-noapte n-ai avut urechile înfundate cu vată. De ce mă minţi?

Faţa lui Slavov capătă o expresie suferindă.

— Dumneavoastră de ce vreţi să vă dau răspunsuri precise despre nişte lucruri de care nu sunt sigur? Ştiţi foarte bine că o afirmaţie făcută la întâmplare poate uşor să nenorocească un om nevinovat.

— O ai în vedere pe Jana?

— N-o am deloc în vedere pe Jana, răspunde repede Slavov. Jana e incapabilă de o asemenea faptă.

— Atunci revizuieşte-ţi memoria şi răspunde cinstit la întrebările mele.

— V-am spus doar: nu-mi amintesc exact. M-am culcat probabil pe la douăsprezece, fiindcă de obicei mă culc pe la ora asta, cu toate că nu mă uit la ceas, cum credeţi dumneavoastră. Cu o jumătate de oră sau cu o oră mai înainte, într-adevăr s-au auzit sus nişte paşi, dar nu le-am dat atenţie şi nu pot spune ce fel de paşi erau sau câte persoane au fost. Eu, după cum vedeţi, lucrez, iar când lucrez, sunt absorbit de

lucru.

— Bine, fie şi aşa. Voi fi nevoit s-o întreb pe Jana. Poată că ea a auzit ceva mai mult decât dumneata.

— Nu cred, zâmbeşte sceptic Slavov. Ea face parte dintre acei oameni care se află acasă după miezul nopţii numai când au gripă.

— Vrei să spui că n-are rost s-o mai aştept nici în seara asta?

— Evident! La ora asta, mai mult ca sigur, îşi omoară timpul la „Varşovia” sau la „Berlin”, iar omorârea timpului, după câte am auzit, e o treabă de durată.

— Scuză-mă, la dumneata totdeauna e aşa de aranjat în cameră? îmi scapă întrebarea, fără nicio legătură cu discuţia.

— Cum, „aşa”?

— Aşa... fiecare lucru la locul lui. Cu alte cuvinte: niciodată nu ţi s-a întâmplat să-ţi cauţi papucii?

Slavov mă priveşte încurcat:

— De ce să-i caut, când ştiu unde sunt?...

— Exact asta am şi vrut să aud. Întrebarea a fost cu totul neoficială. Spor la lucru! Şi – cât pe ce să uit! – sper că ţi-a priit baia!...

„Varşovia” sau „Berlin”? „Varşovia” s-a dovedit a fi mai aproape. La fel ca şi pe hartă. Aşa că intru acolo. Localul, după cum era şi de aşteptat la ora asta, e foarte însufleţit. Lume mondenă. Îndeosebi semiminori. Un buchet de fetiţe superbe. Printre ele, cel puţin zece Brigitte Bardot. Instinctul îmi şopteşte că obiectul căutărilor mele nu e de crezut să se afle aici, printre amatoarele de îngheţată. Străbat salonul în sunetele muzicii. Nu e melodia mea, dar cu atât mai bine. Nu e vreme de reverie, de întoarcere în trecut. La treabă, băiete!

Cobor scara, arunc o privire în bar, apoi în încăperea învecinată. O caut pe Jana. Cel mai practic ar fi să-mi atârn de gât o placardă cu această lozincă. Nu e simplu să cauţi o fată, despre care nu ştii decât că are părul şaten bogat, rujul de pe buze roz deschis şi palton bej... Când vezi în jur două duzini de fete cu părul exact cum ţi-a fost descris şi dintre ele o duzină cu rujul roz deschis şi, iarăşi, cel puţin o jumătate de duzină cu palton bej – ce altceva poţi să faci decât să te adresezi intuiţiei? Sau chelneriţei.

Chelneriţa trece la doi paşi de mine. Îi pun întrebarea cuvenită şi ea îmi arată din ochi masa din colţ. Deci asta este Jana. Unde mai pui că e şi singură.

Mă apropii şi trag un scaun.

— Masa e ocupată, rosteşte sec fata.

— Văd. Dar mă împac cu situaţia.

Mă aşez şi caut o poziţie cât mai comodă.

— Am să chem chelneriţa, mă previne Jana.

— Grozavă idee! Pe umezeala de afară un coniac o să-mi prindă bine. Dar întâi să stăm de vorbă.

— Nu stau de vorbă cu necunoscuţi.

— Nu-i nimic, facem cunoştinţă şi poate că ne şi plăcem. Eu sunt de la miliţie.

Fata tresare şi mă priveşte, dar imediat face o mutră indiferentă. Dacă e să intru în amănunte se impune să precizez că e destul de atrăgătoare. Nu o Venus din Millo. Cel mult o reproducere format de buzunar. Dar fata are ceva gingaş, nu ştiu cum, cu faţa ei uşor palidă, cu năsucul cârn înălţat capricios în sus, cu buzele pline conturate capricios şi ele. Ochii nu-i descriu, fiindcă în acest moment cele două ferestre ale sufletului fetei nu sunt decât întredeschise.

— V-am căutat în legătură cu Marinov, încep eu pe

un ton cât mai elegant posibil. Cu siguranţă că aţi aflat că i s-a întâmplat o neplăcere.

— Am auzit că ar fi murit.

— Exact. Şi fiindcă şi eu, la rândul meu, am auzit că între voi doi a existat o apropiere, nu ştiu, poate numai de ordin sufletesc, mi-am permis să...

Las fraza neterminată fiindcă în clipa aceea a apărut chelneriţa, fenomen foarte rar în localurile de genul acesta.

— Ce doriţi să serviţi? o întreb pe Jana.

— Nimic.

— Totuşi...

— O cafea, cedează ea agasată.

— O cafea şi un coniac.

Apoi revin la tema mea:

— Cum vă spuneam, aflând de existenţa acestei apropieri, mi-am permis să vă răpesc puţin din timpul dumneavoastră...

— Vă răpiţi din propriul dumneavoastră timp, observă Jana, îmbufnată în continuare. V-aţi ostenit zadarnic. Niciun fel de apropiere, nici sufletească, nici de altă natură, n-a existat între mine şi Marinov.

— E un fapt notoriu că Marinov a aspirat, ca să zic aşa, la dumneata, îndrăznesc eu să-i amintesc faptele.

— Şi eu aspir la o sumedenie de lucruri, dar aspiraţiile sunt una, iar realitatea este altceva. E adevărat că Marinov voia să se căsătorească cu mine, dar, după cum ştiţi şi dumneavoastră, pentru treaba asta sunt necesare două persoane.

— Şi totuşi, dacă un om practic, cum era răposatul, nutrea asemenea speranţe, înseamnă că se baza pe ceva.

— Se baza pe mătuşa mea. I-am şi spus într-o zi:

„Din moment ce te-ai înţeles cu mătuşă-mea, însoară-te cu ea şi plimbă ursul din faţa mea!”

— Vai! Vai! Aşa se vorbeşte cu un om în vârstă?...

— M-am obişnuit să spun ce gândesc.

— Asta rămâne de văzut.

De masa noastră se apropie o pereche. Ăştia nu mai sunt semiminori. Sunt minori sadea, cel puţin fata. Dar asta nu-i împiedică să se comporte cu dezinvoltură unor oameni de lume. Băiatului îi atârna în colţul gurii o ţigară aprinsă şi expresia feţei e una de profundă blazare. Un exemplar din lumea interlopă. Din lumea interlopă a Chicago-ului.

A luat fiecare câte un scaun şi se pregătesc să se instaleze la masa noastră.

— E ocupat! le spun.

— Nu-i nimic, noi ne aşezăm unde nu-i ocupat, îmi aruncă replica specimenul din lumea interlopă, pe un ton protector şi cu faţa schimonosită din cauza fumului de ţigara care îi intră în ochi.

— Ţi-au întors-o, ai văzut? Jana îmi atrage atenţia cu glasul coborât. Tocmai mă pregătesc să-i demonstrez că lucrurile nu stau chiar aşa, când în faţa mesei noastre se proţăpeşte încă un tip. Acesta e mult mai matur decât ceilalţi doi, nu e exclus să fi împlinit chiar douăzeci de ani. Nu prea înalt, dar bine legat. Dacă facem abstracţie de expresia impertinentă a feţei şi de strălucirea umedă a ochilor, are o figură destul de reuşită. Se vede de la o poştă că noul venit e afumat bine.

— Băi, ăştia din cursul inferior! se adresează tipul cavalerului minor. Roieşte-o, până nu te pupă mă-ta rece! În drum, nu uita s-o laşi pe puştoaică la grădiniţă!

Ca să dea mai multă pondere cuvintelor, repede un

pumn în umărul cavalerului.

— Cum vă permiteţi... se indignează nevârstnicul, uitându-se în jur după un eventual ajutor.

Dar ajutoare de unde? Fumul din local e atât de des, că nu se mai vede om cu om.

— Haide, cară-te, până nu intră în acţiune pumnii!... repetă noul venit, apucându-i pe amândoi de mâneca balonzaidului. Perechea n-are încotro şi eliberează terenul. Minorii se îndepărtează, întorcându-se întruna spre masa noastră, dar avântul eroic le-a fost în chip evident retezat.

Învingătorul se lasă dispreţuitor pe scaunul de lângă mine, catadicsind în sfârşit să mă ia şi pe mine în seamă. Face o mină surprinsă şi ironică.

— Faceţi cunoştinţă, mormăie Jana, Toma Simeonov, dar noi îi spunem, simplu, Tom şi...

— Petăr Antonov, mă recomand eu. Puteţi să-mi spuneţi Pepi...

— N-am chef de cunoştinţe, rânjeşte leneş Tom.

Apoi, uitându-se la Jana:

— De unde l-ai deshumat pe boşorogul ăsta?

— Tovarăşul e...

O prind pe fată de cot. Şi ea tace. Lui Tom, deşi i-e privirea împăienjenită, nu i-a scăpat gestul şi pesemne că l-a tălmăcit în felul lui:

— A, am început să ne şi pipăim!...

Simt pe sub masă o lovitură care îmi pune în flăcări fluierul piciorului. Pantoful lui Tom e nu numai ascuţit, dar şi îndeajuns de contondent.

— Nu cumva v-am lovit din întâmplare? întreabă tânărul cu un zâmbet dulceag.

— Nu face nimic, se întâmplă! îi răspund şi în aceeaşi clipă îi calc cu toată greutatea pe pantof şi pe piciorul care se găseşte în pantof.

Faţa lui Tom se strâmba de durere. Câteva secunde, încearcă în zadar să-şi tragă piciorul, în cele din urmă izbuteşte, şi scoate un şuierat printre dinţi.

— Nu face pe nebunu! Chestia asta o rezolvăm afară!

— Eu comandasem un coniac... îi explic calm. Dar ca să nu vă reţin...

Ne ridicăm aproape în aceeaşi clipă. Mie, ca unuia mai bătrân, îmi revine cinstea de a merge înainte. O privire fugară aruncară peste umăr mă încredinţează că Jana ne urmează şi ea de la distanţă.

Strada, în noapte, e pustie. Ploaia, neschimbată. Abia am făcut această constatare când deodată simt pumnul lui Tom abătându-mi-se în ceafă. Mă întorc rapid, îl prind pe măgar de gât în cleştele mâinilor mele şi îl târăsc ca pe un sac în curtea vecină. Acolo, ca să-mi fie mai la-ndemână, îl proptesc în zid, neslăbind nicio clipă strânsoarea.

— Ascultă, dobitoc mucos ce eşti! Ţi-am spus eu „să nu vă reţin”, dar acum tocmai asta văd că trebuie să fac...

— Tom, fără prostii! Te rog... strigă Jana, care a apărut deodată lângă noi. Tovarăşul este de la miliţie.

Tom, care până în momentul acela încercase zadarnic să se elibereze, se potoleşte ca prin farmec. Îi dau drumul.

— A, abia acum te-ai trezit să mă informezi?... Şi ce, dacă sunteţi de la miliţie, asta înseamnă că puteţi s-o prindeţi de cot pe logodnica mea?...

— Tu unde lucrezi, mă? îl întreb, fără să dau nicio atenţie prostiilor pe care le debitează.

— Nu lucrez nicăieri. Sunt student.

— La ce? Facultatea la care eşti tu înscris sunt sigur că nu există la Universitate. În sfârşit, asta o

lămurim noi la secţia de miliţie...

— Vă rog să nu mă reţineţi, aproape că scânceşte Tom. Îmi cer scuze pentru cele întâmplate... Vă rog!

— Mă rog, ce te deranjează aşa tare să vii să ne dai o mică informaţie? Sau poate că va fi cazul să ne serveşti cu mai multe... Asta e a câta oară când ai de-a face cu miliţia: a zecea, a cincisprezecea?

— Îmi cer scuze. Vă rog, repetă el.

— Mai eşti şi laş pe deasupra! Mi-am dat seama de asta atunci când m-ai lovit pe la spate. Iar acum văd că n-ai niciun pic de demnitate.

— Ce demnitate!... mormăie filozofic Tom. Cu focul nu te joci...

— Dar cu cine, atunci? Cu copii, prin café-baruri, cu fluierele picioarelor pe sub mese? Hai, piei din ochii mei!... Şi să nu-ţi faci iluzii, îţi dau drumul numai provizoriu...

Individul face smerit calea întoarsă spre „Varşovia", fără să-i arunce măcar o privire logodnicei. Jana mă priveşte nehotărâtă şi dă s-o ia pe urmele lui.

— Dumneata rămâi, zic. Cu dumneata n-am terminat.

— Foarte repede vi s-au stricat manierele...

— Manierele sunt de la caz la caz. Nu-mi plac tipii de genul logodnicului dumitale.

— Deocamdată nu mi-e încă logodnic. Dar s-ar putea să-mi devină.

În timpul acestui amabil schimb de replici, am pornit-o mecanic în jos pe bulevard.

— În general, la urma urmei, ce ai dumneata comun cu un asemenea individ? o întreb. Vă faceţi împreună lecţiile?

— Şi asta priveşte ancheta?

— Te priveşte pe dumneata. Dar poate că priveşte ancheta.

— Consider că fiecare e stăpân pe preferinţele sale.

— Le poate fi şi rob, observ eu. Apropo, când ai fost ultima oară la Marinov?

— N-am fost niciodată la Marinov. Vreau să spun, singură.

— Dar cum?

— Am fost o dată, sau de două ori împreună cu mătuşa mea. Ca să ascult ce pas înţelept aş face, dacă l-aş lua de bărbat.

— De ce ţinea atât de mult mătuşa dumitale la această căsătorie?

— E uşor de înţeles de ce: voia să-mi aranjeze viitorul. Marinov era bogat. Eh, nu ca altădată, dar oricum, primea bani de la fratele lui din străinătate, vânduse o vilă...

— În afară de banii primiţi pe vilă, pe care i-a depus la casa de economii, alţi bani nu s-au găsit la el.

— Asta nu mai ştiu. Tot ce ştiu e că avea întotdeauna bani. Poate că a fost jefuit...

— Şi cine crezi că a făcut treaba asta?

— De unde vrei să ştiu? Şi nici n-am cum să aflu. Nu sunt inspector de miliţie.

Fata se opreşte în loc şi se uită la mine.

— De fapt, încotro mergem?

— Iată o întrebare pe care ar trebui să ne-o punem mai des.

— Eu am pus-o în cel mai concret sens.

— Ştiu eu?... Am impresia că spre locuinţa dumitale... Sau poate intenţionezi să te înapoiezi la „Varşovia”?

— A, nu! E târziu. E timpul să mă duc acasă.

Pornim din nou.

— Totdeauna vii aşa de devreme acasă?

— De obicei, da. Oricât de neverosimil vi s-ar părea.

— N-am spus aşa ceva. Astă-noapte la fel de devreme te-ai întors?

— Astă-noapte nici n-am fost acasă.

— Dar unde ai fost?

— Mai aveţi multe întrebări să-mi puneţi? Chiar sunt necesare aceste amănunte?

— Acesta din urmă, în orice caz. Nu atât mie, cât dumitale. N-ai auzit niciodată cuvântul „alibi”?

Jana îmi aruncă o privire scurtă, apoi iarăşi lasă ochii în jos: pe trotuar sunt o mulţime de mici băltoace.

— După câte ştiu, alibiul i se cere unui om care e bănuit de ceva, rosteşte ea tărăgănat.

— Hai, să admitem şi definiţia asta. Prin urmare, unde spuneai că ai fost astă-noapte? Îmi închipui că ai pregătit între timp răspunsul.

— Am dormit la o prietenă.

— Când avansezi un alibi, e de dorit să indici, pe cât posibil, nume şi adrese, îi explic eu cu răbdare. Formalism, dacă vrei, dar asta-i situaţia. Şi nu scăpa din vedere că orice afirmaţie va fi de îndată şi foarte temeinic verificată. Să nu crezi că va fi întrebată numai prietena în chestiune. Tot formalism scârbos, dar ce vrei, aşa e jocul. Vasăzică?

— Sunteţi îngrozitor… oftează fata. Am fost la Tom.

Sunt neplăcut surprins. Nu de mărturisirea fetei, ci de ploaia care tocmai în momentul acela s-a pornit să se reverse furioasă peste noi. Vântul azvârle şiroaiele de apă în avalanşe compacte, sclipitoare în dreptul becurilor de neon, întunecate şi tulburi în umbra clădirilor, dar la fel de lichide şi într-o parte, şi în

cealaltă.

Jana, cu un gest agil, deschide umbreluţa.

— Veniţi sub umbrelă, mă invită ea.

— Lasă. Nu pot suferi umbrelele. Şi mai ales cele de damă.

— Prostii! Veniţi, o să vă facă ciuciulete.

Mă trage spre ea cu un gest amical şi mă ia de braţ. Eu fac reflecţii asupra evoluţiei moravurilor: altădată, o luare inopinată de braţ se solda cu arestarea pe loc... Cât de mult s-a atenuat teama de autoritatea publică în zilele noastre!

Mergem o bucată de vreme aşa şi trebuie să spun că, în ciuda spaţiului strâmt de sub umbreluţă, fac faţă vitejeşte ispitei. Când ajungem în sfârşit sub o streaşină, îmi iau inima în dinţi şi îmi retrag braţul.

— Să ne oprim aici. Sub umbrelă, încerc un sentiment de înjosire, înţelegi... Ne oprim sub o streaşină. Vizavi de noi străluceşte becul de pe stradă, aruncând o dâră albăstruie de lumină pe fata fetei. Prin faţa streaşinei apa zboară în şiroaie sclipitoare. Parcă ar fi o perdea de mărgele, dintr-acelea atârnate pe vremuri la intrarea frizeriilor.

— Iar acum, zic, că am scăpat de potop, e cazul să-ţi atrag atenţia că depoziţia unui martor de genul lui Tom al dumitale nu face prea multe parale.

— Tom se bucură de toate drepturile cetăţeneşti, îmi replică Jana.

— Calitatea sa de cetăţean crezi că o să-l impresioneze grozav pe anchetator? Mai degrabă cred că o să ia în considerare anumite manifestări huliganice ale cetăţeanului în cauză...

Mă uit la faţa ei. La lumina albăstruie a becului, pare şi mai palidă, iar buzele – şi mai întunecate. Parcă sunt date nu cu ruj, ci cu lac negru.

— De fapt, nu mi-ai răspuns când te-am întrebat ce te leagă de un asemenea tip, mai bine zis de o întreagă colecţie de asemenea tipi, fiindcă ăştia sunt dintr-o specie care trăieşte în turmă.

— Nu mă leagă nimic de nimeni.

Vocea îi este obosită. Aproape indiferentă. Iată o confesiune tristă. Tristă şi niţel fătarnică.

— Nu ţin să vă conving, rosteşte ea cu aceeaşi voce incoloră.

— Din tot ce mi-ai spus până acum, mărturisirea aceasta de credinţă pare a fi cea mai apropiată de adevăr. Totuşi, nu poţi să negi că trăieşti, că te mişti într-o anume societate, aşa încât...

— N-are niciun rost să vă explic. Dumneavoastră se pare că sunteţi specialist în cadavre, iar eu, cel puţin până la ora asta, nu sunt un cadavru.

— Renunţă la cuvântul ăsta! Sună urât în gura dumitale.

Fata se uita la mine cu expresia cuiva care se trezeşte încet din somn.

— Dacă aţi avea o cât de vagă idee despre frumos şi urât, aţi fi renunţat să-mi mai puneţi toate aceste întrebări, îndărătul cărora naiba ştie ce se ascunde... Nici atâta lucru nu puteţi pricepe, că îmi place şi mie, cum le place multora, să stau la o măsuţă frumos lustruită, să beau o cafea în linişte, să mă uit la lume şi să fiu privită şi admirată, iar în jurul meu să fie cât de cât mai multă lumină decât în casa aceea, care aduce mai degrabă cu un cavou... să simt în nări nu miros de mucegai, ci de lucruri curate şi plăcute...

Faţa ei se încreţeşte ca străbătută de un fior. E cazul să preîntâmpin o criză de nervi:

— Haide-haide, nu-ţi mai căuta justificări! Încă puţin, şi ai să începi să-ţi boceşti soarta. Cu o oră-

două în urmă, mă aflam într-o încăpere a acelei case care zici că aduce mai degrabă a cavou. E drept că n-avea neon şi mobilă de plastic, dar încolo, atmosfera era destul de plăcută. Ca să nu mai vorbim de cel ce locuieşte în ea.

Jana mă priveşte batjocoritor. Criza a trecut.

— Cât timp aţi petrecut în acest rai?

— Din păcate, n-am avut prea mult timp la dispoziţie. Mă cuprinsese între timp atracţia pentru dumneata.

— De aceea vi s-a şi părut plăcut, fiindcă n-aţi avut prea mult timp la dispoziţie. Dar ia să fi stat mai mult!... Fata imită nişte gesturi străine, tuşeşte ca să-şi poată preface glasul: „Nu pune acolo poşeta, ai să-mi zăpăceşti planşele”. „Te rog, nu te juca cu creioanele, nu poţi face pasenţe cu ele”, „Nu te aşeza acolo”, „Nu atinge obiectul acela”, „Hai să ieşim, vrei? „N-am timp de aşa ceva”; „N-ai mai fost de-o lună de zile la cinema”. „De două luni, într-adevăr, şi precum vezi, trăiesc...” Încolo, e curat, aveţi dreptate... Chiar mult prea curat, dacă e să-mi cereţi părerea. Curat, dar plicticos de moarte.

— E plicticos, adevărat, mă dau eu bătut. Altceva e să împarţi bucătura de pâine – pardon, coniacul, cu un adevărat erou... „Hai, roieşte-o, până nu intră în acţiune pumnii”, „De unde l-ai deshumat pe boşorogul ăsta”, „Nu face pe deşteptul...” Un adevărat leu. Numai că dintre cei fricoşi.

Fata abia dacă zâmbeşte.

— Tom nu e un fricos. Până acum, cel puţin, n-am observat să fie. Nu vă grăbiţi să lipiţi eticheta pe un om numai după un cuvânt-două. Nici expresiile dumneavoastră nu sunt întotdeauna dintre cele mai alese...

— În schimb, nu lovesc niciodată pe la spate.

Ea se face că n-a auzit.

— Mi se pare că ploaia a stat. Să plecăm!

Plecăm. Ploaia, într-adevăr, aproape că a stat. Umbreluţa e strânsă şi, la drept vorbind, n-am mai avea niciun motiv să mergem lipiţi unul de altul. Dar noi tocmai aşa mergem, şi nu ştiu ce îmi spune că iniţiativa n-a venit din partea mea.

S-a pornit să sufle un vânt rece. Copacii şi becurile de pe stâlpi fac să alterneze umbra şi lumina. Momentul e prea confuz pentru a fi descris amănunţit.

— Decembrie... O lună tristă... rosteşte fata ca pentru sine.

— Vremea e tristă sau veselă în funcţie de starea de spirit a omului, observ eu filozofic. Ca şi viaţa, de altfel.

— Nimeni nu-şi aranjează singur viaţa.

— Abordăm teme profunde... Mă rog, dacă un om nu e capabil să-şi aranjeze singur viaţa, lucrul cel mai inteligent pe care îl are de făcut este să caute sprijin la cel ce e într-adevăr în măsură să i-l dea.

— V-aţi greşit cariera, trebuia să vă faceţi predicator.

— N-am asemenea talente. Prin gura mea vorbeşte pragmatismul cel mai banal.

— Ei, da, n-ar fi rău să găseşti omul pe care să te poţi bizui, oftează Jana.

Acum aproape că s-a vârât în mine. Mă gândesc să-i atrag atenţia asupra faptului, dar, din motive tainice, mă abţin.

— Un bărbat... adevărat, inteligent, deschis... şi, pe cât posibil, nu prea plicticos...

N-am nimic împotrivă. Continui să păşesc agale,

lăsând umbrele noastre să vorbească.

— Spuneţi-mi, după ce m-aţi năucit cu atâtea întrebări, îmi permiteţi să vă pun şi eu una? rosteşte pe neaşteptate fata.

— De ce nu?

— Aşa vă purtaţi întotdeauna cu femeile?

— Cum, „aşa”?

— Aşa, de parcă ar fi simple obiecte de interogatoriu.

După temele profunde, le-a venit rândul celor ambigue.

Noroc că am ajuns în faţa casei. Ne oprim în întuneric.

— Eu, dacă vrei să ştii, în obiectul de interogatoriu văd mai presus de orice omul, îi servesc eu răspunsul.

— Aţi ieşit frumos din încurcătură, zâmbeşte Jana. În sfârşit! Dacă mă gândesc bine, nu sunteţi chiar atât de îngrozitor cum păreţi la prima vedere.

— Vasăzică, ţi-ai dat seama? Aşa e, sunt un sentimental, predestinat să ţină de urât cadavrelor.

— Nu ştiu ce sunteţi, dar în niciun caz bădăranul al cărui rol vă încăpăţânaţi să-l jucaţi.

— Fiecare jucăm câte un rol... Unii chiar mai multe.

— Eu nu! protestează fata. Cel puţin, cu dumneavoastră nu. Cu dumneavoastră mă simt bine.

Momentul e periculos, Jana s-a strâns şi mai mult lângă mine. Mâna ei, în mod inconştient pasămite, mi-a prins cotul, faţa ei se ridică încet înspre a mea, ochii îi sunt mijiţi. Fără să ştiu bine ce fac, îmi apropii şi eu faţa. Buzele tânjesc după buze, cum spunea poetul, nu-mi amintesc care. Cu o fracţiune de secundă înainte de a se produce sărutul, îmi aud propriul glas:

— Cu rujul ăsta... Cine te-a minţit că-ţi stă bine?

— A, nu!... izbucneşte Jana, retrăgându-se. Dumneata nu joci niciun rol... Eşti un bădăran, şi atâta tot!

— „Incoruptibil”, fată dragă, asta-i expresia exactă, o corectez eu. Hai, du-te acasă, să nu răceşti! Şi... fără nicio supărare!

Şi o bat părinteşte pe umăr.

— Lăsaţi-mă! Nu vreau să vă mai văd...

Tocurile ei bocănesc înfuriate pe pavajul aleii.

— Asta nu pot să-ţi promit, spun în urma ei. Depinde de vreo cinci-şase chestii...

Aştept până ce Jana intră în casă, sperând până în ultima clipă că voi avea parte de o fluturare de mână de adio. Nici gând. Fata nici măcar nu priveşte peste umăr. O iau înainte pe alee, căutând să nu fac zgomot, apoi mă abat, dar nu spre casă, ci spre un tufiş de sub copaci. Găsesc un punct de observare potrivit şi mă instalez în tufiş.

Atmosferă misterioasă, lugubră... şi foarte mult noroi. Cât pe ce să cad în nas pe pământul chiftind de apă. Cât despre umezeală, să nici nu mai vorbim! Dacă Sherlock Holmes a existat cu adevărat, atunci ştiu de ce boală a murit. Printre tipii de genul ăsta reumatismul a făcut ravagii. Bine că în zilele noastre romanticul obicei de a sta la pândă prin tufişuri s-a pierdut. Deşi, precum vedeţi, câteodată...

Pe asfaltul aleii se aude din nou un ţăcănit de tocuri. De astă dată nu înfuriat, ci grăbit. Tocurile Janei. Văd şi paltonul bej lunecând prin dreptul faţadei negre.

Biata copilă! A bătut un kilometru întreg, ca să-mi arate că e o fată cuminte, care se culcă devreme şi face nani... Uite cum se spulberă miturile! Mătuşico, unde ţi-i mâna de fier, oare ţi-ai uitat îndatoririle

pedagogice? Te pomeneşti că dormi! Da, bătrâna doarme. Ferestruica de la subsol e întunecată.

În schimb, inginerul e încă treaz şi lucrează la planşele lui. Şi doctorul, la fel. Şi venerabilul casier, cu devotata sa tovarăşă de viaţă. Numai despre avocat n-am informaţii exacte. Om ascuns – fereastra lui e de cealaltă parte a casei.

Decembrie – o lună tristă. Pentru unii, poate că şi iulie a fost o lună tristă. Eu însă nu mă număr printre ei, dacă e vorba de ultimul iulie.

Ieşeam cu ea în fiecare seară la plimbare, mereu pe acelaşi drumeag de pe malul mării, pe lângă acelaşi migdal singuratic între stânci. Ne aşezam şi tăceam – mai ales eu, sau vorbeam – mai ales ea. Despre lucruri uitate de mine în aşa măsură, încât mi se părea că iau întâia oară cunoştinţă de existenţa lor. Îmi vorbea despre cărţi, şi îmi dădeam seama că de mult nu mai citisem niciuna, îmi vorbea despre copiii de la şcoală, „copiii ei”, şi îmi spuneam că de ani şi ani nu mă mai gândisem la copii – ştiţi, nu m-am ocupat niciodată de delincvenţa infantilă... Îmi vorbea despre felul cum îşi petrece zilele în orăşelul ei de provincie şi despre o mulţime de alte lucruri de care nu-mi mai aduc aminte, pesemne pentru că eram ocupat să-i cercetez faţa în timp ce ea vorbea, dar cu coada ochiului, ca nu cumva să-şi închipuie cine ştie ce... Şi ce faţă încântătoare avea! Dacă nu mă credeţi, veniţi să vedeţi fotografia ei, o am pe masă la mine acasă.

S-o port asupra mea nu e nevoie, căci e de ajuns să închid ochii, ca de îndată să-mi şi apară chipul ei în întunericul de sub pleoape. Ce păcat că în meseria mea eşti obligat să ţii ochii mai toată vremea bine deschişi, nicidecum închişi!

Lumina de la fereastra doctorului s-a stins. După un timp, s-a stins şi cea de la fereastra inginerului. La locuinţa casierului, lumina s-a stins încă mai demult. Întuneric deplin... Miezul nopţii... Ora la care se comit crimele şi se ferecă uşile Restaurantului unguresc. Un ceas lugubru. Toată suflarea doarme...

...În schimb, se trezeşte mortul. Nu glumesc – îndărătul geamlâcului întunecat care dă în grădina de iarnă a lui Marinov a apărut o luminiţă. Luminiţa când se pierde, când licăreşte din nou, lunecând încoace şi încolo. Ei, drăcie! Mortul ăsta e în paza mea, nu-i pot îngădui să-şi facă de cap!

Ies din tufiş încet şi cu precauţie, ca să nu mă observe vreun ochi criminal şi mai ales ca să nu mă trezesc lungit în noroi. Mă furişez de-a lungul faţadei, ajung la uşa grădinii de iarnă şi o descui fără zgomot, servindu-mă de instrumente speciale. Apoi deschid brusc uşa interioară şi, în aceeaşi clipă, aprind o lanternă puternică. Lumina lanternei cade drept pe chipul unui om care cotrobăie într-un dulap.

Ca să vezi unde era omul ascuns, avocatul!

— În vizită la răposat, da? glumesc eu prieteneşte. Pesemne ai venit să-i prezinţi condoleanţe.

Dimov se ridică tăcut, acoperindu-şi cu o mână ochii, iar cu cealaltă încercând să-şi vâre la loc lanterna în buzunar.

— Nu te mai obosi, zic, să nu-ţi şifonezi cumva frumosul costum! Pe lângă asta, lanterna tot nu-ţi mai trebuieşte; pune-o, uite, aici, pe masă. Aşa.

Avocatul se supune în tăcere.

— Ei, şi-acum ce-ai de spus? Presupun că o să-mi serveşti o explicaţie oarecare. Un sfat pentru viitor: treburile astea se cuvin gândite cu grijă dinainte. Altfel e păcat de timpul pierdut.

În sfârşit, Dimov îşi regăseşte glasul:

— M-aţi surprins într-o situaţie delicată, recunosc. Dar greşiţi dacă trageţi dintr-asta o concluzie pripiră.

— Nu te îngriji dumneata de concluzii, îl liniştesc eu. Mai bine reflectează asupra explicaţiei.

— Căutam nişte scrisori.

— Colecţionar de autografe... Interesant!

— Nişte scrisori de-ale mele.

— Dacă sunt ale dumitale, de ce n-ai cerut concursul oamenilor mei?

— Tocmai lucrul ăsta am vrut să-l evit, dar din moment ce m-aţi surprins... E vorba de nişte scrisori sau, mai exact, de nişte bileţele fără prea mare importanţă adresate defunctei soţii a... a...

— A defunctului, îl ajut eu să nu se mai bâlbâie.

Dimov dă din cap.

— Marinov avea obiceiul, chiar destul de des, să calce pe de lături... Soţia lui a luat hotărârea să se răzbune. Aşa se face că între noi a început... cum să vă spun, între noi s-au stabilit nişte relaţii mai... Şi pe vremea aceea, în diferite ocazii... i-am scris scrisorile la care m-am referit. Din nefericire, după moartea soţiei sale, Marinov a găsit scrisorile şi, de atunci, mi-a mâncat sufletul din pricina lor. Nu voia în ruptul capului să le distrugă. Mi-a fost pur şi simplu ruşine gândindu-mă că aceste copilării vor încăpea pe mâini străine... De aceea am intrat aici, să le caut...

— Şi le-ai găsit?

Dimov îmi arată mâinile goale:

— Nu. Se pare că, totuşi, le-a distrus în cele din urmă.

— A! vasăzică asta era tot! Rămăşiţele epistolare ale unui mic roman naiv... Şi eu, care mi-am imaginat... Dar dacă toată povestea e atât de

nevinovată, de ce n-ai aprins lumina şi ai stat să-ţi scoţi ochii cu lanterna asta pentru copii?

— Din cauza lui Baev. Nu ştiţi ce bănuitor e...

— Chiar faţă de dumneata? De un om mai presus de orice bănuială?...

Mă apropii de avocat şi îi plasez fascicolul de lumină drept în ochi:

— Ascultă, Dimov! Nu-mi plac mincinoşii. Aşa îmi cere meseria, să nu-mi placă. Îmi creează greutăţi. Dar când mincinosul e şi obraznic pe deasupra, atunci chiar că nu-l pot suferi. Şi când se produce coincidenţa ca un asemenea individ să se întâlnească cu mine, băgarea sa la răcoare devine inevitabilă!

Dimov a ridicat mâna ca să se apere de lumina puternică. Pe după ea, ochii săi privesc în lături, ca şi cum dialogul l-ar purta nu cu mine, ci cu portretul lui Marinov.

— V-am spus totul. Purul adevăr. Dacă aveţi o altă variantă, încercaţi s-o dovediţi. Deşi nu înţeleg la ce faceţi aluzie.

— E foarte limpede la ce fac aluzie.

Dimov dă să se uite la mine, dar lumina îl orbeşte şi el întoarce din nou capul spre poza înrămată a răposatului.

— Dar, pentru Dumnezeu, dacă eu l-aş fi otrăvit pe Marinov, aş fi luat încă de azi-noapte ce îmi trebuia şi n-aş mai fi venit acum să scotocesc...

— Foarte logic, dar cu condiţia ca, după ce i-ai turnat otrava, să fi rămas în cameră până ce şi-a dat suflarea. Lucru nu întotdeauna posibil, chiar dacă momentul e cel mai prielnic. Iată de ce eşti câteodată nevoit să te întorci la locul dureroasei pierderi... Dar m-ai auzit pe mine afirmând că dumneata l-ai omorât pe Marinov? De unde gândul ăsta funest la

dumneata?

— Hai, lăsaţi, că doar nu sunt copil!... dă Dimov din mână. Aţi uitat că şi profesiunea mea are tangenţă cu procedura penală?

— În cazul ăsta, ţi-e uşor să înţelegi că aş avea suficiente motive să te reţin...

Dimov tace.

— ...Numai că eu, cum ţi-am mai mărturisit parcă adineaori, ca şi în alte împrejurări de altfel, eu sunt un sentimental. Hai, du-te şi te culcă! De arestare, dacă se va dovedi necesară, tot n-o să scapi.

Aştept să se închidă uşa şi sting lanterna. N-are sens să-mi consum bateria, cu toate că cine ştie când voi mai avea ocazia s-o folosesc. Nu sunt un erou de roman dintr-aceia care la fiecare pas scot din buzunar lanterna, pistolul şi guma de mestecat.

Încăperea e din nou cufundată în întuneric. Mă postez în faţa ferestrei, scrutez bezna grădinii şi mă simt încercat de o uşoară melancolie. Tristă lună, decembrie! Dar iată că din camera alăturată răzbat glasuri confuze, care însă cresc în intensitate şi îmi risipesc melancolia. Casierul şi devotata sa tovarăşă de viaţă. S-au trezit şi s-au şi apucat să se certe. Natura disputei este obscură, în schimb unele epitete răsună cu o surprinzătoare claritate. Asta e! Nici măcar în camera mortuară nu ai parte de linişte. Deşi trebuie să recunosc că altfel e destul de confortabil, vreau să spun, în comparaţie cu tufişul ud.

Glasurile de dincolo de perete amuţesc treptat. Înjurăturile, oricât de atractive ar fi, obosesc la un moment dat. La rândul meu, resimt şi eu o oarecare oboseală, aşa că îmi iau permisiunea să mă aşez pe patul în care, de dimineaţă, se afla întins răposatul Marinov. În întuneric, se aude foarte bine tic-tacul

ceasului deşteptător. Merge... Timpul îşi urmează cursul său implacabil. Viaţa se scurtează cu încă o zi, dar – tot răul spre bine – tot cu o zi se apropie şi salariul. Ceasurile astea deşteptătoare merg vreo douăzeci şi şase de ore după ce le-ai întors, ba chiar mai mult. Dar îşi întoarce oare un sinucigaş ceasul înainte de a purcede la fapte, asta-i întrebarea. Deoarece e clar că deşteptătorul ăsta a fost întors cu puţin înainte de ora fatală. Dacă sinucigaşul a fost un om raţional, ar fi trebuit să ştie că la judecata de apoi va fi purtat şi fără să-i sune ceasul deşteptător. Dar care om raţional îşi pune capăt zilelor? Îmi întorc frumos deşteptătorul şi pe urmă iau o duşcă de cianură de potasiu. Nu, sună fals. Nu, răposatul n-a fost... un neghiob... dintr-ăştia...

Continui să ascult distrat tic-tacul ceasornicului, când deodată îmi dau seama că se aude şi un al doilea ţăcănit. S-a ivit pe nepusă masă şi un al doilea deşteptător? Să fi ajuns oare în fericita epocă a ciberneticii, în care maşinile şi aparatele fac pui? Dar, vai, bucuria mi-a fost prematură: ţăcănitul vine de afară. Cunoscutele tocuri, ciocănind pe alee. O vreme, grăbite şi ferme. Apoi, furişate şi rare. Acum au amuţit... în schimb, prin geamlâcul grădinii de iarnă se conturează silueta difuză a Janei.

Copilaşul meu drag se întoarce. A auzit pesemne chemarea inimii mele. Un uşor zgomot metalic îmi sugerează că fata încearcă să descuie uşa. Încă un mic efort – şi gata.

Mă scol cât ai bate din palme şi mă ascund după şifonierul uriaş cu oglindă. E nepoliticos, desigur, să stai aşa, ca un par, când intră o lady, dar...

Lady intră în cameră, se opreşte o clipă ca să se orienteze în întuneric şi se îndreaptă direct spre mine.

Nu, să lăsăm gluma... nu mai încape îndoială, chemarea inimii melc a auzit-o!

Fata e acum chiar în dreptul meu. Fac ce fac şi îmi înving timiditatea:

— Iubito, rostesc, având în glas gingăşia adecvată situaţiei.

În locul gunguritului galeş pe care-l aşteptam, aud un mic ţipăt de spaimă.

— Copilaş scump! insist.

Şi, spre a face, în sfârşit, lumină deplină asupra relaţiilor dintre noi, aprind lanterna.

— Sadicule!... Dă la o parte lumina din ochii mei!

— O vom face şi pe asta, mormăi eu cu mărinimia care mă caracterizează. Dar mai întâi să găsim banii.

— Ce bani?

— Cei după care ai venit. Banii lui Marinov.

— N-am venit după niciun fel de bani.

— Atunci, ce cauţi aici? Pe văru-meu? Bătrânul a plecat mai adineaori. S-a simţit dintr-o dată obosit şi m-a rugat să-l scuz faţă de dumneata. Sau nu... Cum de nu mi-am dat seama mai devreme: criminalul se întoarce întotdeauna la locul crimei. Chestia asta o găseşti şi în cărţi.

— Isprăviţi! O să mă faceţi să-mi ies din minţi, geme Jana, acoperindu-şi faţa cu palmele.

— Atunci, vorbeşte!

Fata întoarce capul într-o parte, ca să se ferească de lumină, dar întâlneşte privirea sticloasă a portretului lui Marinov şi lasă ochii în jos.

Aştept cu răbdare sfârşitul pauzei ce s-a creat. Sunt momente când cel mai bun lucru e să aştepţi.

— Pentru bani am venit... spune în sfârşit Jana. De fapt, sunt ai mei... Mi-i promisese. Îmi promisese să-mi cumpere un palton de blană... Aşa că banii sunt ai

mei... De asta am venit, ca să-i iau...

— Adineaori de ce n-ai spus tot aşa? De ce n-ai reclamat banii tăi?

— Mă gândeam... mă gândesc că veţi crede cine ştie ce...

— Dar acum ce crezi că gândesc?

Tace. Apoi repetă mecanic:

— Banii sunt ai mei... Mi-i promisese...

— Ai întârziat. Banii i-am luat noi, încă de dimineaţă. Erau exact acolo unde ştiai tu că se află. Uite, în dulapul ăsta, în despărţitura secretă, sub sertarul cu rufe. I-am luat ca să nu constituie o ispită pentru o hoaţă mică.

— Nu sunt hoaţă... Glasul ei sună aproape nepământesc. Banii erau ai mei. Mi-i promisese...

— Ca ce chestie ţi-i promisese? Ca să-ţi răsplătească cuminţenia? Şi cum se face că tu, care n-ai avut nimic comun cu Marinov ăsta, care ai fost la el numai o dată sau de două ori şi, bineînţeles, numai însoţită de mătuşica, ştii unde îşi ţinea el ascunşi banii? Şi cheia de la grădina de iarnă de unde o ai? Şi cine te-a silit să vii după bani?

— Staţi... Am să vă explic.

— Sunt sătul de explicaţii mincinoase. Ai să explici în altă parte. Dar acolo, să ştii, interogatoriul va fi luat din scurt, fără intimităţi şi intermezzo-uri, cum procedez eu... Iar acum – marş jos! Şi caută să fii prezentă când vei fi chemată!

Ăsta-i blestemul vieţii mele, să rămân mereu singur! Şi încă în întuneric – bateriile sunt scumpe. Mă plimb câtăva vreme în sus şi în jos, simţind cum patul mă intrigă irezistibil. Ce taină burgheză s-o fi ascunzând în el? Hotărât să nu mă las până n-o descopăr, mă întind peste cuvertură moale.

Locul ăsta e extraordinar de vizitat. Ar trebui să pun mâna pe telefon şi să chem pe cineva care să stea de pază. Dar ce rost ar avea să se plictisească şi altul în noaptea asta? De ce n-aş rămâne eu? Odaia aceea cu patul vraişte şi cu tratatele de medicină legală pe duşumea nu-i cu mult mai bună decât camera mortului...

Cincisprezece inşi într-un sicriu...
Hu-hu-hu!... Şi o sticlă cu rom.

Lirica asta de unde mi-o fi rămas în cap? Cu siguranţă că din vreo carte de citire. Nu, n-am să telefonez după nimeni. Nu sunt chiar atât de impresionabil, încât să nu mă pot culca acolo unde, ceva mai devreme, şi-a avut culcuşul moartea. La urma urmei, somnul e fratele morţii. Linişte. S-a oprit până şi deşteptătorul. Tăcere. Noapte bună, stimaţi ascultători!

Şi iată că din nou e dimineaţă. O dimineaţă ceva mai luminoasă decât cea de ieri. Ceaţa s-a ridicat. S-a risipit atmosfera londoneză, atât de propice desfăşurării unor peripeţii sumbre. În timp ce mă uit pe fereastră la copacii uzi şi răvăşiţi de vânt, formez numărul ministerului şi îmi chem oamenii. Sosesc atât de repede, încât nu-mi lasă timp nici să mă bărbieresc în baia lui Marinov şi să mă delectez cu mirosul coloniei franţuzeşti. Îmi trec palma peste faţa ţepoasă, învălui într-o ultimă privire camera şi îi spun locotenentului:

— Vreau să controlaţi totul, până la milimetru. Din moment ce atâta lume continuă să dea târcoale acestei camere, înseamnă că trebuie să descoperim

ceva... Mai întâi, Baev. Apoi Dimov. Iar la sfârşit, şi aia, puştoaica. Cum ţi se pare treaba asta?

— Nimic nu ne împiedică să percheziţionăm. Cel puţin vom şti cum stau lucrurile.

— Tocmai. Să ştim cum stau lucrurile. Chiar cu riscul de a înnebuni căutând!

— Dumneavoastră vă arde mereu de glume...

— Care glume? Nu e nicio glumă. Vreau să faceţi treabă serioasă, ai înţeles?

— Am înţeles, tovarăşe maior.

Că treaba va fi efectuată mai mult decât serios, nu mă îndoiesc nicio clipă. Locotenentul împarte oamenilor sarcinile, şi în curând vreo patru dintre ei vor începe în mod planificat să scotocească prin cameră. Pas cu pas. Mobilă după mobilă, centimetru cu centimetru. Pereţi, duşumea, tavan, rame, tocuri de uşi şi ferestre, candelabru, ţevi de instalaţii electrice, totul va fi ciocănit şi ascultat cu multă minuţiozitate.

Reumaticul de Holmes îşi închipuia că, pentru a descoperi un corp delict mai de soi, e nevoie de nu ştiu ce perspicacitate genială. Te duci la locul crimei, cercetezi şi te apuci să faci raţionamente: ţinând seama de caracterul proceselor de gândire ce au avut loc în capul ucigaşului, unde ar fi mai logic, dracu să-l ia, să crezi că a ascuns corpul delict? Când colo, problema e mult mai simplă: scotoceşte centimetru cu centimetru, şi para îţi cade ca singură în gură. Ca metodă, e drept că e cam plictisitor, agasant şi chiar birocratic, în schimb e mai întotdeauna eficace.

Un observator dinafară, care ar avea răbdare să urmărească modul meu de a mă manifesta, şi-ar putea imagina că merg din om în om, pur şi simplu aşa, ca să-mi fac de lucru. Spre a preîntâmpina orice

confuzie posibilă, precizez că eu acţionez întotdeauna după un plan. În planul meu pentru dimineaţa aceasta e prevăzută, de pildă, vizitarea unor doamne. Dar cum aspectul meu exterior e departe de a fi decent, doamnele în chestiune ar putea interpreta acest fapt drept o lipsă de atenţie din partea autorităţilor faţă de sexul slab; aşa încât fac un mic retuş planului şi îmi încep vizitele pornind de la inginer. Îl găsesc trebăluind, mai exact, făcând cafea. Omul ăsta zău că o să deprindă apucături de fată bătrână, dacă nu le-o fi şi deprins. Nu m-ar mira să-l văd, după ce îşi bea cafeaua, că răstoarnă ceaşca şi se apucă să se chiorască în labirintul de figuri încrustate în zaţ, să ghicească dacă-i cade drum, ori veste de departe.

— Poftiţi, mă invită inginerul, cu cunoscuta-i amabilitate. Un moment numai, să nu dea cafeaua în foc.

Se uită în treacăt la mine, şi probabil că are un ochi experimentat, căci adaugă:

— Ancheta asta văd că v-a absorbit cu totul. Dacă doriţi să folosiţi momentul, puteţi să vă bărbieriţi. În ce mă priveşte, nu pot suferi să fiu nebărbierit. Trusa e pe etajeră, deasupra chiuvetei... Sunt curate.

Că sunt curate, de asta nu mă îndoiesc... Totul e curat în această cameră. Curat, dar plicticos de moarte, vorba nu ştiu cui.

— Eu nu sunt chiar atât de delicat, mormăi, dar ideea e bună. Sper că folosirea unei truse de bărbierit străine nu va fi interpretată drept luare de mită.

Gheorghi Slavov îmi serveşte, mestecând în cafea, exact aceeaşi replică pe care am auzit-o mai adineaori, sus:

— Dumneavoastră vă arde mereu de glume!

— Eu glumesc, alţii însă nu. Unul încearcă să-ţi

strecoare bani, alta îţi oferă săruturi...

Îmi scot haina, dau jos cravata şi încep să mă săpunesc în faţa oglinzii de deasupra chiuvetei. Răspunsul lui Slavov se lasă aşteptat:

— Îmi cam dau eu seama cine v-a oferit săruturi.

— Mă tem că faci o confuzie, spun, atent să nu-mi intre săpun în gură. E vorba de o poveste veche... Într-o vară... pe un ring de dans... şi cu totul în afara serviciului... Dumneata cum te descurci în materie de dans?

— Dansez, dar prost, mă informează inginerul, uşor mirat.

— Dacă vrei să mă egalezi, tinere, ar trebui să dansezi şi mai prost. Cine ţi-a spus că dansezi prost, Jana?

— Păi, cine alta? mormăie Slavov, turnând cu precizie cafeaua în două ceşcuţe. Tipii de felul meu nu sunt asaltaţi de femei.

— Şi de ce n-ar fi? întreb, întrerupând pentru o clipă bărbieritul. Nu eşti nici urât, nici prost. În linii mari, n-ai niciun cusur vizibil.

— Nu ştiu de ce. Şi ca să fiu sincer, nici nu mă interesează din cale-afară.

Aştept să termin bărbieritul şi propun:

— Aş putea să-ţi dezvălui secretul, dar mi-e că o să te superi.

— Nu-s supărăcios. Spuneţi.

Aplec capul sub robinet, mă spăl cu apă din belşug, dar rece ca gheaţa, apoi mă ridic cu sentimentul că iau viaţa de la început.

— Eşti niţel cam... cum să-ţi spun... plicticos...

— Constat că aţi găsit-o totuşi pe Jana aseară, observă Slavov cu o vagă amărăciune.

— Într-adevăr, în interesul anchetei, am căutat-o şi

am găsit-o. Dar constatarea nu-i aparţine ei.

Inginerul nu manifestă dorinţa de a continua controversa. Îmi oferă serviabil prosopul, eu îmi termin toaleta, spăl ustensilele şi le aranjez cu grijă la locul lor.

— Eşti un om meticulos, constat eu. Te-am invidiat încă de ieri. Şi îţi asiguri un confort complet cu mijloace puţine. Numai că, nu uita, oamenii nu pot fi aranjaţi ca şi obiectele, acolo unde crezi că-ţi sunt mai la îndemână.

— Nu văd legătura, mormăie inginerul.

— Cum aşa? Iar eu, care eram aproape uluit de exactitatea formulării ideii! Nu-i nimic... Hai s-o lăsăm baltă şi să trecem la altceva. În general, când nu înţelegi ceva, e bine să treci mai departe, la distanţă de cel puţin un metru... Apropo, cam ce fel de individ e Tom?

— Nu ştiu. Nu l-am întâlnit niciodată şi, ca să fiu sincer, subiectul îmi displace.

— Şi eu m-am cam jenat să întreb, dar ce să-i faci, uneori eşti nevoit... E student, sau vagabond pur şi simplu?

Slavov se aşază la masă şi soarbe din cafea. Apoi spune, fără să ridice ochii din ceaşcă:

— Cică ar fi fost... Acum probabil că-i un pierde-vară. Jana v-ar putea informa mai bine. Ea, după câte ştiu, îl vede în fiecare zi.

— Ce folos că-l vede? Dragostea-i oarbă.

— Poate că şi eu sunt la fel de orb, rosteşte încet inginerul.

— De gelozie?

Inginerul tace. Şi-a băut cafeaua, dar continuă să privească în ceaşca goală. Nu cred că-şi ghiceşte.

— În sfârşit!... Să nu depăşim cadrul de discuţie

impus de îndatoririle de serviciu... Aş mai fi vrut doar să adaug că cine îl face pe omul superior, de obicei pierde. Şi asta pentru că în timp ce tu-l faci pe omul superior, alţii mai puţin pretenţioşi merg drept la ţinta.

Interlocutorul meu tace cu încăpăţânare, privind drept înainte. Apoi revine la realitate:

— Vi s-a răcit cafeaua.

Beau din ceaşcă, fără să mai stau jos. Obiceiul de a executa totul din mers mi-a intrat în sânge. Apoi îmi aprind o ţigară. După o gură de cafea, ţigara se fumează cu atâta plăcere, încât ai crede că e cu adevărat nu ştiu ce deliciu. Ca să-i intensific şi mai abitir savoarea, mai beau o gură de cafea.

— Cu riscul de a fi învinuit pentru a doua oară în dimineaţa asta de luare de mită, am să beau toată ceaşca.

Gheorghi nu-mi răspunde. Nici măcar nu dă impresia că m-ar fi auzit. A devenit, nu ştiu cum, foarte absent. Poate că îl roade pe dinăuntru observaţia apropo de omul superior. Ori poate că fredonează în sinea sa *La donna è mobile.*

Deasupra noastră se disting foarte clar paşii locotenentului şi ai oamenilor săi. Se aude şi o bufnitură puternică.

— Iată, auzi? spun, ridicând ochii spre tavan.

Gheorghi tresare şi se uită şi el în sus.

— Poftim?

— Ce clar se aude...

— Da, se aude. Ce importanţă are?...

— În momentul de faţă, n-are, cad eu de acord. În schimb, paşii din seara aceea au mare importanţă. La fel de clar s-au auzit şi atunci deasupra capului dumitale. Ai cui erau paşii?

— Doar v-am spus...

— Nu mă interesează ce mi-ai spus, îl întrerup. Mă interesează ce ai trecut sub tăcere. Ai cui au fost paşii?

— Dumneavoastră mă constrângeţi să comit o infamie...

— Vreau să-mi spui adevărul. „Adevărul şi numai adevărul, întreg adevărul” – cum sună formula stereotipă a jurământului la tribunal.

Inginerul tace. E cazul să-i viu într-ajutor. El e omul gândirii logice, aşa încât se cuvine să-i servesc o mică lecţie de logică.

— Nu uita, spun, că dacă ţi-ai pus în gând să aperi pe cineva, ai ales modul cel mai pueril posibil. Pueril, nu pentru faptul că doreşti să ocroteşti o anumită fiinţă, care, în treacăt fie spus, nu dă doi bani pe dumneata. Asta poate fi chiar un gest nobil. Ci pueril, fiindcă oricare altul în locul meu ar judeca astfel: „Din moment ce tânărul acesta tace, înseamnă că vrea să ascundă pe cineva. De ce vrea să-l ascundă? Pentru că acest cineva îi este drag. Care sunt oamenii care se bucură de simpatia lui? O singură fiinţă: Jana.” De unde şi ultimul termen al silogismului: „Slavov ascunde faptul că a auzit paşi, deoarece erau paşii Janei.”

— Da, însă...

— Stai! îl opresc eu cu un gest. Silogismul e confirmat şi printr-o a doua circumstanţă: celălalt ins care ar fi trebuit să audă paşii tace şi el la rândul său. Pentru această a doua persoană – vecina dumitale Katia – tot Jana este singura fiinţă apropiată. Înţelegi acum de ce tăcerea dumitale constituie pentru mine, de fapt, un răspuns cât se poate de clar? Un singur lucru vreau să ştiu: e sau nu clar acest răspuns?

Gheorghi tace. Trebuie să-i las răgazul să cântărească în minte argumentele mele. După care, mai mult ca sigur că va continua să tacă. Pedanţii ăştia sunt toţi nişte tipi îndărătnici.

În clipa asta, dincolo de uşă răsună nişte bocănituri de bocanc. O bătaie în uşă. Intră un miliţian:

— Tovarăşe maior, dacă se poate, numai un minut...

— Se poate, zic. De altfel, discuţia, aici, s-a cam împotmolit.

Sus, camera lui Marinov e sensibil transformată, şi nu în bine. Adineaori, părea înţesată cu mobilă. Acum e pur şi simplu întoarsă pe dos, meticulos şi sistematic. Garderobul cu oglindă, după care mi-am aşteptat iubita azi-noapte, a fost tras mai în faţă, aplecat pe diagonală şi rezemat de perete. Unul din cele două picioare din faţă e desfăcut în bucăţele. El reprezintă ceva în genul unei labe de leu sau de alt animal mitologic şi e destul de masiv ca să poată ascunde ceva în partea sa scobită. Acest „ceva” se află în momentul acesta pe masă, şi într-acolo mă conduce locotenentul. Dacă v-aţi aşteptat la aur şi pietre preţioase, sunt nevoit să vă dezamăgesc. Acel „ceva” e un mic sul de hârtii scrise. Le cercetez cu atenţie, ceea ce nu mă împiedică să arunc din când în când o privire afară. Pe sub fereastră se perindă, călcând cu avânt, oamenii muncii: inginerul, doctorul, casierul şi avocatul. Ultimii doi, în ciuda privirilor neliniştite pe care le îndreaptă spre fereastra luminată, defilează cu un aer deosebit de demn.

Între timp, în cameră percheziţia continuă, cu toate că, dacă m-aţi întreba, v-aş spune că nu prea cred să se mai descopere ceva.

Para mălăiaţă de care vorbeam o şi am în mâinile

mele. Chiar două pere, dacă e să fim exacţi. Două pere – două taine arzătoare.

Acum pot să revin la planul iniţial şi să mă duc să fac vizitele matinale acelor doamne. Mai ales că sunt şi bărbierit proaspăt.

Dora îmi deschide, şi sunt convins că n-o surprinde defel apariţia mea. Prezenţa mea în casă cu siguranţă că n-a trecut neobservată. Cu atât mai mult cu cât fiecare uşă e prevăzută cu o broască. Femeia ţine totuşi să-şi manifeste surprinderea:

— A!... Dumneavoastră?...

— Da... Eu...

După acest schimb de interjecţii, gazda mă pofteşte în odaie şi îmi oferă un fotoliu, iar ea se instalează în celălalt, trăgându-şi pudic capotul deasupra genunchilor, pentru ca, numaidecât după aceea, să pună picior peste picior, dezgolindu-le pe amândouă până mult peste genunchi. Afară, ploaia s-a înteţit din nou şi spală cu şiroaie repezi fereastra înaltă şi mohorâtă. Ceea ce face ca atmosfera din odaia bine încălzită să fie cu atât mai plăcută. Mai ales dacă facem abstracţie de garderobul gigantic care ocupă jumătate din încăpere.

Dora îmi zâmbeşte candid cu jumătate de gură, în timp ce ochii ei solicită aceeaşi amabilitate şi din parte-mi. În tentativa mea de a mă sustrage apelului mut al acelor ochi şi tentaţiei genunchilor goi, înalţ privirea către piept, care însă e atât de ridicat şi de puţin acoperit, încât mă grăbesc să mă refugiez în sectorul neutru al coafurii.

— Încă de ieri, când v-am văzut prima oară, mi-am dat seama că nu va fi ultima noastră întâlnire, încep eu pe un ton galant. Scumpă Dora – îmi permiţi să-ţi spun aşa? – eşti teribil de încântătoare.

Femeia e, acum, numai zâmbet.

— ...Dar şi teribil de mincinoasă.

Dora ridică sprâncenele, uluită. După care, îşi compune pe loc o mină ofensată.

— Da, da... Destul cu teatrul! Jos cortina!

Şi spunând acestea, indic cu un gest nonşalant pulpana ridicată a capotului, pe care Dora se grăbeşte s-o lase în jos. Şi ca să nu rămână niciun dubiu cu privire la obiectul vizitei mele, adaug:

— Fii bună şi răspunde precis şi pe scurt la întrebările mele, altfel buletinul dumitale de Sofia s-ar putea preschimba lesne într-altul, poate tot de Sofia, dar rezervat special martorilor mincinoşi. Să începem, deci: mai întâi, când te-ai căsătorit cu Baev?

— Acum doi ani, răspunde Dora, făcând eforturi să-şi regăsească demnitatea. Nu înţeleg de ce au fost necesare toate aceste ameninţări...

— O să vezi de ce. Când anume, exact?

— La sfârşitul lui septembrie. Prin 28 sau 29 septembrie. Cam aşa ceva.

— Memorabila dată constat că nu ţi s-a întipărit în minte cu litere de foc. Totuşi, fă un efort.

— Cred că a fost în 29 septembrie.

— Bine. O să verificăm. Dar mobila aici prezentă şi toate celelalte de când datează? Din preajma nunţii?

— De atunci.

— Trusoul soţului dumitale, nu?

Ea face un semn afirmativ.

— Cu ce bani le-a cumpărat soţul dumitale?

— Presupun că făcuse economii, ridică din umeri femeia.

— Ascultă: ce ţi-am spus adineaori n-a fost o glumă prietenească. Cu atât mai rău pentru dumneata, dacă aşa ai înţeles.

— Cred că Marinov i-a dat banii, răspunde Dora ezitând.

Chipul ei ia o expresie din ce în ce mai alarmată.

— Marinov i-a dat nişte bani, dar asta mai târziu. Acum discutăm despre perioada dinaintea nunţii. Cu ce bani aţi cumpărat mobilă şi toate celelalte?

— Eu n-am cumpărat nimic. Isprăviţi odată şi nu mă mai amestecaţi şi pe mine! Tot ce e cumpărat, e cumpărat de el.

— Cu ce bani, întreb!

— A băgat mâna în casă, dacă vreţi neapărat să ştiţi. Mai târziu, a luat bani de la Marinov şi a acoperit lipsurile.

— Aşa! De când durează relaţiile dumitale cu Marinov?

De astă dată, mina ofensată nu pare să fie prefăcută.

— Mergi cam departe, inspectore...

— Cu riscul de a merge şi mai departe, am să-ţi atrag atenţia că în cazul de faţă e vorba, poate, de un omor, că în această crimă e implicată şi o femeie şi că, aşa stând lucrurile, nu pot lua protestele dumitale, nici pe departe, drept manifestări de pudoare juvenilă. De când durează relaţiile dumitale cu Marinov? Nu mă face să repet şi pentru a treia oară întrebarea.

Dora lasă ochii în jos. Ofensa cedează locul oboselii.

— De la câteva luni după căsătorie.

— Mai exact?

— Din a patra lună, aşa cred.

— Adică, la foarte scurt timp după ce Marinov i-a dat soţului dumitale banii, nu-i aşa?

— Da.

— Dar Baev când şi-a dat seama? Şi în ce fel? Şi cum a reacţionat? Haide, dă-i drumul, ce mai aştepţi, că doar vezi că n-am venit pentru picioarele dumitale!

— Şi-a dat seama, pare-se, foarte curând, deşi lăsa impresia că nu vede nimic. Dar, într-o zi, a venit acasă inopinat şi ne-a prins... Între ei a izbucnit un scandal monstru. Baev ameninţa... Marinov, la fel... „Am să te vâr la puşcărie dacă faci pe nebunul, zicea Marinov, să nu-ţi închipui că am distrus chitanţa pe care mi-ai dat-o! Am să declar la procuratură cum ai delapidat banii! Puşcăria te mănâncă, dacă nu-ţi vezi de treabă...” S-au certat nu ştiu câtă vreme, şi până la urmă Baev a cedat...

— Dar dumneata?

— Eu, ce?... Credeţi că e o mare plăcere să trăieşti cu un asemenea om?... Bătrân, prost şi pe deasupra şi meschin...

— De cine vorbeşti acum? De Baev sau de Marinov?

— De Baev. Las’ că nici celălalt nu era uşă de biserică... Dar ăsta, cel puţin, se arăta galant, când avea chef, se-nţelege... M-a amăgit cu o sumedenie de promisiuni. Chipurile, voia să-mi asigure independenţa materială... Chipurile, voia să-mi asigure libertatea... Pe când celălalt tremura pentru fiecare stotincă[1]. Pentru o leva, îmi făcea scene. Până la nuntă a fost şi el galant, dar numai până la nuntă... Şi ce imbecil. Doamne!... Să nu vă închipuiţi că e o mare fericire să trăieşti cu un asemenea om... Deşi adevărul este că noi încă din a doua lună n-am mai trăit împreună, mă înţelegeţi, nu-i aşa; nu l-am lăsat să se culce cu mine, drept pentru care mi-a făcut

[1] Subdiviziune a monedei bulgare, leva: aproximativ 10 bani.

viaţa iad... Era normal să văd în Marinov o salvare, fiindcă Baev, cât se ţinea el de băţos, tremura grozav de teama lui Marinov... Doamne, ce infern, cu ăştia doi!

— Cine te-a silit să intri în infernul ăsta?

— Nimeni... Numai eu sunt de vină... Aşa se întâmplă când n-ai pe nimeni apropiat...

— Dar părinţii?

— Părinţii mei?... Dora face o schimă de dispreţ. Dacă n-ar fi fost părinţii, poate că nu m-aş fi afundat în tot noroiul ăsta... Tata, într-altfel decât cu palma, nu ştia să mă povăţuiască...

Şi femeia continuă să turuie pe aceeaşi idee. Despre ea, despre familia ei, despre strălucitele perspective ce i se deschideau rămânând acasă: mătura, bucătăria şi un soţ onorabil, chiar dacă niţel trecut... Mă uit la chipul ei, care a pierdut şi ultimele urme de prefăcătorie şi e acum profund alarmată, umilită, jenată, şi îmi spun: „Uite-o că s-a lansat... Cine o mai opreşte acum? N-o să amuţească până ce nu varsă din ea şi ultima mizerie...”

Aceeaşi poveste mereu: cauţi criminalul şi, când colo, dai de coşul cu rufe murdare. Aşa se întâmpla, în general, în viaţă – găseşti o sumedenie de lucruri, numai lucrul care îţi trebuie, nu... Numai de nu s-ar porni pe plâns!

Şi exact în clipa asta, şi începe! La început, mai domol, cu sughiţuri mici şi cu faţa îngropată în palme. Dar comit o greşeală fatală: mă ridic şi o bat pe umăr, ca s-o consolez, dragă-Doamne, uitând că în asemenea momente compasiunea nu face decât să amplifice reacţia. Sughiţurile se transformă în hohote sfâşietoare, şi nu ştiu unde să mă ascund, fiindcă, sensibil cum sunt, nu suport să văd pe cineva

plângând, în afară de cazul când acel cineva ar fi poate bătrânul Adenauer.

— Haide-haide! o bat eu din nou pe umăr. Nu-i frumos ca omul să-şi plângă soarta. Iar dumneata exact asta faci. E drept că ai destule motive. Numai că nu trebuie să uiţi că vina e a dumitale, chiar dacă ţi se pot acorda şi unele circumstanţe atenuante. Mai bine spune-mi la ce cursuri era vorba să te înscrii?

— De soră medicală, se smiorcăie Dora. Doctorul Kolev mi-a propus... Dar eu, proasta de mine, m-am tot codit...

— Păcat! Ideea nu e rea. În orice caz, mult mai bună decât asta, observ eu, arătând spre fotografia lui Baev. În sfârşit, treaba dumitale!

Dora scoate batista şi îşi şterge ochii.

— Doctorul a fost foarte bun cu mine... Am fost o proastă, repetă ea.

— Nu-i nimic, greşelile se mai şi îndreaptă... Te întorci la omul cel bun, şi gata!

— Nu m-aţi înţeles. Kolev nu-i omul care să-şi pună mintea cu una ca mine. De altfel, e logodit...

— A, da!... Biologia, ştiu. O ştiinţă serioasă. Dar nici domeniul sanitar nu-i de lepădat. În sfârşit, treaba dumitale!

Schiţez un gest de bun-rămas şi plec. Îmi spun că femeia e prea răscolită acum de cele întâmplate ca să mai suporte şi alte sfaturi. Să vedem care e temperatura la cealaltă.

Cobor la subsol, dar revin sus aproape cu iuţeala săgeţii. Jana nu e acasă, şi figura cu stânga-mprejur m-a ajutat să evit cascada de vorbe cu care se pregătea să mă potopească mătuşa Katia. După cât mi-a fost de împuiat capul în odaia familiei Baev, un nou duş verbal ar fi peste puterile mele.

Persoana care mă interesează nu e de găsit nici la „Varşovia”. Nemulţumit, tai un punct din program şi mă duc la Baev. În drum, mă abat pentru câteva minute pe la direcţie, ca să arunc o privire pe materialele ce au fost strânse între timp în legătură cu personajele povestirii de faţă.

Ajung la Casa de Economii tocmai la timp, adică cu un minut înainte de a fi zăvorâte uşile. La fel ca şi în ajun, câţiva funcţionari întârziaţi se grăbesc să se ducă la masă. La fel ca şi în ajun, Baev zăboveşte încă la ghişeul lui, aranjând fişicuri de monede şi teancuri de bancnote. Mă reazăm de placă de marmură cu degajarea unui obişnuit al casei. Baev, de data asta, ridică ochii imediat.

— Ştiu, ştiu, i-o iau eu înainte. Casa este închisă. În plus, astăzi nu se fac plăţi de salarii. Astăzi se procedează la interogatorii. În care va fi vorba de alibiuri false. De abuzuri cu fondurile statului. De o chitanţă pentru o sumă mare găsită în buzunarul lui Marinov. De manifestările de gelozie faţă de acelaşi Marinov. De ameninţări, formulate în prezenţa unei terţe persoane, la adresa tot a lui Marinov, bineînţeles. De sentimentul de teamă încercat faţă de cunoscutul Marinov. De distrugerea obiectului ce se afla la baza sentimentului de teamă... De obicei, în asemenea situaţii, se rosteşte întrebarea: „Unde ai îngropat cadavrul?” Eu însă mă voi mulţumi cu una mai nevinovată: de unde ai procurat otrava?

— Dumneavoastră... dumneavoastră glumiţi... mormăie Baev cu buzele uscate.

— Atunci, de ce nu râzi?... A trecut vremea glumelor, dragă Baev. A venit vremea limbajului dur al probelor materiale.

Cu un gest larg, niţel teatral şi, recunosc, nu chiar

de bun gust, scot chitanţa şi o flutur pe dinaintea ochilor casierului.

— Aceasta-i proba numărul unu. Proba numărul doi – declaraţia soţiei dumitale. Proba numărul trei – propriile dumitale mărturisiri, pe care le aştept cu nerăbdare.

Baev se uită la chitanţă şi, preţ de o secundă, citesc în ochii lui stupida intenţie de a întinde mâna şi a o rupe. Se reţine, bineînţeles, şi rosteşte cu o voce hodorogită şi morocănoasă:

— Nu ştiu ce v-a spus mizerabila aceea... N-am nimic comun cu moartea lui Marinov... N-am nimic comun cu...

— Alta acum, „mizerabilă”!... De când a devenit femeia visurilor dumitale o mizerabilă? Dar să lăsăm asta. Poţi să-mi spui unde te aflai în noaptea crimei? Îţi aduc la cunoştinţă că, acum o jumătate de oră, am stabilit inexactitatea alibiului pe care mi l-ai furnizat ieri.

— La prima mea soţie...

— Prima soţie... Un nou alibi, o nouă minciună... Dacă ai fost într-adevăr la prima soţie, de ce n-ai declarat asta din capul locului?

— M-am jenat...

— Câtă sensibilitate! Dar ca să minţi nu te-ai jenat... Ce-ai căutat la prima soţie? Grozav alibi!

— N-am căutat nimic... Mă duc adesea la ea... Acolo mă simt mai acasă decât în casa aceea, mai ales de când mizerabila de... mă înţelegeţi, nu-i aşa... După câte am făcut pentru ea, după ce că am scos-o din noroi, că am riscat şi mi-am pus în joc numele nepătat, că m-am înfundat în datorii pentru ea...

Şi-a dat şi ăsta drumul! Pas de-l opreşte, dacă poţi! Încă un coş cu rufe murdare. Ori poate acelaşi, doar

că văzut din alt unghi. Şi anume, prin perechea de coarne. O droaie de amănunte picante. În afară de cel esenţial.

Ascult distrat, şi urechile mele prind şi de astă dată cuvântul „infern”.

— Stai! zic. Mi-ai făcut capul calendar. Dacă a fost chiar un infern, de ce n-ai pus punct?

— Păi ce, parcă de mine depindea?... În casa aceea numai Marinov hotăra... Se purta ca un inchizitor cu noi toţi.

— Atunci, care dintre voi a reuşit să pună punct?

— Eu în niciun caz.

— Bine, să admitem că nu dumneata. Dar cine?

— Nu ştiu cine... În orice caz, nu eu. Cât despre Dimov, nu garantez...

Merg pe stradă sub ploaia măruntă şi îmi imaginez, cu o strângere de inimă, cum, chiar în momentul acesta, se sleieşte încet în farfurie porţia mea de carne de oaie. Privind apoi filozofic problema, mă împac repede cu situaţia. Mâncarea fierbinte nu numai că dăunează organismului, dar eu într-atât m-am dezobişnuit de ea, încât chiar de s-ar întâmpla vreodată să mi se servească mâncarea caldă, mai mult ca sigur că aş da-o la o parte scârbit. În schimb, fierul trebuie bătut cât e cald. Tocmai de aceea mă şi grăbesc să dau ochii cu Dimov.

Îl găsesc pe avocat singur în birou. Iată un prim punct câştigat. Omul răceşte lesne când i se ia interogatoriul în aer liber... Se înfierbântă în cursul discuţiei, îl ia un curent şi îl apucă frisoanele, pentru ca, în final, să-l vezi aiurind în cearşafuri ude.

— Am venit să-ţi aduc o veste bună, mă adresez eu lui Dimov, plin de însufleţire; dar Dimov abia

catadicseşte să-mi răspundă la salut. Am găsit scrisorile pe care le căutai cu atâta sârg!

Şi îi flutur vesel sub nas scrisorile şi denunţurile găsite în scobitura mitologicului picior de garderob. Spre surprinderea mea, Dimov nu numai că nu se repede să mă îmbrăţişeze, dar se posomorăşte şi mai tare.

— Cum, nu te bucuri?! insist eu. Ce să-i faci, asta-i viaţa... Vrei să-i faci o mică bucurie unui om, şi când colo!... Atunci, poate că o să te înveioreze cât de cât vestea că alibiul dumitale s-a dovedit complet fals, domnule agent secret...

— Nu sunt agent secret, rosteşte Dimov aproape apatic.

— Dar denunţurile? Cred că-ţi aduci aminte: rătăcite printre scrisorile de dragoste, se aflau şi niscaiva denunţuri...

Şi ca să-mi întăresc aserţiunea, îi flutur încă o dată pe sub nas pachetul cu documente.

— Cunosc prea bine conţinutul lor, îmi răspunde Dimov cu aceeaşi voce moartă. Nu sunt decât nişte informaţii mărunte, pe care mulţi le furnizau poliţiei pe vremea aceea şi pe care chiar Marinov mă punea să le culeg despre clienţii noştri.

— Atunci, de ce te-ai temut atât de tare că vor fi descoperite fleacurile astea?

— Ca să nu fiu scos din barou.

— Nu e un motiv minor...

— Poate, dar o să fiţi de acord cu mine că nu e nici îndeajuns de puternic ca să justifice o crimă... De fapt, dacă m-am temut că hârtiile astea vor fi descoperite, asta nu s-a întâmplat decât după moartea lui Marinov. Câtă vreme mizerabilul era în viaţă, existenţa lor nu m-a prea preocupat: mă putea

şantaja cu ele numai cu condiţia să nu fi devenit publice, aşa că n-avea niciun interes să le dea în vileag...

— Şi în ce consta şantajul?

Dimov îşi sprijină capul cu mâna şi îşi aţinteşte privirea pe biroul stropit cu cerneală.

— În tot felul de treburi. Mă trata de parcă i-aş mai fi fost încă băiat la toate. Trebuia să alerg şi pe la vamă... Să plasez mărfurile din pachete... Mă punea să-i fac cunoştinţă cu fete... Până ce-a crăpat, dracului!

— Ei, ei! Puţină decenţă – omul e totuşi mort... Dar hai să trecem la alt subiect. Prin urmare, în seara în care prietenul dumitale, ca să folosesc grosolana dumitale expresie, a crăpat dracului, te aflai nu la Iambol, ci la Sofia. Mai exact, unde?

— Acasă.

— Dar ieri de ce ai minţit? Pardon, de ce te-ai abătut de la adevăr?

— Ca să evit interogatoriile la care mă supuneţi.

— Ce copilărie! Omul nu poate înfrunta destinul. Dar să renunţăm, pe cât posibil, la aforismele prea uzate... Şi mai exact, ce-ai făcut acasă? Ai băut coniac cu Marinov?

— N-am băut niciun coniac.

— Vasăzică el bea, iar dumneata doar îi turnai?

— N-am fost la Marinov, v-am spus. La Marinov se afla o femeie.

— „Femeie” sună destul de vag.

— Nu afirm cu siguranţă, dar când m-am întors acasă mi s-a părut că aud vocea puştoaicei ăleia... Jana.

Jana. Punctul tăiat temporar din programul meu. E

cazul să mă ocup şi de punctul ăsta. Îmi scot din cap apetisanta carne de oaie, şi din nou la fum. Merg pe stradă, sub ploaia măruntă, şi gândurile merg cot la cot cu mine. Unele variante cad, altele se clarifică. În capul meu, parcă se face mai multă lumină. Dar am de analizat o problemă foarte serioasă: să trec sau nu pe la „Kozniţa”, să beau o cafea? Mă uit prin vitrină. Coada la automatul de cafea e destul de firavă. Înseamnă că n-am să-mi pierd întreaga după-amiază numai în aşteptări. Am rezolvat dilema.

Cafeaua e clocotită, iar pentru alimentele fierbinţi, după cum cred că am mai amintit, am o adevărată aversiune. Aşteptând-o să se răcească, îmi omor timpul studiind o pereche de tineri de la masa vecină. Iată doi oameni care cu siguranţă că ar scandaliza societatea de la „Varşovia”: pulovere groase; pantofi de 15 leva; o fustă de stambă; pantaloni de doc. Şi asta când – în decembrie! Ceea ce nu-i împiedică defel să se simtă amândoi foarte bine. Băiatul şi-a apropiat faţa de obrazul fetei, iar ea, la rândul ei, îşi scaldă privirile în ochii cavalerului. Vreo două degete îi mai despart de sărut şi de amendă pentru ţinută indecentă în public.

Scena aceasta îmi readuce în memorie o alta, petrecută cu alte două personaje, într-o seară, pe malul mării şi sub foşnetul unui migdal.

Seria ei se termina a doua zi. Timpul trecuse în plimbări şi în discuţii abstracte. Mi se oferea ultima şansă de a ataca câteva subiecte mai concrete, dintre care unul era de-a dreptul arzător.

Ca să-mi fac curaj, am aprins o ţigară, în care timp mi-am formulat cu grijă în minte fraza-cheie, dar în loc să-i dau glas, m-am trezit spunând:

— Deci, mâine?

— Mâine...

Noaptea era senină. O lună plină dintre cele mai banale se înălţase deasupra mării, argintând-o aidoma ca în ilustratele pe care le cunoşteam din şcoala primară. Chipul fetei era de un alb difuz, ceea ce nu-i afecta cu nimic frumuseţea, iar buzele ei schiţau un zâmbet vag. Mie mi se părea că râde de lipsa mea de iniţiativă. Ceea ce m-a şi hotărât să-i servesc o mică lecţie:

— Ce-ai zice dacă ne-am căsători, tu şi eu, noi amândoi, adică?... Ei, ce zici?

Ea râse. Nu tare, ci muteşte. Apoi se uită la mine şi nu spuse nimic.

— Dacă trebuie să reflectezi asupra răspunsului, mai bine nu-mi răspunde... N-are rost.

De data asta, izbucni în râs. Dar tot nu spuse nimic.

— Nu văd nimic amuzant în propunerea mea, am observat eu ursuz.

Abia atunci se hotărî să vorbească:

— Tot timpul m-am gândit dacă o să spui asta şi cum ai s-o spui... Şi am fost sigură că ai s-o spui exact aşa! Ca şi cum ai zice: „Ce-ar fi să mergem să bem o bere la restaurant, vrei?”

— Ei bine, să admitem că eşti extrem de perspicace.

Dar tot nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Şi nici nu mă gândesc să-ţi răspund, râse ea din nou.

— Într-adevăr, mai bine taci! N-are rost...

Ce mai, totul era clar... Ea s-a aplecat spre mine şi mi-a pus mâna pe umăr. Am încercat să mi-l retrag. Nu aveam nevoie de compătimire. Dar mâna ei m-a cuprins tot mai caldă, şi nu ştiu cum s-a făcut, dar am simţit buzele ei lipite de ale mele.

— Eşti un copil mare, îmi spuse ea mai târziu.

— Unul destul de măricel: de vreo 40 de ani...

— Asta nu schimbă cu nimic situaţia. Oamenii maturi nu iau hotărâri cruciale după cinci plimbări pe faleză...

— N-au fost cinci, ci opt.

Fata zâmbi din nou:

— Ştiu că au fost opt. Dar nici asta nu schimbă cu nimic situaţia...

Mai târziu, la întoarcere, a încercat să-mi explice, ca o bună dăscăliţă ce era, cam ce reprezint eu pe lumea asta, ca şi cum eu nu m-aş fi cunoscut pe mine însumi nici cât negru sub unghie. Căuta să mă convingă că nici pe ea n-o cunosc, că pesemne mi-a intrat nu ştiu ce în cap şi că am luat o hotărâre pripită; şi asta fiindcă, în ultimele zece zile, ne-am aflat împreună într-un mediu deosebit faţă de cel cu care eram obişnuit... Sau fiindcă m-am autosugestionat că ea ar aştepta din partea mea o asemenea hotărâre, şi ca să n-o dezamăgesc... Sau fiindcă aşa, pe nepusă masă, mi-am dat seama cât sunt de singur...

— Dar o să te întorci în oraşul şi în biroul tău... Şi o să-ţi spui că ai fost sub înrâurirea unor împrejurări speciale. Nu vreau să-ţi spui că eu şi marea am fost aceste împrejurări speciale...

— N-o să mă gândesc nicio clipă la asemenea prostii!

Drumul de întoarcere s-a terminat neaşteptat de repede. Ne aflam în faţa casei de odihnă în care locuia ea şi urma să ne despărţim. Dar de la restaurant răzbate până la noi o melodie cunoscută prea bine amândurora şi fata îmi spune:

— Hai să mergem să dansăm niţel. Doar e ultima

seară.

— Tocmai de aceea n-aş vrea s-o stric.

— Atunci, n-o să dansăm. Stăm şi ascultăm muzica...

Cei doi de la masa de alături s-au săturat să se privească în ochi şi se ridică. Cafeaua, între timp, mi s-a răcit de tot, ca de obicei. O beau în grabă şi mă întorc la grijile mărunte ale acestei lumi şi în special la punctul neîndeplinit din program. Ies, îndes bine pălăria pe cap, ca să capăt alura unui om foarte absorbit de gândurile lui, şi pornesc spre cavoul mortului.

Dintre toţi locatarii cavoului, prezentă e numai Katia.

— Fata mea nu-i acasă, tovarăşe şef. Nici măcar la prânz n-a venit...

— Dar fata asta chiar nu mai trece deloc pe-acasă?

Katia îşi saltă umerii osoşi şi mă priveşte cu compasiune:

— Păi, ştiţi cum sunt fetele de azi... Nicăieri nu prind rădăcină, iar acasă mai puţin ca oriunde. Când o vezi, şi-a şi luat tălpăşiţa... Pe vremea mea...

— Da, da, cunosc părerea dumitale în această chestiune, mă grăbesc să stăvilesc cascada de vorbe. Dar de ce mi-ai ascuns că, alaltăseară, Jana a fost la Marinov?

De uimire Katia căscă gura. Uimirea ei mi se pare chiar niţel exagerată.

— Jana, la Marinov! Dar cine v-a spus?

— Prietena dumitale Mara, limbuta aceea fără pereche...

Până la sfârşitul zilei de lucru au mai rămas două ore. E timpul să trec pe la direcţie, pentru unele

informaţii de care am nevoie. Biroul, după cum era şi de aşteptat, e gol. Arunc pălăria pe una din mese, aprind o ţigară şi pun mâna pe telefon. N-apuc să fac primul număr, că mă şi cheamă şeful.

— Ei, ce mai e nou? mă întreabă şeful după formula stereotipă şi îmi arată fotoliul de lângă birou.

— Noutăţi sunt destule... Avansăm... Cel puţin în eliminarea variantelor...

— E şi asta ceva... zâmbeşte şeful. Atunci când numărul suspecţilor se micşorează, se simplifică problema.

„Câteodată problema se simplifică într-atât, încât te părăseşte dorinţa de a o rezolva”, zic eu, dar în gând deoarece asemenea fantezii, evident, nu-şi au locul într-o discuţie oficială.

Raportez pe scurt elementele noi ivite. Şeful ascultă cu atenţie şi, cu aceeaşi atenţie, mă măsoară cu ochii săi calmi şi luminoşi. Apoi se ridică şi, conform obiceiului, face câţiva paşi înceţi şi se reazemă de fereastră.

— Aşa e. Ai dreptate. Deocamdată, indiciile duc într-o singură direcţie. Nu ştiu dacă este cea mai sigură, dar deocamdată totul conduce înspre ea. Cu toate astea, repet: nu te crampona de o singură variantă! Nu acţiona cu idei preconcepute!

— N-am idei preconcepute. Ca să fiu sincer, mă întreb dacă moartea unui ticălos patentat ca Marinov ăsta, pe deasupra şi condamnat la moarte, bolnav de cancer...

Şeful, contrar obiceiului său, mă întrerupe, cu intenţia vădită de a mă împiedica să spun ceva nepotrivit, Glasul îi este uscat şi cum nu se poate mai oficial:

— Merită, asemenea întrebări nu-şi au rostul.

Merită, dacă nu pentru a-l răzbuna pe mizerabil, pentru principiul în sine, pe care eşti obligat să-l respecţi şi să-l traduci în viaţă.

În mod normal, o asemenea frază pune capăt discuţiei. Dau să mă ridic. Colonelul mă opreşte printr-un gest. Ochii luminoşi mă aţintesc atenţi.

— Aprinde o ţigară...

Îmi aprind.

Ochii luminoşi continuă să mă aţintească:

— Pari cam obosit, Antonov...

— Ei, asta-i!... Ştiţi doar că mi-au trecut prin mână anchete incomparabil mai grele.

— Nu-i vorba de anchetă, ci de atitudinea pe care o ai faţă de ea.

Şeful se reazemă de tocul ferestrei. Expresia ochilor luminoşi se schimbă treptat. Acum e iarăşi aceea dinafara orelor de serviciu.

— Data trecută, am vrut să te feresc de o încrâncenare exagerată. Astăzi am impresia că pericolul vine din direcţia opusă... Încrâncenarea exagerată şi indulgenţa sunt în egală măsură dăunătoare în profesiunea noastră.

— Nu sunt copil, rostesc, uşor iritat.

Se pare că sunt într-adevăr obosit.

Colonelul zâmbeşte subţire:

— Nici n-am de gând să te tratez ca pe un copil. Vorbim aşa, între noi. Există momente – le cunoşti prea bine, amândoi am trecut prin ele – când ne simţim îndemnaţi să acţionăm după criterii proprii... Numai că noi, frăţioare, nu suntem judecători. Şi dacă ne-am apuca să împărţim dreptatea după capul nostru, în loc să anchetăm pur şi simplu, nu ştiu, zău, unde am ajunge...

Trag din ţigară şi las capul în jos. Toate astea îmi

sunt şi mie la fel de bine cunoscute, chiar dacă am pe epolet două steluţe mai puţin.

Colonelul îmi intuieşte starea de spirit.

— Bag mâna-n foc că îţi spui: ce l-a apucat pe şef să-mi citească abecedarul cu glas tare?... Dar una e să ştii ceva şi alta să analizezi lucrurile cu obiectivitate. Da, cred că eşti niţel cam obosit...

Mă întorc în biroul meu, ridic din nou receptorul şi rămân aşa, uitându-mă la el. Obosit?... Nu e exclus să fiu şi obosit. Principiul ăsta pe care-l duc în spinare mă cam apasă uneori. Ai vrea uneori să-l lepezi dracului într-un ungher şi să-ţi îndrepţi umerii... Mai ales atunci când o fată îţi oferă adăpost sub umbrela ei, într-o noapte ploioasă, iar tu, drept mulţumire, te vezi silit s-o cazezi la loc uscat pentru o grămadă de ani... O fată plină de viaţă... Şi un ticălos mort... Ai cuvântul, inspectore!

Receptorul îmi atârnă în mână. Mă uit la el de parcă aş încerca să-mi aduc aminte pentru ce anume l-am ridicat. Apoi formez numărul:

— Aştept informaţiile în legătură cu repartiţiile acelea. Sunt gata?... Dacă-i aşa, ce, aşteptaţi o cerere scrisă ca să mi le trimiteţi? Se-nţelege că imediat!

Mă ridic, aprind becul şi rostesc obişnuitul monolog pe tema luminii spectrale pe care mi-o oferă. Apoi mă apropii de fereastră şi privesc în stradă, care, învăluită în amurg, devine din ce în ce mai cenuşie. De fapt, nici n-am la ce mă uita. Copacii, clădirile, siluetele ce trec grăbite pe trotuar, totul mi-e cunoscut de ani de zile. Un peisaj cu totul lipsit de exotism, mai ales când e învăluit în pâcla albăstruie a amurgului. Şi cu toate astea, şi în ciuda igrasiosului decembrie, priveliştea nu e lipsită de o anume căldură. Un grup de copii se întoarce de la şcoală... O

fetiţă se duce spre casă cu pâinea cumpărată de la brutărie şi, uitându-se în jur, rupe un colţ şi-l duce la gură... Câteva persoane sporovăiesc, aşteptând tramvaiul... Femeile se uită la vitrine... Asta nu-i lumea ta. A ta este cealaltă, cu autopsii, miros de formol, veronal şi bisturiuri, cu cadavre şi corpuri delicte, pete de sânge, amprente digitale... De asta nici nu eşti în stare să aranjezi o mică chestiune personală.

Telefonul sună din nou. Las baltă gândurile dinafara serviciului şi ridic receptorul:

— Da, eu sunt... Da, perfect, amprentele digitale... Sunteţi siguri, aşadar, că sunt ale ei... Nu mă grăbesc, întocmiţi întâi raportul...

Închid telefonul, mă aşez pe marginea biroului şi-mi aprind o ţigară. Treburi de-astea, fată dragă... Nu ştiu dacă mă înţelegi...

Apoi revin la telefon. Formez un nou număr:

— Alo, bătrâne... Ei, da, că doar n-o fi Moş Gerilă... În legătură cu autopsia, bineînţeles, şi nu ca să te întreb ce mai faci. Nimic sigur? Şi când o să fie sigur, mă rog? Eşti şi dumneata un...

Tocmai mă pregătesc să-i ţin o prelegere despre viteza cu care se deplasează broaştele alea ţestoase, când se deschide uşa şi intră un subofiţer.

— A! În sfârşit!

Subofiţerul salută cu mâna la caschetă, se apropie şi îmi pune pe birou lista pe care a venit să mi-o aducă. E un tabel al persoanelor cărora li s-a dat, cu repartiţie şi proces-verbal, cianură de potasiu în ultimele douăsprezece luni. Maşinăria se roteşte domol şi implacabil. Nu e nevoie de niciun Sherlock Holmes şi nici de supoziţii geniale.

Iau tabelul şi arunc o privire peste şirul de nume.

Nimic. Îl apropii şi mai citesc o dată cu atenţie. Nimic. Ei, da, fată dragă... Nu ştiu dacă mă înţelegi...

— Ascultă, mă adresez subofiţerului. Nu e suficient. Să mi se întocmească un alt tabel, cuprinzând aceleaşi date, dar începând de acum trei ani... Şi cât se poate de repede, ai înţeles? Mâine dimineaţă să fie aici, pe biroul meu.

Ziua de lucru s-a terminat. Cel puţin pentru cei din categoria lui Paganini al autopsiilor. Pe când a mea continuă. Bine că măcar s-a mai limpezit cerul. Picioarele la spinare, băiete! Întâi şi-ntâi, cavoul defunctului.

Subsolul. Camera Janei. Tapiseria cu leul rasat şi ardeii verzi umple din plin odaia de exotism. Privirea mea se îndreaptă însă spre banala perdea de pluş din fund. Femeia-cascadă îmi surprinde privirea şi clatină din cap.

— Zău că mă doare sufletul când văd cum bateţi drumurile de pomană... oftează mătuşa Katia. Nu, nici gând să fi venit acasă mândreţea de nepoată-mea, frumuseţea pământului...

Punctul doi – „Varşovia”. Societatea înaltă. Animaţie. Dar Jana, nicăieri.

Punctul trei – „Berlin” şi alte locante din împrejurimi. Apoi din nou „Varşovia”. De astă dată soarta îmi surâde, chiar dacă numai cu jumătate de gură: n-o găsesc pe logodnică, în schimb îl descopăr pe logodnic.

Tânărul logodnic e instalat jos, la bar. Cufundat în meditaţie. În faţa unui pahar de coniac. Mă aşez lângă el, străduindu-mă să nu-l agasez cu prezenţa mea. Chelneriţa mă priveşte întrebător.

— Un coniac, spun. L-am comandat încă de aseară.

Câteodată, din pricina unor zurbagii, niciun coniac nu poţi să bei...

Chelneriţa îmi pune în faţă un pahar plin, fără să dea nicio atenţie vorbelor mele fără şir. În era atomului, nu mai poţi epata pe nimeni cu neurastenia ta.

Gust din coniac, şi asta îmi aminteşte că n-am mai aprins de multişor o ţigară. După ce fac şi operaţia asta, mă uit în oglinda care acoperă peretele barului şi, spre surpriza mea, întâlnesc privirea viitorului ginerică.

Ginerică lasă ochii în jos ca opărit. Apoi, dându-şi pesemne seama că n-a avut o comportare prea politicoasă, mârâie ceva nehotărât şi neclar, care aduce pe departe cu „noroc”.

— A! Studentul... îl recunosc eu. Singur? Nu-i nimic, mai bine. Prefer compania masculină. Femeile mai mult încurcă. Cu excepţia cazurilor când vin cu părăluţe. Ce e cu Jana? A reuşit să-ţi aducă ceva?

— Nu vă înţeleg, mormăie Tom, în continuare indispus.

— Cum, eşti aproape licenţiat, şi nu înţelegi! Apropo, ce facultate urmezi, dacă nu-i un secret?

— Dreptul...

— Al pumnului, sau care?

Nu primesc răspuns.

— Şi unde studiezi, mai exact? La Oxford sau la Cambridge? Pentru că la Universitatea din Sofia nu eşti înscris. Dar astea-s fleacuri. Nu mai insist. Şi cum ziceai că stă chestia cu paralele?

— Nu vă înţeleg... se încăpăţânează Tom.

— Părăluţele, repet. Mangoţii. Biştarii babalâcului de Marinov. De câte ori aţi intrat în banii lui?

Îmi încordez auzul, dar nu înregistrez niciun sunet.

— Dacă te jenezi să vorbeşti, poţi să te slujeşti şi de semne. Limbajul surdo-muţilor mi-e ca şi limbă maternă. De trei ori? De cinci? insist, arătând cu degetele.

Nici gând să mi se răspundă.

— Prin urmare, trebuie totuşi s-o întreb pe Jana. Degeaba, tot cu femeile mă înţeleg mai bine. Deşi, dacă mă gândesc bine, nu sunt un afemeiat. Şi pe unde spuneai că rătăceşte mica dumitale bancă particulară?

— Dacă întrebaţi de Jana, nu ştiu unde e, se hotărăşte Tom să intre în discuţie.

— Nu-i nimic. O să clarificăm şi lucrul ăsta. Dar vorbeam despre dumneata. Unde vrei să ajungi, cu modul ăsta de viaţă? La şcoala de corecţie? La închisoare? Perseverează! Ţinta finală e aproape!

După acest îndemn încurajator, dau pe gât restul de coniac, las banii pe tejghea şi plec. Pe scări, mă opresc o clipă să-mi îndrept cravata, destul ca să-l pot vedea pe Tom repezindu-se la telefonul din fundul sălii. Fericitul! Ştie numărul, pe care eu nici măcar nu-l bănuiesc. E drept că, în schimb, eu ştiu alte lucruri. Aşa că n-am motive să mă simt în inferioritate.

Ies, şi pentru că ploaia e pusă din nou pe şotii, mă opresc pentru o scurtă bucată de vreme în curtea unde, noaptea trecută, am fost nevoit să joc rolul de îmblânzitor. Câteva minute mai târziu, în câmpul meu vizual se iveşte silueta logodnicului, grăbit nevoie mare. Îi dau un avans de vreo sută de metri, cum se procedează de obicei cu ageamiii, şi pornesc pe urmele lui. Călătorie în necunoscut. Autobuzul de rigoare.

Necunoscutul nu e chiar atât de necunoscut, pe cât s-ar părea. Ia spune-mi, dragă Holmes, unde te poate

duce un pierde-vară, dacă nu într-un loc unde se pierde vremea?

Nu ştiu ce gândeşte Holmes în această problemă, dar exact aşa se întâmplă. După ocoluri inutile prin zeci de străzi, ale căror nume n-am să le înşir aici, Tom pătrunde în curtea unuia din acele imobile fără personalitate care se diferenţiază între ele numai prin număr. Grăbesc pasul. E momentul să scurtez distanţa. Grăbesc eu pasul, dar când ajung în capul scării, lumina se stinge automat, şi nici urmă de ginerică. Apuc pe scări în sus, oprindu-mă la fiecare palier şi chibzuind care din cele treizeci şi şase de metode posibile pentru descoperirea duşmanului s-o adopt. La etajul patru, metoda de a trage cu urechea se impune de la sine. În apartamentul din stânga, e un tărăboi atât de cumplit, încât nu e nevoie de o pregătire specială ca să-ţi dai seama că e vorba de o sindrofie organizată de bipede întru totul asemănătoare logodnicului nostru. Sun lung şi cu un aer familiar la uşă. Un tânăr cu o fizionomie modernă, vreau să spun, cu un păr vâlvoi şi încâlcit, îmi deschide uşa larg, cu un gest cum nu se poate mai ospitalier.

— Sunt prietenul lui Tom...

— Bravo!... răcneşte zbârlitul, cu un entuziasm de om pilit. Tom a venit şi el mai adineaori... Eu sunt sărbătoritul... Poftiţi!

Ne strângem mâna cordial şi, fără alte formalităţi, sunt introdus în faimoasa adunare.

Uşile de la toate camerele apartamentului, inclusiv cea a bucătăriei, sunt larg deschise, ca să fie cât mai mult loc de acţiune. Numărul celor invitaţi şi neinvitaţi este însă în continuă creştere, astfel că nici nu mai poate fi vorba de spaţiu propriu-zis. Mai degrabă ar

putea fi comparat locul cu pricina cu un butoi de sardele bete-moarte. Scaunele şi paturile sunt ticsite cu inşi de ambele sexe, îngrămădiţi claie peste grămadă. Pe podea, cu spatele lipit de perete, fel de fel de indivizi şi individe, unii cu pahare, alţii cu sticle în mână. Prin îngustele locuri de trecere, pe unde nu s-au aşezat încă pe jos alţi cheflii, se agită cei care au rămas în picioare şi dansează, lovind fără milă recuzita însufleţită şi neînsufleţită din jurul lor.

În apartament, fumul e atât de gros, încât mă văd nevoit să aprind şi eu o ţigară, ca să-mi creez iluzia că respir un aer cât de cât curat. Mă uit în jur, sperând să-l descopăr pe Tom, dar privirea mea cade pe Jana. Fata dansează, în sectorul cel mai aglomerat, cu un tiz al sărbătoritului, tiz, dacă nu după nume, cel puţin după figură. Exact în momentul acela îşi croieşte drum spre ea şi Tom. Aşa cum mă aşteptam, studentul la facultatea de „dreptul pumnului” îşi smulge logodnica din îmbrăţişarea cavalerului improvizat şi se prinde el cu ea în vârtejul dansului. Dansul lor e însă vădit lipsit de pasiune. Amândoi dansează pe loc. Faţa Janei e obosită şi, pe cât îmi îngăduie fumul să-i disting trăsăturile, îmi dau seama că fata e neliniştită. Tom îi şopteşte insistent ceva la ureche. Ceva de genul ăsta, îmi închipui: „Babalâcul ăla de inspector se pare că a mirosit cum stă treaba şi vrea să ne înfunde. Te caută şi-n gaură de şarpe. Dacă îţi ia un interogatoriu, tu neagă absolut totul. Cât timp negi, nu-i încă nimic pierdut. Lasă-l pe el să dovedească contrariul. Numai neghiobul ăla era la curent cu toate, dar el n-are cum să se scoale din mormânt să depună mărturie...”

Tom continuă să-i şoptească Janei la ureche cu înfrigurare, iar ea aprobă din când în când din cap

resemnată. E momentul să intervin şi să pun capăt frumoasei idile. Prin manevre greoaie de spărgător de gheaţă, izbutesc să-mi croiesc pârtie şi să ajung în dreptul perechii care dansează. Jana mă observă prima şi se uită la mine cu ochii holbaţi. Reacţia ei îl determină pe Tom să întoarcă spre mine capul.

— Respectă regulile, tinere! îi spun. Ca de pildă, ritmul. Am spus ritmul, nu m-am referit la izbiturile de picioare pe sub mese. Cha-cha-ul ăsta...

— Dar ăsta e rock... mormăie mecanic Tom, ca şi cum acest amănunt ar putea salva ceva.

— Tocmai că e rock, cad eu de acord, iar voi îl dansaţi ca pe cha-cha... Să-ţi arăt eu cum se dansează!

După aceste cuvinte moralizatoare, îi arăt câţiva paşi de dans, făcând bineînţeles nişte mişcări absolut la întâmplare, dar asta îmi permite să mă apropii şi mai mult de ei şi să o smulg pe Jana din braţele lui Tom, care a rămas cu gura căscată. Apoi, fiindcă în general caut să evit consumul inutil de energie, învârt fata în jurul meu, eu rămânând mai mult sau mai puţin imobil.

— Şi încă ceva, adaug, şi anume principalul: lasă-ţi partenera să acţioneze în voie! În materia asta, de altfel, ai oarecare experienţă...

După care, o trag pe Jana în mijlocul îmbulzelii de dansatori, cât mai departe de privirile geloase ale iubitului.

— Nu ne-a fost vorba să stai acasă? Mă adresez fetei, mişcând mecanic când un picior, când altul.

— După cum vedeţi, n-am trecut încă graniţa în Turcia, îmi răspunde Jana, continuând şi ea să danseze mecanic.

— Ai trecut graniţa răbdării mele!

— Sunteţi un om crud... se tânguie fata.

Şi continuă, fără nicio legătură cu cele dinainte:

— Dumneata nu l-ai citit pe Hemingway...

— Nu, nu l-am citit.

Fata reia, cu aceeaşi voce plângăreaţă, şi impresia mea este că se străduieşte să câştige timp:

— Hemingway are o povestire despre un bătrân singuratic care stă mai mult prin localuri, nu fiindcă n-ar avea unde să se adăpostească, dar îi place ca în jurul lui să fie lumină şi curăţenie... Aşa şi e intitulată povestirea: *Un loc curat şi bine luminat...* Dar ce să mai vorbim! Dumneata nu l-ai citit pe Hemingway...

— Iar tu n-ai citit tratatul de criminalistică. Dovadă că ţi-ai lăsat amprentele pe pahar. În general, ai comis prostii peste prostii. Ultima dintre ele, otrava...

— Nu l-am otrăvit... şopteşte Jana, acum aproape în panică. Nu-i cu putinţă să-l fi otrăvit...

— Lasă declaraţiile patetice! Povesteşte cum s-au petrecut lucrurile. Şi în seara aceea, şi înainte. Relaţiile dintre tine şi Marinov... Totul.

Jana se uită în toate părţile, de parcă ar cere ajutor de la cei din jur. Dar aceştia, strânşi unii într-alţii şi învăluiţi în norul de fum de ţigară, continuă să ţopăie şi nici măcar stilul meu extravagant de a dansa nu e în măsură să le atragă atenţia... Deodată, privirea fetei o întâlneşte pe aceea a lui Tom. Studentul e în picioare, în pragul dintre două camere, şi ne urmăreşte mişcările cu o figură posomorâtă. El descifrează apelul disperat din ochii fetei şi dă să vină spre noi, dar eu ridic mâna în semn de avertisment. Leul îşi vârâ la loc coada între picioare.

— Ţi-am mai spus că răbdarea mea are o margine. Tom e în afara dansului. Acum dansezi tu. Hai, dă-i drumul!

— N-a fost nimic între noi, credeţi-mă... Cum vă puteţi imagina aşa ceva?... Era atât de scârbos... Dar Tom mă obliga să cochetez cu el, ştiţi, din cauza banilor... Lui Tom îi trebuiau bani şi mă punea să-i iau de la el... În două rânduri am luat. Îl trimiteam pe Marinov să cumpere prăjituri sau coniac şi... Credeam că nu şi-a dat seama, avea foarte mulţi bani, iar eu nu luam cine ştie câţi...

Vorbind, Jana continuă să se uite la Tom, dar acum în ochii ei se citeşte teama, nu vreo chemare într-ajutor. Tom, pentru mai multă siguranţă, a şters-o sau şi-a schimbat postul, fiindcă nu reuşesc să-l descopăr în mulţime.

— Apoi, într-o zi... Asta s-a întâmplat alaltăieri... Mi-a dat întâlnire pentru seara aceea, şi când m-am dus la el, mi-a spus că ştie totul... că-s o hoaţă... c-o să mă dea pe mâna miliţiei... dacă continui să mă încăpăţânez... că nu trebuie să mă încăpăţânez... că are intenţii serioase cu mine, că o să-mi cumpere un palton de blană, c-o să mă poarte pe braţe şi altele de genul ăsta... Că ori rămân la el în noaptea aceea, ori mă duce direct la miliţie... Dar eu eram pregătită... şi i-am turnat câteva picături din sticluţă în pahar, ca să adoarmă...

Fata tace, ca şi cum abia acum şi-ar da seama de gravitatea celor spuse.

— Iar el a adormit pentru vreme lungă. Asta o ştim. Dar cianura cine ţi-a dat-o?

— Despre ce cianură vorbiţi?! În glasul fetei răzbate din nou panica. Era un somnifer... Tom mi-a spus că-i un somnifer...

— Tom poate să spună multe. La proces, n-o să se prea ţină seama de ce-a spus Tom...

— Tom mi-a spus că-i un somnifer, repetă fata cu

insistenţă. Aşa mi-a spus, credeţi-mă... Aşa că i-am turnat în pahar... Dar Marinov doar a gustat şi n-a adormit. O vreme, a continuat să bodogănească despre blănuri şi mătăsuri, despre miliţie şi aşa mai departe... Apoi, deodată, s-a schimbat la faţă... S-a îngălbenit, s-a schimonosit la chip, l-au trecut sudorile... A amuţit, pe urmă a început să se vaite că-i e rău, foarte rău...

— Ia te uită, îl tratezi cu cianură şi el se mai şi plânge, ingratul! Ei, şi pe urmă?

— Pe urmă, s-a ridicat şi mi-a spus să mă car imediat... M-a scos din locuinţa lui prin grădina de iarnă. Totdeauna îşi scotea musafirii pe acolo... ca să nu vadă ceilalţi cine vine la el...

— Sticluţa unde e?

— În grădină, într-un tufiş... Acolo am aruncat-o.

— Eh, femeile astea!... oftez. Totdeauna aleg locul cel mai ascuns...

Două minute mai târziu, magnetofonul se opreşte.

— În sfârşit! În viaţa mea n-am dansat atât de mult... şi atât de bine!

O iau pe Jana de braţ şi mă strecor cu ea spre ieşire.

— Încotro? mă prinde de cot zbârlitul, sărbătoritul, care tocmai primea nişte noi musafiri. Partea veselă abia de acum începe!

— Mă duc după flori, zic. Mă simt nu ştiu cum că am venit cu mâna goală...

— Lasă florile! Nu vezi câte flori sunt aici, şi toate în ciorapi de nylon?... Mai bine adu nişte coniac. S-a cam băut ce era.

— Şi coniac am să aduc, promit eu, foarte culant. Partea veselă abia de acum începe!

Mă lansez pe scări în jos ca o săgeată, trăgând-o

pe Jana după mine.

Degeaba m-am grăbit. Tom stă de pază jos, la intrare. Trecem în mare viteză pe lângă mutra sumbră a studentului. Jana întoarce capul, vrând să-i transmită un mesaj din priviri, dar eu o împiedic trăgând-o de braţ.

Străzile sunt pustii. Nimeni, în afară de vânt şi de ploaie. Păşim alături, fata şi cu mine, pe asfaltul ud, cu privirile aţintite în propriile noastre umbre, care din când în când se micşorează şi dispar îndărătul nostru, ca apoi să apară iar şi să se alungească. Paşii noştri răsună surd în noapte. Nu e nevoie să întorc capul ca să constat dacă Tom e sau nu pe urmele noastre. La un colţ, mă opresc şi fac brusc stânga-mprejur:

— Ascultă, mucosule! Văd că vrei să-mi furi meseria. O observaţie numai, dacă-mi permiţi: n-o face atât de prosteşte, atât de la vedere! Când urmăreşti pe cineva, pune distanţă între el şi tine, nu te lipi de spatele lui...

— Nu vă urmăream... Aştept să-i daţi drumul Janei, ca să ne vedem de drumul nostru...

— A! da: tânăra familie... Dar pe la primărie când treceţi, să vă cununaţi?

— O să ne cununăm...

— Da, la paştele cailor probabil. Haide, roieşte-o!

— Jana... începe studentul, uitându-se la fată cu subînţelesuri.

— Ce „Jana”? S-a terminat cu nunta, nu vezi? De mâine începe ancheta. Marş, ţi-am mai spus-o, nu mă face să număr!

Pornim mai departe, dar de astă dată paşii celui de-al treilea nu ne mai însoţesc. Jana păşeşte alături de mine ca un automat, căzută ca într-un soi de letargie. Eu îmi trec prin minte monologul ei din

timpul dansului, mă uit la cele două umbre ale noastre, care când dispar îndărătul nostru, când se ivesc iar, şi sentimentul pe care-l încerc – şi nu fără o strângere de inimă – este că o conduc pe fata aceea direct în celulă.

— Astă-seară ai ieşit fără umbrelă, zic, uitându-mă la faţa ei udă de ploaie.

— Am uitat-o acasă... Astăzi n-am prea fost în apele mele.

— De mult nu mai eşti în apele tale, fetiţo... Ce vrei, dacă te-ai vârât în mocirla asta!

Fata nu se oboseşte să mă contrazică. Ne urmăm drumul în tăcere. Îmi trec încă o dată prin minte monologul fetei, încercând să-l încorporez într-una din variante.

Ploaia mă udă, nu glumă, dar pentru mine nu contează, iar Jana e clar că nici n-o simte. Vântul ne zvârle şuvoaiele de apă când în faţă, când în spate, având mare grijă ca nicio bucăţică de pe noi să nu rămână neudată bine. Tristă lună – decembrie, cum spunea cineva.

— Ce-o să se întâmple acum? şopteşte fata la un moment dat, ca şi cum pe ea s-ar întreba, nu pe mine.

— O întrebare cât se poate de oportună. Păcat doar că ţi-o pui cam târziu, mormăi.

Îi arunc o privire rapidă şi îmi îndulcesc glasul:

— Ce-o să se întâmple? Nu ştiu. Deocamdată o să facem nani...

Dau să adaug că, îndeobşte, dimineaţa e mai înţeleaptă decât noaptea, dar chiar în momentul acela constat că am ajuns la poarta casei, ceea ce mă scuteşte de debitarea unei maxime prea uzate.

Străbatem agale aleea pavată, intrăm în antreu şi

coborâm la subsol.

— De astă dată, chiar că nu glumesc! zic, când ne oprim în faţa uşii mătuşii Katia. Niciun fel de escapadă! Consideră că faci arest la domiciliu...

Cineva trece prin spatele nostru şi se opreşte nehotărât. Pesemne că a auzit ultima frază.

— Jana!... Despre ce arest e vorba?

— A! tovarăşul Slavov, fac eu. Iată cine o să mă ajute. Prietena noastră, aşa cum ai auzit, din acest moment e consemnată la domiciliu. Ai grijă să nu părăsească în niciun caz casa!

— N-am experienţă cu asemenea treburi, mormăie inginerul, privindu-ne pe rând, foarte alarmat.

— Nu-i nimic, zic. Nici eu, când eram mic, habar n-aveam ce-i aceea o crimă.

După care, plec fără grabă. Ajungând sus, în antreu, mă opresc şi trag cu urechea. Slavov întreabă ceva, îngrijorat. Jana bâiguie un răspuns. Apoi, deodată, izbucneşte în hohote de plâns. Peste hohotele de plâns se suprapune vocea inginerului: „Haide, lasă, linişteşte-te, o să treacă şi asta...” Dar hohotele de plâns nici gând să contenească. Bine că am şters-o la timp.

O noapte normală de somn, lucru rar. Constat însă că dimineaţa nu e neapărat mai înţeleaptă decât noaptea. În schimb, e mai ploioasă. Şuvoaie abundente de apă spală fereastra biroului. Am senzaţia că mă aflu sub cascada Niagara. Cu deosebirea că, acolo, e cu siguranţă mai multă lumină.

Stau la masa mea de lucru, cu pălăria dată pe ceafă şi cu ţigara înfiptă în gură, şi aştept ca maşinăria să se pună în funcţiune. Maşinăria nu se va

urni din loc mai devreme de ora opt. Deci, mai am la dispoziţie cincisprezece minute, timp suficient ca să parcurg ziarul. Îl frunzăresc şi mă opresc la câte un material sau altul, dar nu-mi pot stăpâni gândurile s-o ia razna: „L-ai citit pe Hemingway?...” Ea mă întreabă de Hemingway, când eu de trei zile n-am găsit timp să citesc ziarul!...

Îmi reazăm tâmpla de palmă şi mă uit la pantofii mei stropiţi de noroi: curăţenie... Deasupra capului meu, ard cu strălucire gălbuie cei patruzeci de waţi prea bine cunoscuţi de noi; lumină... În linii mari, e la fel ca în povestirea aceea. Ei, da, cui nu-i place curăţenia şi lumina?... Numai că dacă, spre a le obţine, te pretezi la fapte murdare şi tenebroase, nu-i câtuşi de puţin de mirare că nimereşti la curăţenia şi lumina din celulă.

Iarăşi aforisme! Iarăşi idei profunde!

Fată dragă, nu eşti tu singura doritoare de curăţenie şi lumină. Am şi eu unele amintiri pe tema asta, legate nu de Hemingway, ci de ringul de dans al unei grădini de vară. Era ultima seară, şi noi ne aşezasem la o masă pe terasa restaurantului, iar dedesubt, în întuneric, vuia marea. Am aşteptat chelnerul, apoi am aşteptat să ne aducă vinul, după care, tot aşa, am continuat să tăcem, cu toate că nu mai aveam ce aştepta.

— Adineaori ai spus o mulţime de lucruri, observ eu într-un târziu. Unele, fără doar şi poate, perfect întemeiate. Dar la întrebarea propriu-zisă nu mi-ai răspuns.

Ea mă priveşte cu reproş:

— Ţi-am răspuns...

A! Da, se referă la sărut... Dar un răspuns neformulat în cuvinte limpezi e întotdeauna echivoc,

cel puţin pentru mine. Deformaţie profesională.

— Deci, problema e hotărâtă... insist eu.

— Trebuie s-o rezolvi singur. Şi nu imediat. O să-ţi dai seama tot singur şi când. Există prea multe lucruri care încep frumos ca să se termine rău, pentru ca omul să nu se sperie de cele care încep frumos...

— Fatalism şi superstiţie, mormăi eu. Rămăşiţe mistice. Rolul destinului în tragedia antică greacă...

Ea zâmbeşte cu uşoară tristeţe. Apoi se îndreaptă de spate:

— Mai bine să dansăm...

Aşa că tot am dansat, n-am putut depărta de la mine paharul acela, cum a spus nu ştiu cine. Melodia e aceeaşi, marea la fel vuieşte acolo dedesubt, în întuneric, iar eu la fel mă mişc, ca un automat, ca şi data trecută. Din fericire, uit repede cu ce mă îndeletnicesc şi nu-mi mai pot dezlipi privirea de la chipul fetei, ridicat spre mine.

— Deci, când voi coborî, într-o dimineaţă, în gara voastră, am să te găsesc pregătită?

Ea zâmbeşte.

— Pregătită, cum? Cu toaletele cusute toate?

— Sufleteşte. Şi fără idei preconcepute în legătură cu nu ştiu ce lucruri care încep frumos şi se termină urât şi aşa mai departe.

Ea tace şi priveşte peste umărul meu, iar eu mă uit la ea şi nu mă mai satur. Dansăm în lumina albă-verzuie a ringului de dans.

Mai târziu, când ne despărţim în faţa scărilor casei de odihnă, îi spun prosteşte:

— Aş vrea să-mi dai ceva care să-mi amintească de tine...

— Ai dificultăţi cu memoria?

— Vreau o fotografie, insist. Aceea pe care o porţi

în geantă.

— Miliţia ştie totul, oftează fata.

Dar scotoceşte în geantă şi-mi dă fotografia.

O fotografie şi o melodie sunt prea de-ajuns ca să fixeze în memorie o amintire. Cel puţin pentru mine. O fotografie. Şi o melodie.

A trecut de ora opt. Ridic receptorul şi formez un număr.

— Cum, n-a venit încă? Dar ce, omul ăsta s-a pus în grevă?... A! E bolnav! Bine că v-aţi adus aminte să mă anunţaţi şi pe mine...

Din moment ce şi medicii legişti au început să se îmbolnăvească, înseamnă că stăm bine... Am devenit sensibili. Bem ceaiuri, bolim.

O bătaie în uşă. Intră locotenentul, care îmi aduce o mapă cu materiale.

— A! Tabelul acela!

— Încă nu l-am adus.

Locotenentul stă şi se uită la mine, aşteptând desigur să fac vreo glumă. Dar astăzi nu-mi arde de glume. Iese. Mă uit distrat la dosare şi le deschid la întâmplare. Toate astea le cunosc. Dar maşinăria lucrează mai departe. Verific. Mă documentez. Dau de un teanc de fotografii. Cele de la prima anchetă. De ansamblu. De plan mediu. De detaliu. Albumul de familie e gata, prin urmare. Dar complet nu e. Altceva ar fi fost dacă obiectivul aparatului ar fi putut fi îndreptat şi spre trecut. Atunci, fotografiile ar fi fost mult mai multe. Şi mai dinamice. Mai picante. Marinov, cu mutra lui blajină, ţinând-o pe Dora pe genunchi. Marinov şi Baev, faţă în faţă la o masă. Numără bani şi iscălesc chitanţe. Marinov şi Dimov chefuind cu fetişcane. *La dolce vita.* Coniac şi femei cu picioarele încrucişate. Marinov dându-i târcoale

Janei.

Jana e prezentă şi ea în dosar. Nu imaginar, ci negru pe alb. Sucesc în mână o fotografie, veche de un an. O faţă foarte tânără şi foarte candidă. Nici fard, nici pieptănătură modernă.

Nimic frapant, şi cu toate astea plină de gingăşie. Da, o fetiţă plină de viaţă... care ar putea încăpea în gura lupului din pricina hoitului unui nemernic. Ce-ai de spus, inspectore?... Ce să spun? Dar bătrânul ce spunea? „Trece sinucidere”... Dar dacă bătrânul are dreptate? Aşa, toate s-ar aranja. Nu va avea nimeni de suferit. Doar principiul. Dar principiile nu suferă, nu le doare...

Mă ridic şi încep să măsor încăperea de la un perete la altul. Când păşesc aşa, şi gândurile păşesc împreună cu mine. Altă bătaie la uşă. Intră subofiţerul. Era şi timpul!

— Poftiţi tabelul cu repartiţiile de cianură de potasiu din ultimii trei ani...

Mă aşez la masă şi mă apuc să răsfoiesc în grabă listele. Dacă m-am aşteptat să găsesc numele lui Kolev, înseamnă că m-am înşelat. Pot să fiu liniştit. Omul ăsta mi-e cu adevărat simpatic. Niţel cam afurisit, e drept, dar nici eu nu sunt mai breaz. Partea proastă e că toată varianta se duce dracu. E suficient să lipsească ceva din vreo listă, ca totul să se prăbuşească. Eh, fată dragă, nu ştiu dacă mă înţelegi...

Deodată, privirea mi se opreşte pe un nume. Nu e cel pe care-l căutam, ci cu totul altul. Meditez asupra lui, apoi sar ca ars, vârlistă în buzunar, smulg din mers balonzaidul din cuier şi mă năpustesc afară.

Potopul biblic e în plină dezlănţuire, dar acum n-am timp de observaţii meteorologice. Am de făcut mai

multe vizite. Prima, la un prieten bolnav.

Mă opresc înaintea faţadei afumate a casei în care locuieşte Paganini al nostru şi o iau pe scări în sus, sperând că marele maestru al autopsiilor n-o fi fiind instalat chiar la mansardă. N-am mai fost la el. Ei bine, medicul legist chiar la mansardă locuieşte! Îmi deschide o bătrână, şi eu o urmez, fiind sigur că voi intra într-o hrubă întunecoasă, cu cărţi mucegăite şi planşe de anatomie reprezentând oameni jupuiţi de piele ca să li se vadă muşchii.

Încă un fiasco! Camera în care intru e compusă din complicate linii frânte, cu lucarne sus, iar în părţi prevăzută cu lămpi cu abajururi de diferite culori, montate în colţuri şi toate aprinse, răspândind belşug de lumină. Ceea ce mă frapează însă şi mai tare, e abundenţa vegetaţiei de toate sorturile. Flori, begonii, ficuşi, lămâi şi diverse alte zarzavaturi sădite în ghivece mai mari şi mai mici şi care se întreţes într-o junglă bogată ce se înalţă până la tavan. În fundul junglei, în locul tigrului bengalez la care mă aşteptam, îl găsesc lungit pe pat pe Paganini al nostru, învelit cu trei pături şi cu o mare compresă la gât. Virtuozul se ridică în capul oaselor şi îmi adresează un zâmbet de martir.

— Nu cumva visez?... exclam eu. Sau am greşit adresa? Ce înseamnă asta?... De fapt, e normal: cadavre şi flori, se potrivesc de minune... Ca la cimitir. Ce te-a apucat, bătrâne?

— Mai nimic. O gripă banală, mă linişteşte Paganini cu glasul stins. Nu te grăbi să începi ancheta!

— O gripă banală, spun eu pe un ton sentenţios, o duci pe picioare... Şi la serviciu.

— Când ai 39 de grade?

— Ce contează gradele? Gradele nu contează decât

pentru alcoolicii înveteraţi! Şi eu n-am venit să tragem la măsea... În sfârşit! Ce-ai stabilit, asta vreau să ştiu?

— Am stabilit aproape acelaşi lucru pe care ţi l-am spus de la început. Bătrânul nu se înşală niciodată – dar, ştii, o doză pentru cai...

— Asta-i tot?

— Am găsit şi urme de luminal. Naiba ştie de unde o fi provenind. Pesemne că a înghiţit tot felul de pastile.

— Care e cantitatea de luminal?

— Neînsemnată... Spre deosebire de cianură de potasiu. În general, versiunea mea se confirmă.

— Da?... Şi care era versiunea ta? Că am uitat-o? îl întreb şi aprind o ţigară.

Paganini se uită cu jale la rotocoalele de fum care ies din gura mea.

— A! da, acum îmi amintesc: ai băut împreună cu Marinov, tu i-ai spus că are cancer şi, ca să-l consolezi, l-ai tratat cu cianură... Cam aşa ceva.

Medicul legist se foieşte sub cele trei pături, dar nu cred că am izbutit să-l scot din sărite. Omul ăsta nu poate fi scos nicicum din pepeni.

— Dacă nu te duce capul la altceva, construieşte-ţi raportul pe ideea asta, mormăie el. Scrie ce vrei, băieţaş, numai nu-mi transforma nevinovata gripă în stare de comă!

Se uită din nou cu invidie la rotocoalele de fum ce ies din gura mea, apoi la măsuţă, unde printre doctorii, se lăfăieşte o sticlă de coniac:

— Te rog, serveşte-te! Consideră că e un mic avans în contul viitoarelor ţigări cu care ai să mă tratezi.

Dar eu n-am timp de trataţii. Mai am de făcut încă două vizite, în urma cărora se va rezolva totul. Strâng

mâna virtuozului şi, condus de bătrâna care mi-a deschis, părăsesc apartamentul şi cobor scările în goană. Ce folos de rutina pe care ai dobândit-o, când la sfârşitul fiecărei anchete eşti la fel de nerăbdător ca şi cu ani în urmă, când ai debutat în profesiune!

Prima vizită îmi ia timp cam mult, din cauza distanţei până la destinaţie şi înapoi. Vizita în sine a fost foarte scurtă, lucru surprinzător chiar şi pentru unul ca mine. Ceea ce n-a împiedicat să fie foarte fructuoasă.

Ceva mai târziu, iată-mă din nou la policlinică, printre gravide. Mă furişez în sala de aşteptare, aştept să iasă pacienta dinăuntru, vârcapul pe uşă şi întreb:

— Se poate?

— Se poate, îmi răspunde omul în halat alb.

Care, însă, nu e Kolev.

— Îl caut pe doctorul Kolev.

— Kolev e în concediu, de ieri.

Fac drumul întors. Asta mai lipseşte, ca omul să fi luat trenul şi să se fi cărat cine ştie unde! Concediu, în decembrie!... Sunt şi aiuriţi dintr-ăştia. În era atomului, te poţi aştepta la orice extravaganţă.

Cavoul mortului. Mă informez despre Jana. Stă cuminte acasă. Deci, fie şi cu întârziere, i-a venit mintea la cap. Apoi bat la uşa doctorului şi intru. Camera este identică cu cea a lui Slavov, minus curăţenia şi confortul. Omul e croit după tiparul meu, ce mai! Două etajere înţesate cu literatură medicală, un pat nestrâns, pe masă – manuscrise împrăştiate, la masă – Kolev în persoană. Îşi întrerupe lucrul şi dă din cap în semn de salut.

— A! Dumneata? Poftim!

— Aşa îţi petreci concediul? spun, arătând spre manuscrise.

— Cum vezi.

Deşi m-a invitat să iau loc, doctorul nu pare prea mulţumit că i-am oferit prilejul unei mici pauze în lucru.

Ochii mei au rămas pe tratatele de medicină şi simt cum mi se strânge inima. Degeaba, prima iubire n-o uiţi niciodată. Mă uit cu jind la volumele deschise de pe masă şi îmi dau seama că Kolev mă studiază. Pe faţă îi apare un zâmbet neaşteptat, care îi descreţeşte cutele de pe fruntea încruntată.

— Nu e medicină legală...

— Legală sau nu, medicina e întotdeauna interesantă, mormăi eu. Aveam un prieten care visa să intre la medicină aşa cum alţii visează o dragoste mare... Apoi...

— Apoi, ce? întreabă doctorul.

Dau din mână cu nepăsare.

— N-a mai dat la medicină... Dar asta-i altă poveste. Hai să ne întoarcem la ale noastre. Mă uit la dumneata, lucrezi. Probabil că e o lucrare ştiinţifică. Şi cu siguranţă într-un stadiu foarte avansat. Şi mă întreb: nu-i păcat ca toate astea să se ducă de râpă?...

— Aprecierile dumitale faţă de munca mea mă flatează, dar nu înţeleg ce vrei să spui.

— Să se ducă de râpă, am zis... Ori pe apa sâmbetei, dacă preferi...

— De ce să se ducă de râpă?

— Din vina dumitale. Fiindcă ai făcut o prostie mai mare ca dumneata. Fiindcă i-ai vândut lui Marinov cianură de potasiu. Apropo, cât ţi-a plătit răposatul – bineînţeles, înainte de săvârşirea sa din viaţă... – pentru otrava pe care i-ai procurat-o?

Kolev se încruntă din nou.

— Nu i-am vândut nimic. Nu mi-a plătit nimic.

— Ascultă, doctore, reiau. Sunt împrejurări când încăpăţinarea e un lucru bun. De exemplu, când elaborezi o lucrare ştiinţifică. Dar sunt împrejurări când e de preferat să te dai bătut... Vezi hârtia asta?

Scot din buzunar tabelul cu repartiţiile pentru cianură şi i-l arăt.

— Nu înţeleg, se încăpăţânează doctorul.

— Nici dacă îţi arăt pe tabelul acesta numele logodnicei dumitale, Eftimova, de profesiune biolog, n-ai să înţelegi?

Kolev clatină din cap:

— N-am ce să înţeleg.

— Regret, zic şi ridic din umeri contrariat. Înseamnă că am făcut o confuzie. Nu-mi rămâne altceva decât: *cherchez la femme...* Voi fi obligat s-o arestez pe Eftimova...

— Îţi baţi joc de mine?! strigă Kolev. Ce poate avea comun Eftimova cu... cu...

Nu ştiu de ce, dar toată lumea îşi închipuie că nu fac altceva decât să mă ţin de glume!

— Cu otrăvirea lui Marinov? Ai răbdare. Cred că sunt în măsură să-ţi explic. Adineaori am fost la Eftimova. I-am arătat şi ei hârtia asta. Femeia s-a dovedit mult mai rezonabilă. De altfel, m-am convins demult că cu femeile mă înţeleg mai lesne. A recunoscut că i s-a repartizat cianură de potasiu pentru nişte experienţe şi că o parte din otravă a rămas nefolosită, că mai târziu Marinov a rugat-o să-l servească cu lichidul infernal şi că ea l-a servit...

— Prostii! Eftimova nici măcar nu-l cunoştea pe Marinov. Nu l-a văzut în viaţa ei!

— Asta era şi impresia mea. Dar Eftimova susţine că l-a cunoscut, şi anume prin intermediul dumitale.

Deci, totul coincide. Mai cu seamă că dumneata negi că i-ai dat otrava. Ce să mai lungim vorba!...

Aprind o ţigară şi-i dau impresia că sunt gata s-o iau din loc.

— Nu poţi face una ca asta... N-ai niciun drept... Eftimova nu-şi dă seama ce vorbeşte... Îşi închipuie probabil că în felul acesta mă salvează pe mine...

— Nu-şi închipuie, spun cu blândeţe, ci chiar te salvează... Vinovatul e aici de faţă. Ancheta s-a încheiat. Concediu plăcut, doctore!...

Kolev stă cu capul plecat deasupra mesei, părând că recapitulează cele auzite. Ultimele mele cuvinte îl trezesc din meditaţie.

— Isprăveşte! Eftimova nu e vinovată.

— În cazul acesta, vinovatul eşti dumneata. Altă alternativă nu există. Hai să nu mai pierdem timpul: cât ţi-a plătit Marinov?

Kolev se ridică încet, ca în transă, de pe scaun, şi se apropie de mine, palid de mânie:

— Ascultă, inspectore! Eşti obişnuit să ai de-a face numai cu borfaşi, de asta ai uitat că mai există şi alt soi de oameni pe lume... Nu mi-a dat nimic Marinov al tău... Şi nici n-aş fi primit nimic de la el. Dacă ţii neapărat să afli, eu am fost cel care i-am plătit... I-am plătit lui Marinov al tău cu otrava pe care i-am dat-o, ca să se cărăbănească dracului de pe pământul ăsta! Înţelegi acum?

Ia te uită: Marinov „al meu”. Ca şi cum eu l-aş fi zămislit şi crescut! Cine-i mai poate pricepe pe neurastenicii aceştia?

— Nu înţeleg nimic, oftez eu. Dar îţi promit că am să încerc să înţeleg. Cu condiţia să începi cu începutul.

Kolev îşi trece mâna osoasă prin păr şi se

străduieşte să se calmeze. Accelerez procesul de calmare, oferindu-i o ţigară. Doctorul o ia şi trage cu lăcomie două-trei fumuri.

— De la o vreme, Marinov începuse să se plângă de dureri de stomac. L-am dus la un coleg al meu. Am constatat că are cancer.

— Când se pune un diagnostic de cancer, acesta nu i se comunică pacientului. E un principiu în medicină.

— Ţi-am mai spus şi alaltăieri că, în anumite situaţii, scuip pe principii... Din cauza principiilor, se întâmplă să uităm de oameni...

— Fără aforisme! îl întrerup. Să nu ne depărtăm de la subiect!

— Marinov mirosise ceva şi mă înghesuia cu întrebările... Dar, în acelaşi timp, continua să ducă aceeaşi viaţă dezmăţată, chiar cu şi mai multă furie. Se ţinea acum de capul puştoaicei ăleia, Jana. Într-o zi, mi-am ieşit din răbdări. „Fir-ai să fii de ticălos, i-am spus, până când mai ai de gând să-ţi faci de cap? Nu vezi că eşti cu un picior în groapă?!” Atunci a înţeles. Şi pentru că era fricos ca un iepure şi ştia că-l aşteaptă nişte dureri infernale, m-a implorat să-i procur otravă. În câteva rânduri, l-am refuzat. Dar el continua să se ţină de capul meu. Şi continua totodată să se ţină de porcării. Ideea morţii îl scotea din minţi... „O s-o nenorocească şi pe puştoaica asta...” mi-am zis. Şi, într-o zi, am aflat întâmplător că Eftimovei îi rămăsese nişte cianură de potasiu de la laborator. I-am cerut-o pentru experienţele mele. Şi i-am dat-o lui Marinov. Acum ai înţeles?

— Am înţeles că ai scuipat nu numai pe principii, dar şi pe profesiunea dumitale. Omul putea s-o mai ducă ani de zile. Sunt bolnavi de cancer care trăiesc vreme îndelungată.

Pe faţa lui Kolev se iveşte din nou o tresărire de mânie. Zvârle mucul de ţigară şi îşi aţinteşte privirea într-a mea:

— Vasăzică tot n-ai înţeles nimic! Era un ticălos... Un ticălos care corupea pe toată lumea din jurul lui. Şi când i-am făcut rost de otravă, află că chiar m-am bucurat. La urma urmei, n-aveam să i-o torn eu în gură... Avea să-şi hotărască singur soarta. Un ticălos mort e de preferat unuia viu...

— Un ticălos mort... şi o fetiţă vie... mormăi eu.

— Despre ce fată-i vorba? întreabă Kolev răstit.

— A! Nimic... Una, aşa... în rochie...

— Am impresia că vorbim limbi diferite.

— N-ai dreptate, zic. Din contră, ne-nţelegem de minune. Dumneata mi-ai fost din capul locului simpatic. Din păcate, trebuie să te previn că eu nu sunt niciodată numit preşedintele completului de judecată. Împărţirea puterii, cred că înţelegi, legislativă, executivă şi aşa mai departe. În fine, vom vedea! Ia-ţi rufărie de schimb. Cât priveşte ţigările, nu-ţi face griji.

Şi iată-mă din nou în decorul familiar mie. Biroul, cele patru mese de lucru goale, fereastra scăldată de şuvoaiele ploii, faimosul bec chior. Povestea se sfârşeşte exact în locul unde a început – după obiceiul autorilor leneşi. Nimic nu s-a schimbat, cu excepţia unui singur amănunt. Nu mai aştept maşina care să mă duc la întâlnirea cu mortul, nu sunt la începutul unei anchete. Am înaintea mea o zi liberă, în care aş putea rezolva vreo cinci-şase probleme personale lăsate în restanţă. Printre altele, să întreprind o scurtă călătorie în provincie. Tot se apropie sărbătorile.

Împing cu vioiciune pălăria spre ceafă şi mă îndrept spre postul de observaţie îndrăgit – fereastra. Dincolo

de şuvoaiele ploii, se conturează confuz copacii scheletici, strada. Oameni cu umbrele şi în balonzaide trec prin faţa vitrinelor, intră să târguiască. O cumpărătură aş avea şi eu de făcut. E vremea să reflectez la un eventual înlocuitor al paltonului meu erou care poartă pe umerii săi două cincinale...

Uşa se deschide în spatele meu. Intră subofiţerul.

— Vă cheamă şeful.

— Când te cheamă şeful, fii sigur că n-o face ca să-ţi ofere trandafiri...

Aşa şi este. Bineînţeles, e satisfăcut de operativitatea cu care a fost dusă la capăt ancheta. Dar vezi că s-a ivit un nou caz... şi fiindcă, aşa cum ştii, ceilalţi inspectori sunt ocupaţi...

Iată-mă prin urmare din nou în faţa ferestrei, aşteptând să sune telefonul. Voi coborî ca să mă urc în maşina specială, am să-mi înfund pălăria peste sprâncene, ca să mă pot izola pentru câteva minute şi să mă gândesc la ale mele. Vin sărbătorile. Cel mai bun prilej ca să mă ocup de problemele personale. Chiar aşa, de sărbători... Dar de care anume? Numai de n-ar fi de paştele cailor! În sfârşit, până la sărbători mai sunt două săptămâni. Acum e cazul să mă gândesc la lucruri mai apropiate, de pildă la noua mea misiune...

De astă dată, seara.

În spatele meu, sună telefonul.

— Gata? Cobor îndată.

Smulg din mers balonzaidul din cuier şi tot din fugă îl şi îmbrac, coborând scările.

Maşinăria a pornit să se învârtă. Începutul unei noi anchete. Nu ştiu dacă mă înţelegeţi.

Ziua mea de lucru ia sfârşit seara târziu. Cazul e foarte încurcat. Deocamdată totul pluteşte în ceaţă.

Merg pe stradă, înfruntând ploaia, şi mă străduiesc să întrevăd cât de cât ceva în pâcla aceea. Păşesc cu mâinile în buzunarele bătrânului meu balonzaid şi împreună cu mine păşesc şi gândurile mele.

Strada e vârstată, ca o zebră, de umbre şi de luminile ce se răsfrâng de la felinare şi de la ferestre. Fac prinsoare că, în loc să-mi trec prin minte variantele posibile, număr dungile de lumină şi de umbră. Asta nu-i semn bun. Nu-i nimic, o să-mi treacă...

Lumină... întuneric... Iarăşi lumină... Iarăşi întuneric... În general, noi ăştia operăm în întuneric. Ca şi fotografii. Întunericul e lumea noastră. Paul şi Virginia... Inspectorul şi noaptea... Ai de lucru cu toate aspectele vieţii omeneşti şi cari în spinare un principiu. Cu toate mizeriile omeneşti. Numai pentru o anume problemă personală nu găseşti timp... Întuneric... Lumină... Pe ringul acela de dans era lumină berechet. Dedesubtul nostru, marea. Iar lângă mine, o fată. Atât de aproape de mine, că cine ne-ar fi văzut ar fi putut crede că am şi pus mâna pe ea...

Drumul meu prin noapte trece pe lângă casa aceea – cavoul lui Marinov. Dar acum casa asta nu-mi mai spune nimic. A rămas ca un obiect vechi, netrebuincios, aruncat într-un cotlon al memoriei. Trec agale prin faţa porţii şi de-a lungul gardului înnegrit, din fier forjat. Deodată, ochii mei cad pe o pereche îmbrăţişată sub o umbreluţă de damă. Stau îmbrăţişaţi fiindcă umbrela e mică şi nu încap sub ea – sper că nu v-aţi închipuit altceva... Fata e Jana. Tânărul... nu e Tom. Când mă observă, cei doi se apropie şi îşi potrivesc paşii cu ai mei.

— Inspectorul... şopteşte Slavov.

— Noapte bună, inspectore! aud vocea Janei.

Am trecut de ei şi mă mulţumesc să ridic braţul spre a le răspunde la salut. Capul nu-l întorc. „Noapte bună, copii”, le spun în minte. Ce rost ar avea să strigăm pe stradă?...

Şi îmi continui drumul peste întretăierile de lumini şi umbre, tot aşa, cu mâinile în buzunare, cu pălăria dată pe ceafă şi cu ţigara stinsă, uitată în colţul gurii.

Despre ce vorbeam?... A! Da – despre vreme... Înnourări accentuate, plafon coborât, averse de ploaie în zonele estice ale ţării. Vă sfătuiesc să nu ieşiţi fără umbrelă.

SFÂRŞIT